

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

з дисципліни

«ОБЛІК І АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 - «Міжнародні відносини»

спеціальність: 292 - «Міжнародні економічні відносини»

освітні програми: Міжнародні економічні відносини;

Міжнародна логістика і митна справа;

Міжнародна електронна комерція

вид дисципліни: обов'язкова

факультет: міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: к.е.н., доцент Галуцьких Н. А.

1. Навчальний контент (конспект лекцій):

Розділ 1. Особливості організації обліку зовнішньоекономічних операцій

Тема 1. Загальнотеоретичні та специфічні основи дисципліни (2 години).

План

1. Предмет та об'єкти обліку та аналізу зовнішньоекономічної діяльності.
2. Основні завдання курсу та принципи зовнішньоекономічної діяльності.
3. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та порядок їх реєстрації.
4. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

1) Зовнішньоекономічна діяльність - це діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, яка є сукупністю виробничо-господарських, організаційно-економічних та комерційних функцій, що забезпечують обмін продукцією в матеріально-речовій формі, та має місце як на території України, так і за її межами.

Відповідно до Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.01.91р. №959-ХІІ зовнішньоекономічна діяльність підприємств здійснюється в різних формах (див. рис. 1.1).

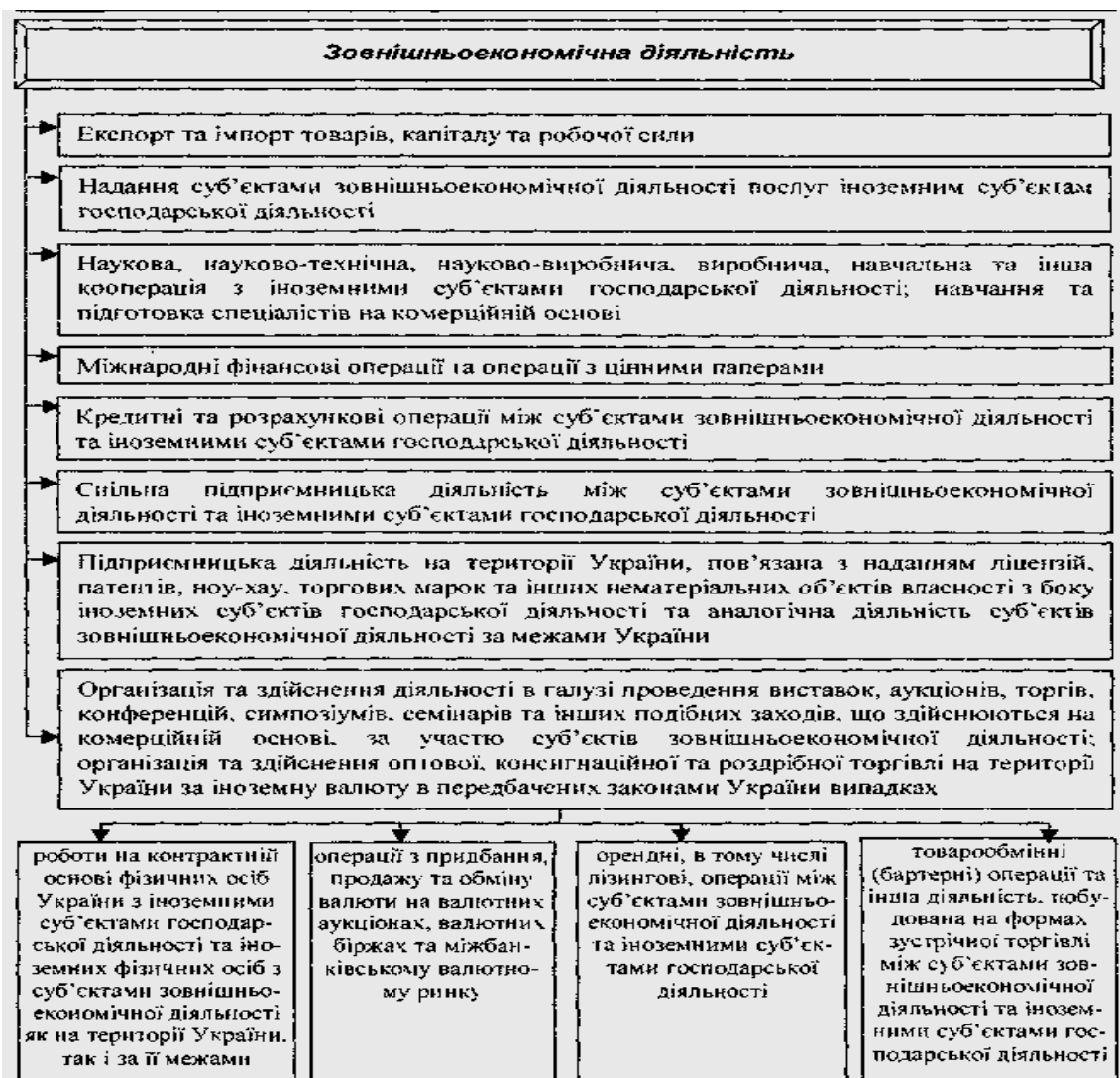

Рис 1.1. Форми зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Об'єктами обліку і аналізу зовнішньоекономічної діяльності є майно та джерела його утворення, що беруть участь у зовнішньоекономічній діяльності, господарські процеси, що складаються з сукупності зовнішньоекономічних операцій, та їх результати.

В міжнародній торгівлі розрізняють чотири основні види зовнішньоторговельних операцій (рис. 1.2).

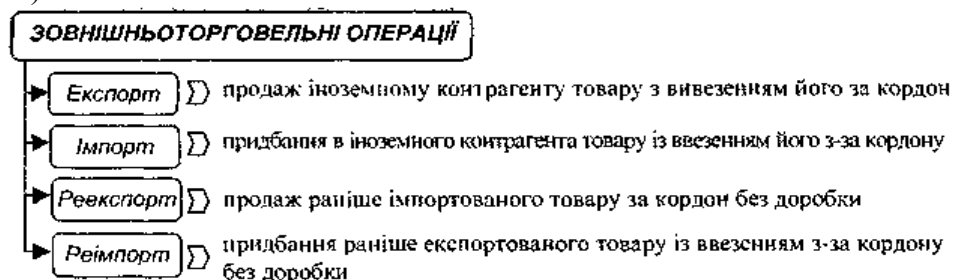
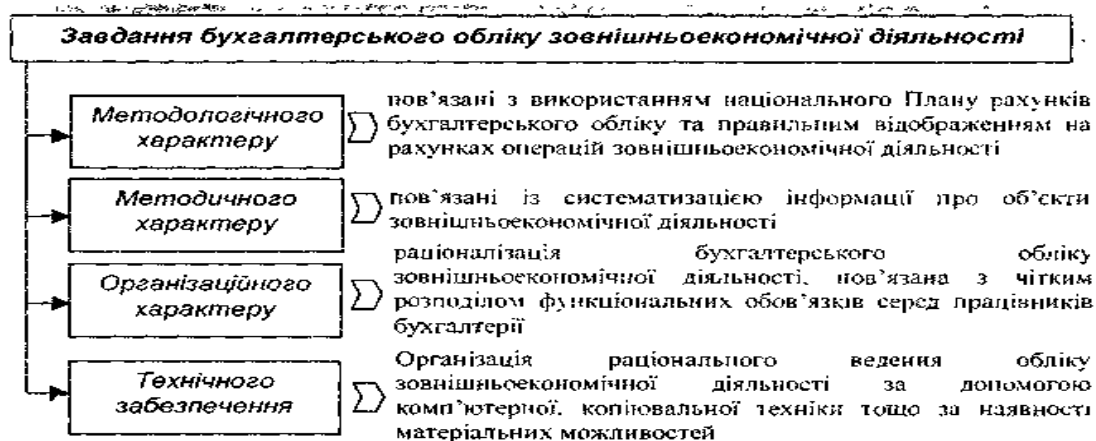

Рис 1.2. Основні види зовнішньоторговельних операцій

Організація та здійснення зовнішньоекономічної діяльності потребують дотримання наступних вимог:

- > відображення в бухгалтерському обліку валютних операцій в валюті їх здійснення та паралельно в валюті звітності за курсом НБУ на дату здійснення такої операції;
- > своєчасне надання адміністрації, податковим і статистичним органам інформації про результати зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- > забезпечення своєчасних і правильних розрахунків за зовнішньоторговельними операціями.

Для виконання зазначених вимог та досягнення поставлених цілей необхідно вирішити комплекс завдань бухгалтерського обліку (рис 1.3).

Завдання методологічного характеру. Як правило, для обліку зовнішньоекономічної діяльності застосовується національний План рахунків тієї країни, на території якої функціонують суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Якщо засновниками спільних підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, передбачено використання Плану рахунків інших країн, то це повинно бути зумовлено договором. В такому випадку в межах своєї країни облікові регістри, Головна книга і бухгалтерська звітність складаються на підставі національного Плану рахунків, а інформація для партнера, що міститься у зазначених документах, може бути надана на підставі рахунків його держави. Об'єкти повинні групуватися і відображатися на бухгалтерських рахунках протягом звітного періоду.

Завдання методологічного характеру вирішують також питання визначення цінових компонентів при обчисленні вартості продукції, вибору методів оцінки засобів підприємства та джерел їх утворення.

Завдання методичного характеру спрямовані на: достовірне відображення інформації в первинних і зведених документах та реєстрах синтетичного і аналітичного обліку, раціональну побудову цих реєстрів; формування вихідних документів та форм звітності при автоматизації облікових робіт.

Завдання організаційного характеру наступні: організація матеріальної відповідальності та контроль за забезпеченням збереження товарно-матеріальних цінностей та грошових (валютних) коштів; вибір схеми обліку відповідних об'єктів і формування графіків документообігу; визначення періодичності складання реєстрів синтетичного і аналітичного обліку, бухгалтерської звітності. Розподіл функціональних обов'язків повинен передбачити обов'язки працівників бухгалтерії, конкретні обов'язки кожного працівника по визначеній для нього ділянці облікової роботи, права і відповідальність працівників за допущені порушення. У функціональних обов'язках повинно бути відмічено, що у випадку зловживань застосовуються санкції, передбачені законодавством країни господарюючого суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності.

Технічне забезпечення бухгалтерського обліку передбачає автоматизоване формування первинних документів, облікових реєстрів і форм звітності.

2) Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні визначені Законом України "Про зовнішньоекономічну діяльність", відповідно до якого суб'єкти господарської діяльності України та іноземні суб'єкти господарювання при проведенні зовнішньоекономічної діяльності повинні керуватися наступними принципами:

> *принцип суверенітету народу України при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності*, що полягає у виключному праві народу України самостійно та незалежно проводити зовнішньоекономічну діяльність на території України, керуючись чинним законодавством, а також у зобов'язанні України неухильно виконувати всі договори та зобов'язання в галузі міжнародних економічних відносин;

> *принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва*, суть якого полягає у праві суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності добровільно вступати в зовнішньоекономічні зв'язки, проводити зовнішньоекономічну діяльність в будь-яких формах, які прямо не заборонені законодавством, та у виключному праві власності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на всі одержані ними результати в процесі такої діяльності;

> *принцип юридичної рівності та недискримінації*, тобто рівність перед законом всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності незалежно від форм власності та приналежності до певної держави, заборона обмеження прав, дискримінації суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та іноземних суб'єктів господарської діяльності за формами власності, місцем розташування тощо (за виключенням випадків, передбачених законодавством), як з боку держави, так і з боку інших суб'єктів;

> *принцип верховенства закону*, тобто регулювання зовнішньоекономічної діяльності тільки законами України та заборона застосування підзаконних актів, що у будь-який спосіб створюють для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності умови менш сприятливі, ніж ті, що встановлені законами України;

> *принцип захисту інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності*, який полягає у тому, що Україна як держава забезпечує рівний захист інтересів всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та іноземних суб'єктів господарської діяльності на її території згідно з законами України; здійснює рівний захист всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України за її межами згідно з нормами міжнародного права; здійснює захист державних інтересів України як на території, так і за межами відповідно до законів України та умов підписаних нею міжнародних договорів і норм міжнародного права;

> *принцип еквівалентності обміну*, неприпустимості демпінгу при ввезенні та вивезенні товарів.

3) Відповідно до чинного законодавства суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України є:

> фізичні особи - громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства, які мають громадянську правоздатність та дієздатність згідно з чинним законодавством України та постійно проживають на території України;

> юридичні особи, що зареєстровані та мають постійне місцезнаходження на території України, в тому числі юридичні особи, майно та/або капітал яких знаходиться повністю у власності іноземних суб'єктів господарської діяльності;

> фізичні та юридичні особи, які не є юридичними особами згідно із законами України, але які мають постійне місцезнаходження на території України та яким цивільно-правовим законодавством не заборонено проводити господарську діяльність;

> структурні одиниці іноземних суб'єктів господарської діяльності, які не є юридичними особами згідно із законами України (філії, відділення тощо), але які мають постійне місцезнаходження на території України;

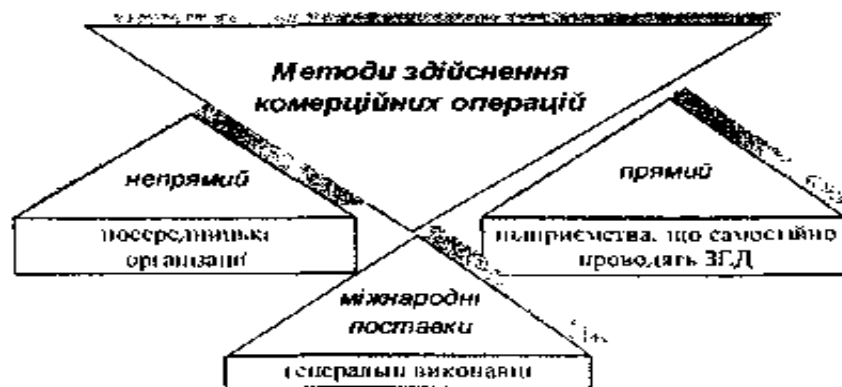
> спільні підприємства з участю суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зареєстровані в Україні та мають постійне місцезнаходження на території України;

> інші суб'єкти господарської діяльності, передбачені законами України.

Юридичні особи мають право *займатися* зовнішньоекономічною діяльністю із моменту набуття ними статусу юридичної особи (тобто з моменту державної реєстрації) і тільки в тому випадку, якщо установчими документами (статутом, установчим договором) передбачено положення про те, що підприємство займається зовнішньоекономічною діяльністю.

Фізичні особи мають право займатися зовнішньоекономічною діяльністю із моменту набуття ними дієздатності згідно з законами України.

Залежно від того, проводиться зовнішньоекономічна діяльність підприємствами самостійно чи за допомогою посередників, в міжнародній торговельній практиці використовуються три основних методи здійснення комерційних операцій (див. рис 1.4).

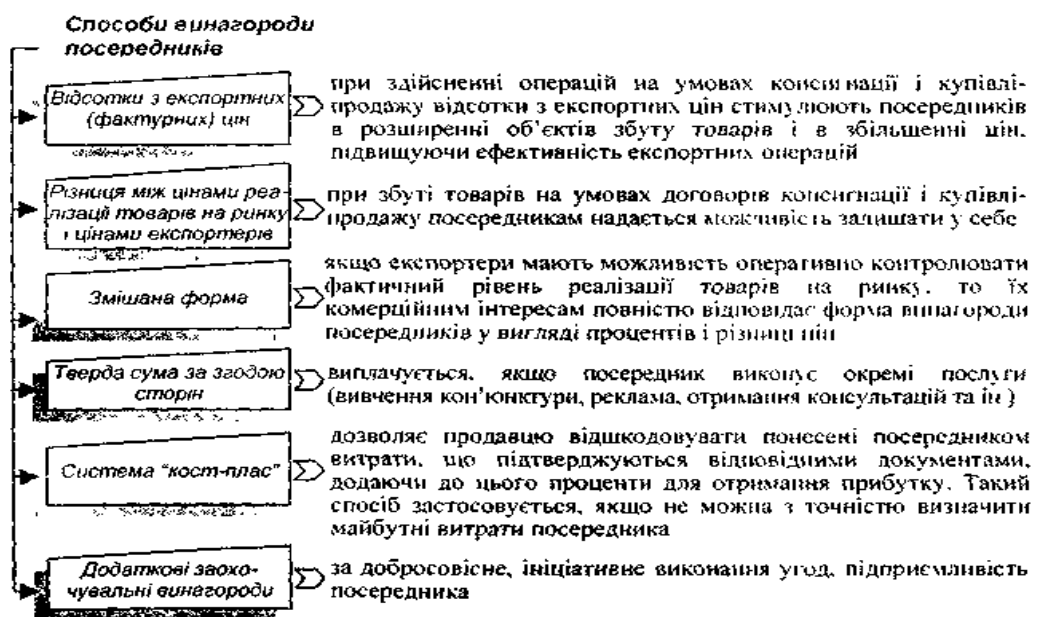

Прямий метод здійснення експортно-імпортних операцій найчастіше використовується фірмами торгівлі промисловою сировиною на підставі довгострокових контрактів, при експорті великогабаритного та дорогого обладнання, стандартного багатосерійного обладнання через власні закордонні філії та дочірні компанії, при закупівлі сільськогосподарських товарів безпосередньо у фермерів-виробників (рис. 1.5).

Прямі зв'язки мають ряд переваг: тісніші контакти з контрагентом, краще знання кон'юнктури ринку, швидше пристосування своїх виробничих потужностей до потреб споживача.

Непрямий метод здійснення експортно-імпортних операцій також має свої переваги: власна мережа обслуговування, добрі зв'язки, знання ринку та підприємства. Укладають угоди з посередниками при реалізації неосновної продукції, на віддалених, важкодоступних і погано вивчених ринках, ринках малої місткості, за відсутності власної збутової мережі в країнах-імпортерах і у випадках монополізації великими торговельно-посередницькими фірмами ввезень в країну.

При укладанні угоди з посередником необхідно чітко визначити, в який спосіб буде здійснена винагорода посереднику (рис. 1.6).

Залежно від характеру взаємовідносин підприємства і торговельного посередника розрізняють наступні види посередників.

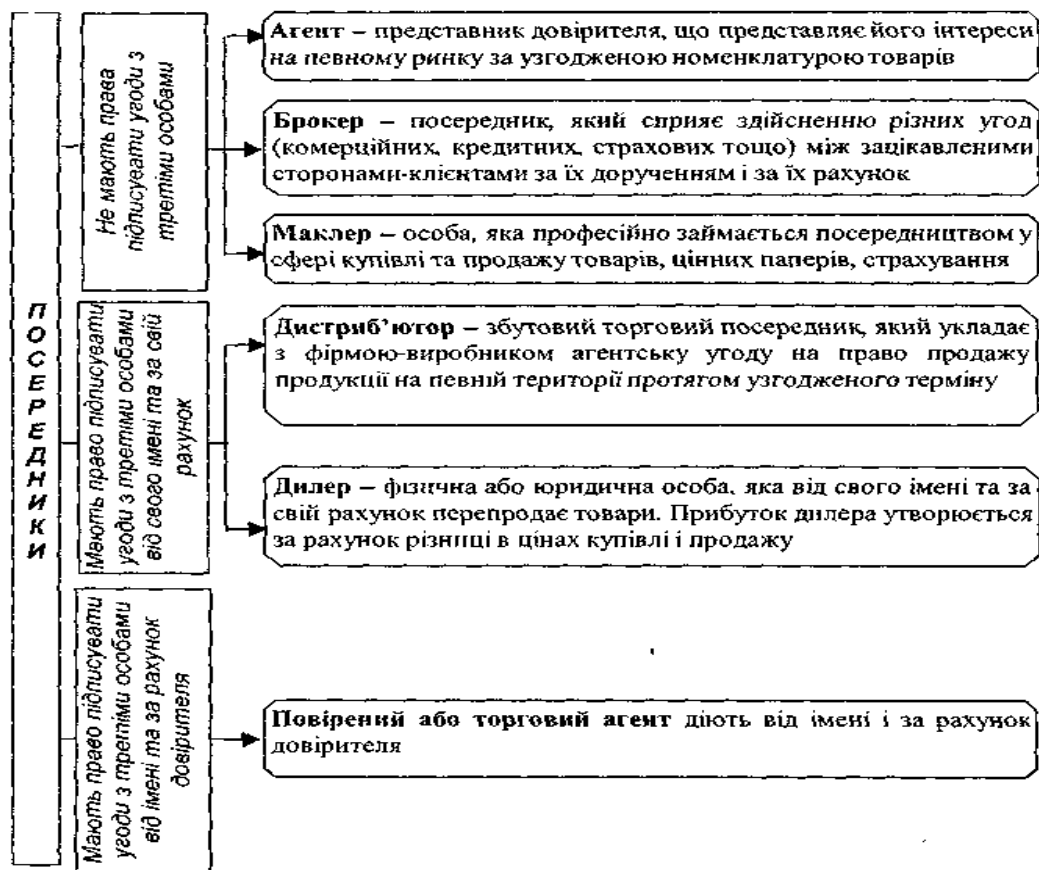

Рис. 1.7. Види посередників у зовнішньоекономічній діяльності

Виконання умов зовнішньоекономічних договорів передбачає переміщення товару через митний кордон України. Це спричиняє необхідність реєстрації суб'єктів-учасників зовнішньоекономічної діяльності - в митних органах.

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, незалежно від форм власності, підлягають обліку в митному органі, в зоні діяльності якого вони перебувають. Інформація про цей облік надається митними органами Міністерству статистики, Міністерству економіки і Головній державній податковій адміністрації.

Якщо необхідним є митне оформлення вантажу, суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності повинен звернутися до митного органу (вантажний відділ або митний пост) за місцем своєї державної реєстрації і стати на облік.

Для ведення обліку суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності (або за його дорученням митний брокер) надає митниці оригінали і завірені суб'єктом копії:

- 1) установчих документів;
- 2) свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності за місцезнаходженням (за місцем проживання) або свідоцтва про реєстрацію представництва іноземного суб'єкта господарської діяльності в Україні;
- 3) довідки органів статистики про внесення суб'єктів підприємницької діяльності - юридичної особи до єдиного державного реєстру підприємств і організацій України;
- 4) довідки уповноваженого банку про наявність поточного рахунку у національній валюті та/або поточного рахунку в іноземній валюті;
- 5) наказу по підприємству про призначення відповідальних працівників для роботи з митницею, із зазначенням їх прізвищ, імен, по батькові, паспортних даних, зразків підписів, відбитків печатки, яка буде використовуватися при оформленні документів у митних органах;
- 6) два примірники оригіналів облікової картки суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності за встановленим зразком.

Один примірник облікової картки, завірений інспектором вантажного відділу (поста), видається на руки суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності як свідчення про постановку на облік у митних органах. Другий примірник, разом з копіями наявних документів, залишається у митних органах.

Оригінали наданих документів повертаються суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності, після чого йому присвоюється обліковий номер. Підприємству може бути відмовлено у встановленні на облік, який-митного органу подано неповний комплект документів або вони містять недостовірні дані. Відсутність облікової картки суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності є підставою для відмови у митному оформленні вантажу.

4) Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції в іноземних валютах та відображення показників статей фінансової звітності господарських одиниць за межами України у грошовій одиниці України визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів".

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні здійснюється державою, недержавними органами управління економікою (товарні, фондові, валютні біржі, торгово-промислові палати України) та самими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

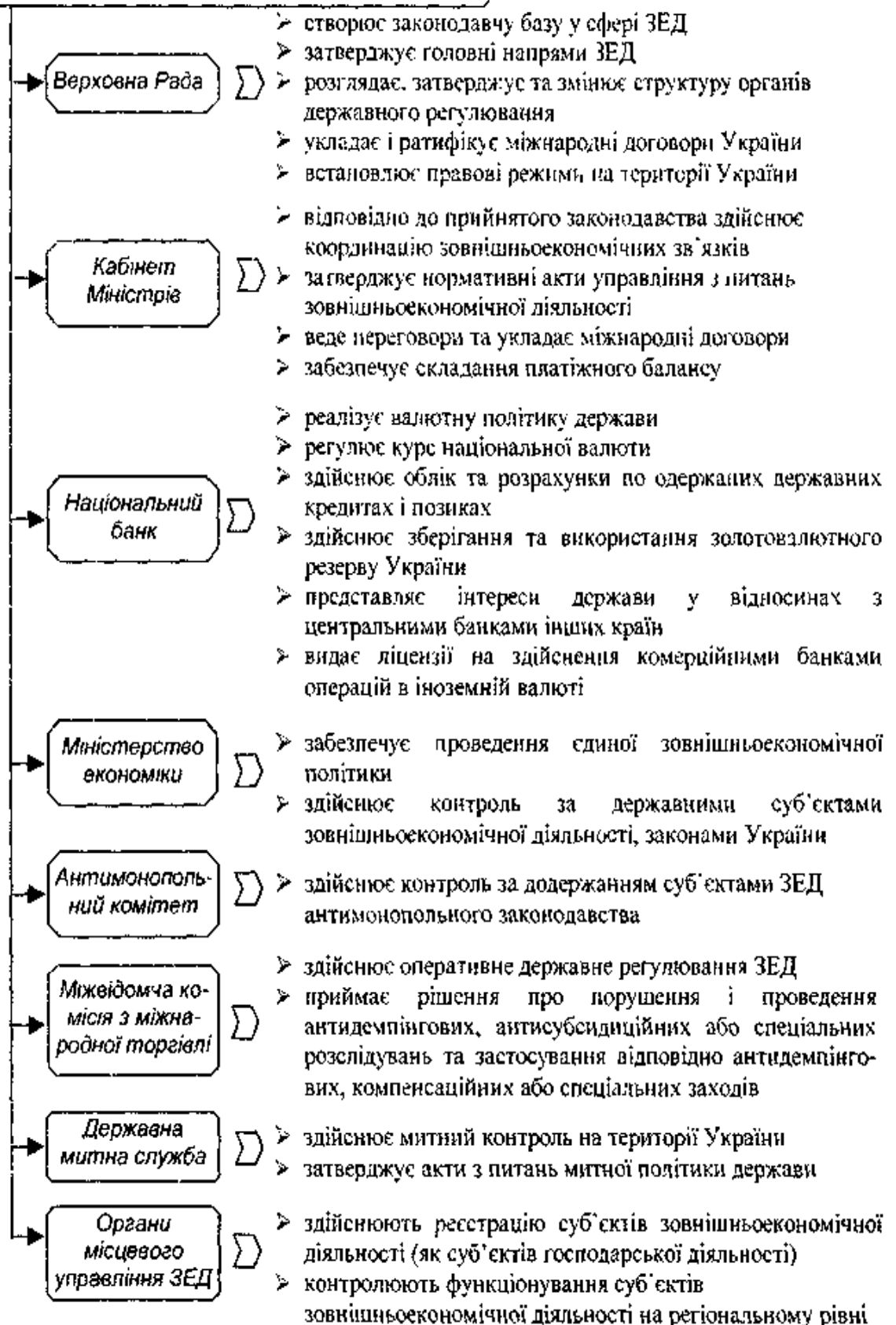
Особливе місце у системі заходів державного регулювання належить валютному контролю, основною метою якого є дотримання валютного законодавства при проведенні операцій в рамках зовнішньоекономічної діяльності.

Основними задачами валютного контролю є:

- > контроль за надходженням виручки за експортовані товари;
- > контроль за проведенням обов'язкового продажу валютної виручки експортерами;
- > контроль за надходженням товарів в Україні за імпортними операціями;
- > контроль за надходженням товарів за бартерними контрактами.

Ліцензування та квотування зовнішньоекономічної діяльності Міністерством економіки – на самостійне опрацювання.

ОРГАНИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Л І Ц Е Н З І І	Антидемпінгова
	Компенсаційна
	Спеціальна
	Генеральна
	Відкрита (індивідуальна)
	Разова (індивідуальна)

право на імпорт в Україну певного товару, який є об'єктом антидемпінгового розслідування та/або антидемпінгових заходів

право на імпорт в Україну певного товару, який є об'єктом антисубсидійного розслідування та/або компенсаційних заходів

право на імпорт в Україну певного товару, який є об'єктом спеціального розслідування та/або спеціальних заходів

відкритий дозвіл на експортні (імпортні) операції по певному товару та/або з певною країною протягом періоду дії режиму ліцензування по цьому товару

дозвіл на експорт (імпорт) товару протягом певного періоду часу з визначенням його загального обсягу

разовий дозвіл, що має іменний характер і видається для здійснення кожної окремої операції на період не менший, ніж той, що є необхідним для здійснення експортної (імпортної) операції

граничний обсяг імпорту в Україну певного товару, що є об'єктом антидемпінгового розслідування та/або антидемпінгових заходів, який дозволено імпортувати в Україну, який визначається в натуральних та/або вартісних одиницях виміру

К В О Т И	Антидемпінгові
	Компенсаційні
	Спеціальні
	Глобальні
	Індивідуальні
	Групові

граничний обсяг імпорту в Україну певного товару, що є об'єктом антисубсидійного розслідування та/або компенсаційних заходів, який дозволено імпортувати в Україну який визначається в натуральних та/або вартісних одиницях виміру

граничний обсяг імпорту в Україну певного товару, що є об'єктом спеціального розслідування та/або спеціальних заходів, який дозволено імпортувати в Україну та який визначається в натуральних та/або вартісних одиницях виміру

встановлюються по товару без зазначення конкретних країн, куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується

встановлюються по товару з визначенням конкретної країни, куди товар може експортуватися або з якої він може імпортуватися

встановлюються по товару з визначенням групи країн, куди товар експортується або з яких він імпортується

Тема 2. Договірні відносини та їх відображення в бухгалтерському обліку (2 години).

План.

1. Значення, зміст та структура зовнішньоекономічного контракту.
2. Особливості укладання та виконання договорів зовнішньоекономічної діяльності.
3. Відображення в обліку зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами.

1) Основними видами ЗЕД є: експорт, імпорт, бартер (товарообмінна операція), операції з давальницькою сировиною. Усі вони повинні оформлятися договорами.

ДОГОВІР – це комплексне поняття, що включає в себе і угоду про виникнення договірної зобов'язання, і форму, яку воно приймає, і саме договірне зобов'язання, аж до моменту його зникнення. Таким чином, поняття договору складається з двох груп тісно пов'язаних елементів: одна з них характеризує юридичну конструкцію договору, інша – його істотні якості.

Сутність договору проявляється через функції, які він виконує – це форми його прояву і реалізації, в яких виражається залежність договору від економічних відносин, які він регулює. Функції договору полягають в тому, що він служить юридичним фактом, з яким пов'язане виникнення, зміна та припинення прав і обов'язків, а також регулює майнові відносини між сторонами. Незважаючи на розбіжності щодо існування тієї чи іншої функції, більшість авторів виділяють наступні функції договору:

ініціативна функція полягає в тому, що договір є актом прояву ініціативи та узгодження сторін врегулювати певні відносини;

програмно-координаційна – договір як програма координації поведінки сторін щодо здійснення господарських відносин і дій відповідно до економічних інтересів і намірів;

інформаційна функція – договір включає в себе інформацію про правове становище сторін, яка необхідна як самим сторонам, так і юрисдикційним органам, третім особам;

гарантійна – завдяки договору включаються в дію такі правові гарантії виконання договірних зобов'язань, як неустойка, завдаток, застава тощо;

правозахисна – договір є формою в межах якої забезпечується примусове виконання зобов'язань сторін шляхом використання майнових санкцій, засобів оперативного впливу.

В міжнародній торговельній практиці існують різноманітні договори. Їх зміст залежить від операції, яку збираються здійснити контрагенти, але, не дивлячись на всю різноманітність таких угод, в основі кожної з них лежать положення класичного **договору купівлі-продажу**. Договір купівлі-продажу товарів в матеріально-речовій формі в міжнародній комерційній практиці називають контрактом. Це комерційний документ, який оформлює зовнішньоторговельну угоду і в якому міститься письмова домовленість сторін про поставку товару: зобов'язання продавця передати певне майно у власність покупця та зобов'язання покупця прийняти це майно та сплатити за нього певну суму грошей, або зобов'язання сторін виконати умови товарообмінної угоди.

Регулювання укладання договору купівлі-продажу та права і зобов'язання продавця і покупця, що виникають з даного договору, уніфіковано в Конвенції ООН “Про договори міжнародної купівлі продажу товарів”.

Згідно з українським законодавством права та обов'язки сторін по зовнішньоторговельному контракту визначаються правом країни, обраної за згодою сторін під час укладання контракту або в результаті подальшого узгодження. Якщо така угода між

сторонами відсутня, до контракту застосовується право країни, де заснована, має своє місце проживання або основне місце діяльності відповідна сторона, що є:

продавцем – у контракті купівлі-продажу;
наймодавцем - у контракті майнового найму;
ліцензіаром - у ліцензійному контракті про використання виняткових або аналогічних прав;

охоронцем - у контракті зберігання;
комітентом (консигнантом) - у контракті комісії (консигнації);
довірителем - у контракті доручення;
перевізником - у контракті перевезення;
експедитором - у контракті транспортно-експедиторного обслуговування;
страхувальником - у контракті страхування;
кредитором - у контракті кредитування;
дарувальником - у контракті дарування;
заставником - у контракті застави.

В контракті купівлі-продажу обов'язковою умовою є перехід права власності на товар від продавця до покупця. В цьому полягає основна відмінність договору купівлі-продажу від усіх інших договорів – орендного, ліцензійного та інших, де немає умови про перехід права власності на товар.

Порядок укладання договору регулюється Віденською конвенцією 1980р. "Про договори міжнародної купівлі продажу товарів" і складається з декількох основних етапів:

1. Направлення оферти (пропозиції) одному або декільком можливим іноземним покупцям. **Оферта** – пропозиція про укладання договору, що містить його істотні умови. Оферта повинна задовольняти дві вимоги: 1) містити в собі всі істотні пункти майбутнього договору; 2) бути адресованою конкретній особі або визначеному колу осіб, які бажають прийняти пропозицію (публічна оферта).

2. Прийняття та підтвердження замовлення покупця (акцепт).

3. Направлення покупцеві пропозиції на його запит з переліком конкретних умов майбутнього контракту або проформи контракту.

4. Участь у торгах шляхом подання тендеру організаторам торгів.

5. Участь у торгово-промислових виставках, ярмарках різних рівнів.

6. Участь у рекламних кампаніях різного спрямування, видання каталогів тощо.

7. Направлення проформи контракту певному покупцеві як результат узгодження умов контракту на попередніх переговорах.

Договір купівлі-продажу вважається укладеним, коли дві сторони – експортер та імпортер – дійшли згоди в торговельній угоді за всіма її істотними умовами, до яких, як правило, відносять ціна, оплата, якість товару, методи визначення якості товару, гарантії та рекламації, страхування, транспортні умови, порядок врегулювання спірних питань.

Місцем укладання договору згідно із законодавством багатьох країн світу вважається місце отримання акцепту.

Під виконанням договору розуміють здійснення кредитором прав та виконання боржником зобов'язань, що виникли із укладеної угоди. **Головним принципом**, що лежить в основі виконання договору, є принцип належного виконання зобов'язань.

Предметом належного виконання договору купівлі-продажу є товар. Під строком поставки товару розуміють момент, коли продавець зобов'язаний передати товар у власність

покупця. Обумовлена в контракті кількість товару може бути доставлена одноразово або частинами.

Умови договору купівлі-продажу поділяються на **істотні та умовні**.

Структура зовнішньоекономічного договору (контракту) згідно з Положенням про форму ЗЕ договорів є наступною:

1. Назва договору, дата та місце його складення.
2. Преамбула, в якій зазначається повна назва сторін, що є учасниками договору; країна, в якій зареєстровані сторони; скорочена назва сторін, що використовується в тексті договору; посилання на документи, на підставі яких діють сторони;
3. Предмет договору. Як правило, завжди містить повне визначення товару у відповідності з Товарною номенклатурою ЗЕД.
4. Кількість та якість товару.
5. Базисні умови поставок. В даному розділі визначається: 1) вид транспорту, за допомогою якого буде здійснюватися поставка товару; 2) базисні умови поставки (правила “Інкотермс”); 3) строк поставки товару (одноразово або частинами). Якщо предметом договору є роботи або послуги, то вказуються умови та строки приймання-здачі виконаних робіт або надання послуг.
6. Ціна та загальна вартість договору.
7. Умови платежів. Визначаються: спосіб, порядок, строки розрахунків, гарантії виконання сторонами взаємних платіжних зобов’язань.
8. Умови приймання-передачі товару (робіт, послуг). Визначається місце фактичної передачі товару, строки передачі товару, перелік супровідних документів. Приймання-передача товарів проводиться за **кількістю та за якістю**.
9. Пакування та маркірування.
10. Форс-мажорні обставини – це непередбачувані та непереборні події, які тягнуть за собою порушення договірних зобов’язань (стихійні лиха, військові дії, втручання з боку влади та ін.).
11. Санкції та рекламації. Встановлюється види та порядок застосування штрафних санкцій, строки сплати штрафів, способи врегулювання претензій.
12. Арбітраж. Визначається місце арбітражного суду, його повну назву, країну та майнове право яке буде застосовуватися у випадку розгляду суперечок.
13. Юридичні адреси сторін, поштові та платіжні реквізити.

2) Важливими складовими договору є фінансові та платіжні умови. При визначенні цих умов часто виявляється протилежність інтересів сторін. Так, постачальник зацікавлений одержати максимально велику суму передоплати в найкоротший термін до одержання покупцем товару, домовитися з покупцем про відповідні гарантії забезпечення платежу тощо.

Покупець, в свою чергу, прагне швидше одержати товар або знижки на нього і по можливості, максимально відстрочити платіж.

Першою важливою складовою цих умов є правила “Інкотермс”. Метою даних правил є запобігання можливим суперечкам та судовій тяганині між покупцем та продавцем. Кожна з умов визначає зобов’язання продавця та покупця, розподіл витрат та ризиків, а також відповідальність сторін за виконання контракту.

В залежності від того, яким чином розподіляються відповідальність, витрати та ризики між продавцем та покупцем, умови “Інкотермс” поділяються на чотири групи:

починаючи з умови, згідно з якою практично вся відповідальність покладається на покупця і закінчуючи тим, що продавець несе всі витрати та ризики.

Групи умов

1) E - умови:

- EXW – “Франко-завод”

2) F - умови:

- FCA – “Франко-перевізник”;
- FAS – “Франко-вздовж борту судна”;
- FOB – “Франко-борт”

3) C-умови:

- CFR – “Вартість та фрахт”;
- CIF – “Вартість, страхування та фрахт”;
- CPT – “Перевезення оплачено до”;
- CIP – “Перевезення і страхування оплачені до”

4) D-умови:

- DAF – “Поставлено на кордон”;
- DES – “Поставлено франко-судно”;
- DEQ – “Поставлено франко-причал”;
- DDU – “Поставлено, мито не сплачено”;
- DDP – “Поставлено, мито сплачене”

Правила “Інкотермс” відіграють значну роль при визначенні митної вартості товару в Україні, яка є основою для визначення розміру всіх платежів, які потрібно сплатити при перетині товарами митного кордону України.

Існують деякі особливості застосування правил “Інкотермс”:

- правила не регулюють право власності на товар;
- українські суб’єкти ЗЕД керуються правилами “Інкотермс” в редакції 1990 року, хоча в 2000р. Міжнародною торговою палатою були внесені зміни до зазначеної редакції. Потрібно зазначати в контракті, у якій саме редакції застосовуються правила “Інкотермс”.
- якщо в контексті є пункти, які суперечать правилам “Інкотермс”, то ці пункти мають більшу юридичну силу.

Застосування базисних умов поставки товарів у ЗЕД дозволяє не лише дотримуватися вимог чинного законодавства. Але й визначає порядок оподаткування такої операції. Наприклад, при застосуванні базисних умов “EXW – Франко-завод” продавцем не проводиться експорт товару, бо усі витрати і ризики, пов’язані з перевезенням товарів переходять до покупця на підприємстві продавця. Тому така операція оподатковується ПДВ за ставкою 20%, а не за нульовою ставкою як експорт.

Якщо валюта ціни і платежу за умовами договору різні, доцільно зазначати у договорі курс, за яким буде здійснено перерахунок валюти ціни у валюту платежу.

Потрібно пам’ятати про обмеження строків розрахунків при здійсненні ЗЕД та про те, що суми зменшені на комісійну винагороду банка-кореспондента.

Валюта розрахунку визначається, виходячи із співвідношення валютного курсу на день підписання договору (контракту).

Особливу увагу потрібно звертати на реєстрацію ЗЕ договорів, помилки в якій можуть призвести до недійсності договору. Конкретний перелік товарів українського походження, договори на експорт яких підлягають реєстрації, встановлюється Міністерством економіки. Митне оформлення товарів, експорт (імпорт) яких підлягає реєстрації, проводиться тільки

при наявності картки реєстрації обліку ЗЕ договору. Вона видається в двох примірниках: перший – для митних органів, другий залишається у суб'єкта ЗЕД.

3) В бухгалтерському обліку відображення договірних зобов'язань ведеться як на балансових рахунках, так і поза балансом.

Умови договорів, що впливають на облік господарських операцій:

1. метод оплати (попередня, в кредит, в розстрочку) – визначає перелік та порядок задіяних в обліку рахунків;
2. якість, кількість, ціна, гарантійний термін, умови повернення товару – визначають зміни у майновому стані у контрагентів за обсягом та структурою;
3. забезпечення договірних зобов'язань – визначає вид обліку та потенційні зміни у стані майна;
4. момент переходу права власності – визначає вид обліку: балансовий, позабалансовий та порядок оподаткування;
5. суб'єкти договірних відносин – впливає на ведення податкового обліку, коли одна із сторін – фізична особа.

У бухгалтерському обліку підприємства потрібно враховувати наявність в договорі умов про перехід права власності на товар і відображати відповідним чином. Якщо перехід права власності на товар виникає після його оплати, то це означає, що списувати продукцію з балансу навіть після її відвантаження не можна. Крім того, не виникає в момент відвантаження і податкових зобов'язань з ПДВ і податку на прибуток. Відобразити таке відвантаження можна на субрахунках, які підприємство має право вводити до синтетичних рахунків. Наприклад, Дт 262 "Відвантажена продукція" – Кт 261. покупець повинен показати таку продукцію на субрахунку 023 "Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні".

Якщо в термін, передбачений договором, переданий товар не оплачено, продавець має право вимагати повернення товару назад. В цьому випадку це відображається лише одним бухгалтерським записом (на підставі відповідних актів передачі і накладних) Кт субрахунку 023 "Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні".

При оплаті товару здійснюються наступні проводки:

- зняття товару з позабалансового обліку – Кт 023
- оприбуткування товарів

Дт 281 "Товари на складі" – Кт 63

До інших найбільш типових помилок, пов'язаних з видом договору, відносяться ситуації, коли:

- бухгалтер ідентифікує господарські операції за видом договору, а не за змістом;
- неправильно трактує основний вид діяльності контрагента, а отже, неправильно визначає бухгалтерські рахунки для обліку операцій з таким підприємством;

В першому випадку це можуть бути послуги, що здійснюються між підприємством та фізичною особою на контрактній основі. Бухгалтерія відображає в обліку операції, виходячи, як правило, з типової схеми договору підряду, вважаючи, що фізична особа виконує функції підрядчика. Помилка бухгалтера – неправильний вибір типу договору для оформлення відносин.

У другому випадку підприємство роздрібної торгівлі працює з постачальниками товарів за типовими договорами купівлі-продажу, а з умов випливає, що фактично між організаціями укладено договір комісії, в якому підприємство є комісіонером, тому товар повинен бути оприбуткований поза балансом. По Кт 70 повинна бути відображена тільки винагорода комісіонеру.

Договірні зобов'язання обліковуються на позабалансовому рах 04 “Контрактні зобов'язання”. На рахунку 03 “Контрактні зобов'язання” здійснюється облік по деривативах (форвардних і ф'ючерських контрактах, опціонах) та інших контрактах, розкриття інформації щодо яких передбачено відповідними положеннями (стандартами) обліку.

Дериватив – стандартний документ, що засвідчує право або зобов'язання придбати цінні папери, матеріальні або нематеріальні активи, а також кошти на визначених ним умовах у майбутньому.

Основні ознаки **форвардного валютного контракту**:

- обов'язковий до виконання. Після його укладання суб'єкт господарювання не може відмовитися від контракту та зобов'язаний купити чи продати валютні кошти;
- це контракт на конкретну суму в іноземній валюті. Суб'єкт господарювання не може вибрати для купівлі або продажу суму, більшу або меншу від тієї, що вказана в контракті;
- контракт повинен бути виконаний на конкретну дату в майбутньому.

Ф'ючерський контракт використовується з метою одержання спекулятивного доходу. У випадку використання ф'ючерсів для зменшення ризиків він стає схожим на форвардний контракт, якщо зміна цін задовольняє його власника, а у протилежному випадку схожий на опціон.

Особливістю опціонних контрактів є те, що вони можуть взагалі не виконуватися, якщо валютний курс змінився в сторону не вигідну для держателя такого контракту.

Облік зобов'язань здійснюється в оцінці, передбаченій контрактами. Списуються контракти зобов'язання з рахунку у разі виконання, ліквідації, відмови від виконання, передачі або продажу зобов'язання за контрактом іншим особам.

Тема 3. Облік валютно-фінансових операцій (6 годин).

План

1. Поняття о валютних цінностях та операцій з ними.
2. Курсові різниці: поняття, порядок визначення та відображення в обліку.
3. Рахунки в банках в іноземній валюті: види, порядок відкриття, відображення операцій в бухгалтерському обліку.
4. Особливості операцій по купівлі та продажу іноземної валюти.
5. Операції з готівкою іноземною валютою та відображення їх в бухгалтерському обліку.
6. Облік розрахунків з відрядження за кордон.

1) У ЗЕД розрізняють два близькі за значенням поняття “операції з валютними цінностями” та “операції в іноземній валюті”.

Операції з валютними цінностями – це такі операції, об'єктом яких виступає іноземна валюта у вигляді американського долара, японської ієни, євро тощо.

Операціями в іноземній валюті є господарські операції, вартість яких виражена в іноземній валюті, або господарські операції, що потребують розрахунків в іноземній валюті.

До валютних цінностей відносять:

- іноземну валюту – іноземні грошові знаки у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної держави. Визначення іноземної валюти подане в П(С)БО 21 “Вплив змін валютних курсів”;

- платіжні документи та інші цінні папери (акції, облігації, векселі, боргові розписки, акредитиви, чеки, депозитні сертифікати, інші фінансові та банківські документи) виражені в іноземній валюті або банківських металах;

- банківські метали – золото, срібло, платина доведені до найвищих проб відповідно до світових стандартів і мають сертифікат якості.

Валютні кошти є основною складовою валютних цінностей підприємства і поділяються на підприємстві на:

- власні;
- позикові;
- особливого призначення (валюта, яка не належить в повному обсязі підприємству і відповідно до чинного законодавства тимчасово заблокована на транзитному валютному рахунку).

Кожній національній грошовій одиниці країн світу присвоєно цифровий та літерний код. Національні банки відповідних країн розробляють і затверджують Класифікатори іноземних валют, що регулюють режим застосування кожної валюти і поділяють її на три ступені конвертованості (Класифікатор іноземних валют України):

1. Вільноконвертовані валюти держав, які без обмежень обмінюються на інші види валют і широко використовуються для здійснення платежів на міжнародних ринках. Курси цих валют встановлюються НБУ.

2. ВКВ держав, які широко не використовуються для здійснення платежів при міжнародних операціях і не продаються на головних валютних ринках світу.

3. Неконвертовані валюти. Курси встановлюються тільки по окремих валютах.

2) Одним із основних принципів бухгалтерського обліку і фінансової звітності є принцип єдиного грошового вимірника. Операції в іноземній валюті відображаються як в національній грошовій одиниці України, так і у валюті розрахунків і платежів за кожною іноземною валютою окремо. Для переведення іноземної валюти в національну використовується валютний курс – це курс грошової одиниці України до грошової одиниці іншої країни.

Курс національної грошової одиниці до інших іноземних валют першої групи Класифікатора іноземних валют визначається через крос-курси Франкфуртської валютної біржі.

Офіційний курс національної грошової одиниці використовується при здійсненні всіх безготівкових операцій, купівлі та продажу іноземної валюти, для відображення в обліку всіх операцій, що здійснюються в іноземній валюті. Офіційний курс використовують всі резиденти та нерезиденти, які проводять свою діяльність на території України незалежно від форм власності і господарювання та видів здійснюваних операцій.

Якщо господарська операція здійснюється в валюті, офіційний курс якої по відношенню до національної грошової одиниці не встановлено НБУ, то перерахунок спочатку здійснюється в конвертовану валюту за офіційним курсом, опублікованим в газеті "Файненшл Таймс", потім отриману суму в конвертованій валюті переводять в національну грошову одиницю у встановленому порядку.

Оцінку (котирування) валютного курсу можна здійснювати двома методами:

- прямий – валютний курс відображає ціну одиниці іноземної валюти через національну валюту (1 дол. США = 25,6 грн);
- непрямий – виражає ціну національної валюти через іноземну (1 грн = 0,1 дол. США).

Операції в іноземній валюті слід відображати у валюті звітності, тобто у гривнях із застосуванням валютного курсу на дату здійснення операції. Якщо на дату балансу та на дату здійснення розрахунків валютний курс змінився, виникають курсові різниці.

В залежності від виду діяльності, ході якої виникають курсові різниці, вони поділяються на операційні та неопераційні. В залежності від типу змін, що відбулися на валютному ринку, вони відображаються у складі доходів та витрат звітного періоду на рахунках

714 “Дохід від операційної курсової різниці”

744 “Дохід від неопераційної курсової різниці”

945 “Втрати від операційної курсової різниці”

974 “Втрати від неопераційної курсової різниці”

84 “Інші операційні витрати” (для операційної курсової різниці)

85 “Інші затрати” (для неопераційної курсової різниці).

Виключенням є відображення курсових різниць по фінансових інвестиціях в підприємства за межами України. Вони відображаються в складі додаткового капіталу на рахунку 425 “Інший додатковий капітал”.

Об’єктами визначення курсових різниць є монетарні статті.

Курсові різниці потрібно відрізняти від інших видів доходів і витрат, пов’язаних з валютними операціями. Зокрема від сумових різниць, які виникають при переоцінці валютних статей балансу, і різниць, поява яких викликається використанням різних видів валютного курсу. Наприклад, при продажу іноземної валюти на біржі (в комерційному банку) сумова різниця, що виникла не може класифікуватися як курсова, бо вона створюється у зв’язку із застосуванням двох видів курсу – офіційного і біржового. В результаті з’являється різниця між оцінками проданої валюти за офіційним і біржовим курсами на одну і ту ж дату.

Сумові різниці поділяються на два види:

- перший – сумові різниці, що виникають по валютних операціях, по яких застосовуються різні види валют (попередній приклад);
- другий – полягає в тому, що в грошовому зобов’язанні може бути передбачена оплата в національній валюті в сумі, еквівалентній певній кількості іноземної валюти. При цьому сума, яка підлягає оплаті в гривнях визначається за офіційним курсом на день виплати. Сума зобов’язань, виражена в іноземній валюті, перераховується в гривні на різні дати (оприбуткування товарів, їх оплата), внаслідок зміни курсу виникають сумові різниці.

Сумові різниці також, як і курсові можуть бути позитивними та негативними, що в обліку відображається у складі доходів (719 “Інші доходи від операційної діяльності”, 746 “Інші доходи від звичайної діяльності”) та витрат (949 “Інші витрати операційної діяльності”, 977 “Інші витрати звичайної діяльності”).

3) Підприємства, що здійснюють ЗЕД, поряд з рахунками в національній валюті мають право на відкриття рахунків в іноземній валюті, де повинні зберігатися вільні грошові кошти в іноземній валюті. Обов’язковими рахунками для підприємства, які здійснюють ЗЕД є транзитний та поточний рахунки.

Транзитний валютний рахунок – це рахунок, призначений для зарахування валютної виручки підприємства. Використання цього рахунку є обов’язковим у зв’язку з необхідністю розподілу валютної виручки, що надходить від нерезидента у валюті першої групи Класифікатора іноземних валют.

Поточний валютний рахунок призначений для проведення безготівкових і готівкових розрахунків в іноземній валюті при здійсненні поточних операцій. Поточні операції, що проводяться на підприємстві в іноземній валюті, можуть бути торговельними та неторговельними.

Підприємства за власним бажанням можуть відкривати позиковий валютний рахунок та депозитний валютний рахунок.

Для філій або відокремлених підрозділів підприємств-резидентів, що здійснюють свою діяльність в Україні, відкривають окремий субрахунок валютного рахунку.

Валютні рахунки підприємствам, які здійснюють ЗЕД, дозволено відкривати в іноземних банках. Всі надходження на користь резидентів в іноземній валюті (виручка, дивіденди), що надійшли на валютний рахунок за кордоном, підлягають зарахуванню на валютні рахунки резидентів в українських уповноважених банках після сплати податків та інших зборів, що передбачені законодавством іноземної держави.

Підприємства, що здійснюють ЗЕД, можуть відкривати валютні рахунки в різних уповноважених банках на території України, що мають ліцензію НБУ на проведення валютних операцій. Відкриття підприємством рахунку в іноземному банку за кордоном потребує попереднього дозволу НБУ. При цьому підприємство повинно подавати звітність по залишках коштів на таких рахунках та інші відомості визначені НБУ.

Відкриття поточного рахунку автоматично тягне за собою відкриття транзитного валютного рахунку, оскільки на ньому буде проводитися зарахування сум іноземної валюти, що надійшла від іноземних партнерів.

Для відкриття поточного рахунку в іноземній валюті підприємство-резидент подає до банку такі ж документи, як і для відкриття звичайного рахунку.

Тимчасовий поточний рахунок в іноземній валюті – рахунок, призначений для зарахування коштів, що вносяться для формування статутного капіталу товариства.

Для систематизації і узагальнення інформації про господарські операції в різних валютах в бухгалтерському обліку проводиться перерахунок іноземних валют в національну валюту України по курсу встановленому НБУ на дату оформлення платіжно-розрахункових документів. Такою датою вважається:

- дата виписки платіжного доручення на перерахування іноземної валюти;
- дата виписки прибуткових і видаткових касових ордерів;
- дата митного оформлення матеріальних цінностей (робіт, послуг) по експортно-імпортних операціях.

Облік валютних коштів на рахунках в банку здійснюється на субрахунку 312 “Поточні рахунки в іноземній валюті” та 314 “Інші рахунки в банку в іноземній валюті” (транзитні, депозитні та інші рахунки в банку).

При здійсненні ЗЕД у підприємств виникає необхідність купівлі або продажу іноземної валюти. Ці операції здійснюються через уповноважені банки та інші кредитно-фінансові установи. Для придбання валюти на біржі або її перерахування за кордон потрібно одержати індивідуальну ліцензію НБУ. Проводяться такі операції виключно на Міжбанківському валютному ринку, або на аукціонах НБУ через уповноважені банки за дорученням клієнтів. Купувати та продавати валюту, минаючи уповноважені банки, не дозволяється. Для здійснення цих операцій підприємство укладає договір з банком та сплачує йому за надання цієї послуги комісійну винагороду.

Підставою для купівлі іноземної валюти на Міжбанківському валютному ринку при розрахунках по торговельних операціях є:

- договір із нерезидентом;
- вантажна митна декларація у разі, якщо товар ввезено на територію України. Копія вантажної митної декларації засвідчується круглою гербовою печаткою і підписом керівника відповідної митниці;
- акт приймання виконаних робіт (наданих послуг) або інший документ, що засвідчує надання послуг, виконання робіт;

Для придбання іноземної валюти на МВР підприємство подає заяву в уповноважений банк та копію контракту. Після передачі заяви перераховує еквівалент в національній валюті в банк за аукціонним курсом попередніх торгів з комісійною винагородою уповноваженому банку та біржі.

На оригіналах документів, на підставі яких придбано іноземну валюту, проставляється відмітка банку про суму придбаної валюти. Копії цих документів із зазначеною відміткою завіряються печаткою і підписом керівника підприємства або нотаріусом і зберігаються в банку.

Кошти в національній валюті, призначені резидентом для купівлі іноземної валюти, можуть бути переказані лише з поточного рахунку в національній валюті, визначеного як основного.

Придбана іноземна валюта надходить на по точний валютний рахунок клієнта та може бути переказана за межі України з нього або з кредитного рахунку.

При придбанні та використанні іноземної валюти НБУ виставляє певні вимоги:

- придбана та зарахована на поточний валютний рахунок іноземна валюта повинна бути використана відповідно до контракту або інших документів протягом 5 банківських днів;
- якщо після оплати залишилися кошти, вони повинні бути продані на найближчих біржових торгах на МВР. При цьому позитивна різниця, яка може мати місце направляється до державного бюджету, а негативні курсова різниця списується на витрати підприємства на рахунок 949 “Інші витрати операційної діяльності”.

Іноземна валюта може продаватися з двох причин:

- 1) обов’язковий продаж 50% виручки першої групи Класифікатора валют від експорту товарів (робіт, послуг);
- 2) за ініціативою підприємства для отримання коштів в національній валюті.

Обов’язковому продажу не підлягають кошти в іноземній валюті першої групи Класифікатора:

- що надходять у вигляді кредитів (позик, фінансової допомоги) від уповноважених банків, кредитно-фінансових установ, нерезидентів, міжнародних фінансових організацій;
- суми надходжень в іноземній валюті, які повністю спрямовуються резидентами на погашення заборгованості по цих кредитах;
- суми, що перераховуються на територію України в якості інвестицій;
- придбані на МВР для розрахунків з нерезидентами;
- повернуті від нерезидентів у зв’язку з тим, що взаємні зобов’язання не виконані, за умови, що ці кошти не були придбані на МВР;
- суми, що надійшли на користь резидентів-посередників за договорами комісії, доручення, консигнації і підлягають перерахуванню резидентам або нерезидентам (резиденти-посередники здійснюють обов’язковий продаж лише отриманої комісійної винагороди);

- суми, що надходять транспортним організаціям від експорту власних послуг і направлені ними на експлуатаційні витрати, пов'язані з обслуговуванням їх транспортних засобів за межами України.

Умови обов'язкового продажу не поширюються на іноземні валюти, які не належать до першої групи Класифікатора.

Експортна виручка зараховується на транзитний валютний рахунок. Після обов'язкового продажу частини виручки, та частина що залишилася, перераховується з транзитного на поточний валютний рахунок. Підприємства можуть сплачувати з транзитних рахунків витрати по транспортуванню, страхуванню вантажів, митні платежі, комісійні винагороди та інші витрати, у випадках дозволених законодавством. На суму цих витрат зменшується сума експортної виручки до моменту визначення частини, що підлягає обов'язковому продажу. Якщо вище перераховані витрати організація оплатила з поточного рахунку, то ця сума іноземної валюти перераховується з транзитного на поточний валютний рахунок.

В залежності від умов угоди, укладеної з банком, останній може самостійно здійснювати розподіл валютної виручки відповідно до чинного законодавства або вимагати подання зведеного доручення по розподілу валютної виручки. При несвоєчасній подачі зведеного доручення, валютна виручка продається уповноваженим банком в розмірі 100%.

Для продажу іноземної валюти з поточного валютного рахунку підприємство подає заяву в уповноважений банк.

В бухгалтерському обліку дохід від реалізації іноземної валюти на МВР відображається по Кт 711 "Дохід від реалізації іноземної валюти", а еквівалент цієї валюти за курсом НБУ та комісійні, сплачені банку і біржі – по Дт 942 "Собівартість реалізованої іноземної валюти" (84 "Інші операційні витрати").

При продажу безготівкової іноземної валюти уповноважені банки самостійно утримують збір на обов'язкове державне пенсійне страхування та направляють їх до Пенсійного фонду.

Аналітичний облік по рахунках 312 "Поточні рахунки в іноземній валюті" та 314 "Інші рахунки в банку в іноземній валюті" ведеться в розрізі кожної іноземної валюти. Облік іноземної валюти в облікових регістрах аналогічний до обліку грошових коштів у національній валюті з тією лише відмінністю, що записи в них проводяться одночасно у двох валютах: відповідній іноземній і національній валюті, а при зміні курсу гривні до іноземної валюти відповідно до виписок банку в них відображається курсова різниця, що припадає на залишок валютних коштів на відповідному рахунку в іноземній валюті банку.

4) Використання готівкової іноземної валюти в Україні резидентами та нерезидентами дозволяється для:

- забезпечення витрат працівників на відрядження за кордон;
- оплати витрат працівників іноземних дипломатичних, консульських, торговельних та інших офіційних представництв, міжнародних організацій та їх філій;
- оплати праці працівників-нерезидентів, які працюють в Україні за контрактом з резидентом;
- забезпечення експлуатаційних витрат рейсів за кордон.

Документальне оформлення операцій з готівковою іноземною валютою аналогічне документальному оформленню руху грошових коштів в національній валюті, але на кожний вид валюти повинна бути відкрита окрема Касова книга.

Уповноважені банки та інші кредитно-фінансові установи, які мають ліцензію НБУ на здійснення операцій купівлі-продажу готівкової іноземної валюти, мають право відкривати на території України власні пункти обміну валюти. Зазначені пункти обміну валюти повинні бути зареєстровані уповноваженими банками в регіональному Правлінні НБУ.

Тема 4. Загальні засади експортно-імпоротної діяльності (4 години)

План:

1. Митні процедури та порядок формування митної вартості.
2. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій.
3. Обмеження строків розрахунків за експортно-імпортними операціями.

1) При формуванні ціни передусім потрібно знати, підлягає чи ні оподаткуванню митом, ПДВ, митним та акцизним збором даний вид товару. Це визначено в єдиному митному тарифі України

Єдиний митний тариф України - це систематизоване зведення ставок мита, яким оподатковуються товари та інші предмети, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі її території.

При експорті та імпорті товарів слід розрізняти їх контрактну, фактурну, митну та облікову вартість.

Контрактна вартість - це продажна вартість експортних товарів у валюті контракту відповідно до базисних умов поставки.

При перетині митного кордону України подається вантажна митна декларація, в якій вказується **фактурна вартість товару** - це вартість, зазначена в супровідних документах. Фактурна вартість відображається у вантажній митній декларації в іноземній та національній валюті за курсом НБУ на дату її подання до митного органу.

Ключовий момент процедури митного оформлення товару, який є об'єктом експортно-імпортних операцій - визначення митної вартості.

Митна вартість імпортного товару - це фактурна вартість товару, визначена в національній валюті шляхом перерахунку суми в іноземній валюті за курсом НБУ на дату імпорту.

У разі неможливості визначення митної вартості товарів на підставі поданих документів та/або у разі явної невідповідності заявленої митної вартості товарів митній вартості, яка міститься в базі даних цінової інформації Державної митної служби, митна вартість визначається на підставі цін на ідентичні товари, які діють у провідних країнах-експортерах.

Митна вартість імпортованих товарів визначається шляхом перерахунку скоригованої фактурної вартості по документах постачальника за курсом НБУ на дату подання ввізної вантажної митної декларації.

При визначенні митної вартості в розрахунок береться вартість товарів з урахуванням витрат на його транспортування до митного кордону України.

Митна вартість експортного товару - це фактурна вартість в перерахунку за курсом НБУ на дату подання вантажної митної декларації з урахуванням транспортних витрат до митної території України.

Це сума, яка фактично сплачена або підлягає сплаті за товар на момент перетину митного кордону держави (тобто коли виконано всі належні формальності щодо ввезення товару в країну чи його вивезення з неї).

До митної вартості товару включають ціну товару, зазначену в рахунку-фактурі іноземного контрагента, а також наступні фактичні витрати (якщо їх не враховано в рахунку-фактурі):

- > витрати на транспортування, навантаження, розвантаження, переміщення та страхування до пункту перетину митного кордону;

- > комісійні та брокерські втрати на час проведення митного та інших видів оформлення в інших державах на шляху перевезення товару;

- > плата за використання об'єктів інтелектуальної власності, що відноситься до цього товару і має бути оплачена імпортером або експортером прямо або опосередковано як умова їх ввезення (вивезення).

Облікова вартість імпортного товару складається з фактурної вартості, витрат в іноземній валюті з доставки товару, сплачених митного збору, мита та акцизного збору.

По імпортних товарах, що реалізуються за готівку, до облікової вартості включаються товарна націнка в сумі торгової надбавки підприємства-імпортера, податку на додану вартість, сплаченого при розмитненні, і податку на додану вартість на торгіву націнку.

При переміщенні товарів через митний кордон України вони оподатковуються митними платежами та іншими зборами

Митні платежі:

- > Мито

- ПДВ
- Акцизні збори
- Збори за митне оформлення

Збори за надані послуги:

- > збори за зберігання товару

- збори за митне супроводження вантажу
- Оплата за інформаційні та консультативні послуги

- >• Оплата за участь в митному аукціоні

Документацію, що застосовуються в операціях ЗЕД можна поділити на групи:

- технічна (технічні паспорти машин та обладнання, формуляри і описи виробів, креслення, інструкції по встановленню, монтажу, налагодженню, управлінню і ремонту)

- супроводжувальна (сертифікат якості товару, пакувальний лист, комплектуюча відомість)

- транспортна, експедиторська і страхова (залізнична накладна та її копії, дублікат залізничної накладної міжнародного вантажного сполучення, квитанція залізничної накладної внутрішнього вантажного сполучення, багажна квитанція, накладні автотранспортного, річкового та повітряного сполучення тощо, страховий поліс або сертифікат)

- складська (акт приймання експортного товару, розписка про прийняття вантажу на зберігання в іноземному порту)

- розрахункова (рахунок-фактура, розрахункова специфікація (коли товар є комплектом з різних частин і кожна частина має ціну), переказний вексель (тратта))

- банківська (заява на переказ валюти, інкасове доручення, доручення про відкриття акредитиву, чек, доручення про переказ коштів на депозит митниці, заява на розподіл експортної виручки (в т. ч. про обов'язковий продаж частини валютної виручки), виписки банку по поточному і валютному рахунках)

- митна (вантажна митна декларація, сертифікат про походження товару, довідка про оплату мита, акцизів і зборів)

- претензійно-арбітражна (претензійний лист, позовна заява до суду або арбітражу, постанова суду або арбітражу про задоволення або відхилення претензії)

- по недостатчі і псуванню товару (комерційний акт на недостачу, аварійний сертифікат, акт рекламації тощо)

Основним документом при переміщенні матеріальних цінностей через митний кордон України є **вантажна митна декларація** – заява, що містить відомості про товари та інші предмети і транспортні засоби та їх мету переміщення через митний кордон України, а також інформацію, необхідну для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, нарахування митних платежів.

Вантажна митна декларація призначена для:

> декларування митним органом угоди, що виконується учасниками зовнішньоекономічної діяльності в частині кількості, якості та інших даних про товар,

> функціонування в якості обліково-статистичного документу митної інформації при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Декларуванню підлягають лише ті матеріальні цінності, фактурна вартість яких перевищує 100 доларів США, за виключенням випадків, передбачених законодавством.

Законодавством України передбачено два варіанти декларування товарів при ввезенні або вивезенні з митної території України:

1) власником товарів;

2) іншою юридичною чи фізичною особою, що діє на підставі договору з власником цих товарів (митним брокером (декларантом)).

Митний брокер - юридична чи фізична особа, яка відповідно до законодавчих актів України здійснює декларування на підставі договору з власником вантажу та уповноваженим Державним митним комітетом України на таку діяльність.

Законодавством України зафіксоване інше найменування суб'єкта підприємницької діяльності, який надає послуги з декларування на митниці, - декларант.

Під декларантом розуміється юридична чи фізична особа, яка здійснює декларування товарів чи інших предметів.

Для проведення декларування суб'єкту підприємницької діяльності (підприємству або приватному підприємцю) необхідно отримати на митниці, в зоні дії якої передбачається проводити посередницькі послуги з митного декларування, свідоцтво про визнання цього суб'єкта декларантом.

Вантажна митна декларація заповнюється на кожен товарну партію. **Товарна партія** - це певна кількість однорідного товару, відправлена за одним контрактом в одному напрямку, оформлена одним транспортним документом та відфактурована постачальником за одним рахунком.

Ще одним специфічним документом є Дозвіл (заклучення) на право вивезення, ввезення та транзиту товарів, що оформляється і видається державним експортним контролем і є підставою для приймання товару до митного оформлення. Але це не звільняє

від надання митним органам вантажної митної декларації та інших документів, необхідних для митного контролю.

Тема 5. Облік імпорتنих операцій (4 години)

План:

1. Загальні засади здійснення імпорتنих операцій.
2. Бухгалтерський облік здійснення імпорتنих операцій за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.
3. Особливості обліку імпорту робіт, послуг.
4. Облік авансів, сплачених іноземному постачальнику.

1) Імпортна операція – операція, що пов'язана із закупівлею та ввезенням в Україну іноземних товарно-матеріальних цінностей для їх наступної реалізації на внутрішньому ринку або використання у виробничо-господарській діяльності.

До імпорتنих операцій відноситься:

- придбання ТМЦ на умовах комерційного кредиту;
- ввезення ТМЦ або отримання послуг в порядку бартерних угод;
- придбання ТМЦ та послуг з оплатою готівкою;
- отримання ТМЦ та послуг в якості безоплатної допомоги.

Існує два шляхи для придбання імпорتنих товарів:

1. Придбання імпорتنих товарів у вітчизняних оптових продавців. Цей спосіб є найшвидший і найпростіший, оскільки товар вже розмитнений і знаходиться на території України. Недоліком є відносно висока вартість товарів, а також обмеженість і непостійність асортименту продукції на складах укр. оптових підприємств.

2. Самостійний імпорт товарів. Щоб самостійно ввезти товари на територію України, підприємство попередньо має зареєструватися в митних органах і відкрити в банку валютний рахунок. Для декларування товарів, що ввозяться, підприємство може прийняти до штату кваліфікованого декларанта або звернутися до послуг митного брокера. Крім того, працівники, які займаються закупівлею таких товарів, повинні мати досвід роботи з іноземними партнерами.

На митну територію України забороняється ввезення зброї та боєприпасів будь-якого зразка; наркотичних і психотропних речовин, сильнодіючих отруйних, радіоактивних і вибухових речовин; друкованих матеріалів, книг, негативів, відзнятих плівок, фотокарток, кінострічок, відеозаписів, копій інформації для ЕОМ, рукописів, плівок зі звукозаписами, креслень та інших друкованих творчих матеріалів, що пропагують війну, расизм, расову дискримінацію і геноцид, а також направлені на руйнування територіальної цілісності України, політичної незалежності, державного суверенітету.

Особи, що порушують митні правила, несуть відповідальність у відповідності з Митним кодексом України.

В залежності від виду операцій в Україні застосовуються різні способи обмеження імпорту: короткострокове обмеження імпорту, митний бар'єр, антидемпінгові мита.

Короткострокове обмеження імпорту - обмеження імпорту на строк не більше 180 днів.

Митний бар'єр - обмеження імпорту, метою якого є перешкодити ввезенню імпорتنих товарів через завищення ввізного мита.

Якщо ринок експортера є монопольним або олігопольним, а зарубіжний ринок - конкурентним, може виникнути ефект демпінгу. Для його попередження держава може застосувати антидемпінгову політику на будь-який продукт.

Демпінг - ввезення на митну територію України товарів за ціною, нижчою від порівняної ціни на подібний товар у країні експорту, що заподіює шкоду національному товаровиробнику подібного товару.

З метою запобігання торгівлі товарами та послугами за демпінговими цінами країна проводить антидемпінгову політику шляхом встановлення антидемпінгового мита.

Антидемпінгове мито - додаткове мито на імпорتنі товари, що ввозяться в країну за цінами, нижче цін світового ринку або внутрішніх цін.

Крім того, Кабінет Міністрів України щороку встановлює перелік товарів, імпорту яких підлягає квотуванню та ліцензуванню.

Питаннями регулювання імпорту займається Міжвідомча комісія з питань регулювання імпорту.

2) Облік імпорتنих ТМЦ ідентичний загальним вимогам обліку, за винятком деяких особливостей:

обов'язкове декларування імпорتنих товарів при перетині митного кордону України; відображення в обліку приймання товарів, що імпортуються, за датою вантажно-митної декларації;

необхідність відокремленого обліку імпорتنих товарів і розрахунків по їх придбанню, що впливає з особливостей оподаткування цих товарів;

організація аналітичного обліку за найменуваннями, кількістю товарів, обліковими партіями, контрактами, країнами та консигнаторами.

Синтетичний облік імпорتنих товарів ведеться на рахунку 28 "Товари". Товари, у тому числі імпортовані з-за меж митної території України, є запасами, оскільки вони відповідають всім критеріям цієї категорії активів. З огляду на це, їх оцінка та облік здійснюються відповідно до вимог Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", тобто оцінюються та зараховуються на баланс за первісною вартістю, яка включає:

- 1) вартість товару, що зазначена у документах на відвантаження у постачальника;
- 2) витрати на заготівлю, вантажно-розвантажувальні роботи транспортування до місця їх використання;
- 3) суми ввізного мита та митних зборів;
- 4) суми непрямих податків, які не відшкодовуються підприємству;
- 5) інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання в запланованих цілях. Це прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати підприємства на доробку та підвищення якісних і технічних характеристик запасів.

Для розрахунків з іноземними постачальниками за придбані товари використовується пасивний рахунок 632 "Розрахунки з іноземними постачальниками". Облік по цьому рахунку необхідно вести паралельно в національній та іноземній валюті. За умови наступної оплати імпоротної поставки грошовими коштами цей рахунок є монетарною статтею, у зв'язку з чим слід пам'ятати про необхідність визначення в бухгалтерському обліку курсової різниці на дату балансу та на дату здійснення операції. За умови зростання курсу іноземної валюти така курсова різниця відображається на рахунку 945 "Втрати від операційної курсової різниці", а за умови зменшення курсу іноземної валюти, в якій обліковується заборгованість - на

рахунку 714 "Дохід від операційної курсової різниці". З подальшим відображенням у складі фінансових результатів на рахунку 791 "Результат основної діяльності".

Для розрахунків з іноземними контрагентами за придбані необоротні активи доцільно використовувати рахунок 685 "Розрахунки з іншими кредиторами", облік на якому ведеться аналогічно до попереднього випадку. Але курсова різниця по такій заборгованості, що буде погашатись іноземною валютою або її еквівалентами, відображається на рахунках 974 "Втрати від неопераційних курсових різниць" та 744 "Дохід від коопераційної курсової різниці" відповідно.

Синтетичний облік розрахунків з контрагентами по всіх послугах, пов'язаних з доставкою товарно-матеріальних цінностей до місця призначення, (транспортних, експедиторських, страхових) ведеться на рахунку 685 "Розрахунки по Інших операціях". Ці послуги, в залежності від місця розташування їх виконавця, можуть бути оплачені як в національній, так і в іноземній валюті.

Аналітичний облік розрахунків по імпорتنих операціях рекомендується здійснювати в розрізі країн, а всередині їх - в розрізі постачальників, номерів контрактів та документів (рахунків) до сплати. В будь-якому випадку повинен бути забезпечений чіткий контроль своєчасності розрахунків за кожною поставкою товарів. Аналітичний облік імпорتنих поставок ведеться за місцями зберігання і обліковими (товарними) партіями

1	Сплачено при імпорті товарів мито та митні збори	642	311
2	Відображено ПДВ	644	641
3	Сплачено ПДВ	641	311
4	Оприбутковано товари за вартістю, вказаною у ВМД	281	632
5	Включено до податкового кредиту суму сплаченого ПДВ	641	644
6	Збільшено вартість товарів на суму сплачених митних зборів, мита	281	642
7	Нараховано та сплачено транспортній організації	281 685	685 311
8	Визначено та відображено у складі фінансових результатів курсову різницю по заборгованості на дату погашення (при зменшенні курсу)	632	714
9	Сплачено заборгованість постачальнику	632	312
10	Оплачено заборгованість по кредиту за рахунок отриманої валютної виручки	602	312

3) При перетині товарно-матеріальними цінностями кордону України необхідно сплатити ПДВ, акцизний збір, мито та митні збори, їх сума зазначається в вантажній митній декларації та перераховується шляхом надання до банку платіжного доручення на перерахування відповідних сум на рахунок митниці. В бухгалтерському обліку сума сплаченого мита та митних зборів включається до вартості імпорتنих товарно-матеріальних цінностей проводкою:

Д-т рахунків 15 "Капітальні інвестиції", 20 "Виробничі запаси", 22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети", 28 "Товари" К-т рахунку 642 "Розрахунки за обов'язковими платежами".

Сплата цих сум, як правило, проводиться з поточного рахунку, що в бухгалтерському обліку відображається проводкою: Д-т рахунку 642 "Розрахунки за обов'язковими платежами" К-т 311 "Поточні рахунки в національній валюті".

Мито та інші митні платежі не стягуються з:

- > горілчаних виробів в кількості 1 літру, вина - 2 літрів, тютюнових виробів - 200 цигарок (або 200 г цих виробів) на одну особу;

- > предметів власного користування, що тимчасово ввозяться (пересилаються) в Україну під зобов'язання про їх зворотне вивезення або транзит;

- > речей, які ввозяться (пересилаються) при переїзді на постійне місце проживання в Україну;

- > речей, одержаних як спадок, оформлений на користь громадян-резидентів за межами України, при наявності документального підтвердження нотаріальними органами. Підтвердження підлягає легалізації в консульствах України, діючих в цих державах;

- > речей, які ввозяться на митну територію України після їх тимчасового вивезення при наявності документів, що підтверджують факт їх тимчасового вивезення.

Суб'єкти підприємницької діяльності, інші юридичні особи, їх філії, відділення, а також інші відокремлені підрозділи, які імпортують на митну територію України підакцизні товари, зобов'язані до або під час подання вантажної митної декларації сплатити акцизний збір.

Акцизний збір на ввезені підакцизні товари розраховується у відсотках до митної вартості за встановленими ставками або в твердих сумах в Євро з одиниці товару.

Сплата акцизного збору проводиться на момент розмитнення.

Акцизний збір стягується лише один раз, тому при наступній реалізації товарів, на які його було нараховано при ввезенні на митну територію України, акцизний збір не нараховується

Якщо ввозиться підакцизна сировина для використання при виробництві підакцизної продукції, то нарахування і сплата акцизного збору не проводиться. При наступній реалізації такої продукції нараховується акцизний збір в процентах до обороту з реалізації

Об'єктом оподаткування **ПДВ** є операції з ввезення (пересилання) товарів на митну територію України і отримання робіт (послуг), що надаються нерезидентами для їх використання або споживання на митній території України, в тому числі операції по ввезенню власності за договорами оренди (лізингу), застави та іпотеки.

Базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість імпортованих товарів, але не менше митної вартості, що зазначена у вантажній митній декларації.

При оподаткуванні імпортованих товарів сума ПДВ визначається у розмірі 20% від митної вартості товару з врахуванням фактично сплаченого мита і акцизного збору.

Підставою для нарахування та сплати ПДВ є вантажна митна декларація, де нарахована сума ПДВ зазначається окремо. Сплата ПДВ повинна проводитись до/або на момент приймання вантажної митної декларації до митного оформлення.

Імпорт деяких товарів та операції по передачі основних засобів у вигляді внеску до статутного капіталу юридичних осіб не оподатковуються ПДВ. Ця норма поширюється як на безпосередніх постачальників, так і на посередників.

Ряд імпортованих поставок звільнено від сплати ПДВ: поставки за програмами технічної допомоги Європейської Співдружності (TACIS), по поставках за рахунок коштів Міжнародного Валютного фонду (МВФ).

По імпортованих товарах, як і не є підакцизними і не відносяться до групи 1-24 Класифікатора товарної номенклатури ЗЕД на сплату ПДВ може бути оформлений податковий вексель з відстрочкою платежу на 30 календарних днів.

1	Сплачено при імпорті товарів мито та митні збори	642	311
2	Видано податковий вексель на суму ПДВ	644	621
3	Оприбутковано товари за вартістю, вказаною у ВМД	281	632
4	Включено до вартості товарів мито та митні збори	281	642
5	Оплачено податковий вексель	621	311
6	Нарахований податковий кредит з ПДВ	641	644

4) Імпорт може включати також платне користування послугами іноземних фізичних і юридичних осіб.

Облік імпорту робіт, послуг суттєво не відрізняється від обліку імпорту товару, за винятком того, що документом, який підтверджує факт виконання робіт (послуг), є акт виконаних робіт (послуг), оформлений належним чином.

Порядок відображення валютних операцій, пов'язаних з імпортуванням послуг від нерезидента в цілому аналогічний порядку обліку операцій з імпортом товарів.

1	Відображено одержання послуг від нерезидента (акт виконаних робіт, послуг)	92, 93	632
2	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	644	641
3	Сплачено ПДВ	641	311
4	Включено до податкового кредиту суму сплаченого ПДВ	641	644
5	Оплачена вартість послуг нерезидента	632	312
6	Збільшено вартість товарів на суму сплачених митних зборів, мита	281	642
7	Визначено та відображено у складі фінансових результатів: - негативну курсову різницю - позитивну курсову різницю по заборгованості на дату погашення	945 632	632 714
8	Сплачено заборгованість постачальнику	632	312

Сума авансу (попередньої оплати) в іноземній валюті передана іншим особам в рахунок платежів для придбання немонетарних активів і отримання робіт і послуг перераховується у валюту звітності на дату виплати авансу та на дату балансу. Для обліку виданих авансів використовується рахунок 371 "Розрахунки за виданими авансами"

1	Здійснено передоплату	371	312
2	Сплачено на митниці суми мита, митних зборів,	642	311
3	Нараховано та сплачено ПДВ	644 641	641 311
4	Оприбутковано товари за вартістю, вказаною у ВМД	281	632
5	Збільшено вартість товарів на суму сплачених митних зборів,	281	642

	мита		
6	Визначено та відображено у складі фінансових результатів курсову різницю по заборгованості на дату погашення (при зменшенні курсу)	371 945	714 371
7	Відображено зарахування заборгованості	632	371

Тема 6. Облік експортних операцій (4 години).

План

1. Основні поняття.
2. Бухгалтерський облік операцій з експорту товарів (продукції) за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.
3. Облік операцій з експорту робіт, послуг.
4. Облік авансів, одержаних від іноземних покупців.

1) Експорт є одним з видів міжнародної торгівлі. Всі країни намагаються стимулювати власного товаровиробника до експорту продукції, заохочуючи наданням субсидій, податкових пільг, кредитів під незначні відсотки, юридичної, політичної та іншої підтримки.

Експорт – це продаж продукції (робіт, послуг) іноземним суб'єктам та вивезення продукції за межі митних кордонів України з метою отримання прибутку від виробничої або інших видів господарської діяльності.

Експортна операція - комерційна діяльність, пов'язана з продажем та вивезенням за кордон товарів, робіт, послуг для передачі їх у власність іноземному контрагенту.

В умовах зовнішньоекономічної діяльності здійснюються наступні види експортних операцій:

- > експорт товарів в рахунок міжурядових угод,
- > експорт товарів в межах державного контракту;
- > експорт товарів на умовах державного або комерційного кредиту, або за рахунок відстрочки платежу;
- > експорт на умовах компенсаційної угоди;
- > експорт на умовах бартерної угоди;
- > експорт в рахунок надання допомоги.

Будь-яка юридична особа може здійснювати експорт товарів (робіт, послуг) у разі виконання певних вимог:

- > здійснення експортних операцій повинно бути передбачене її статутними документами;
- > контракт на експорт товарів (робіт, послуг) має бути укладений у письмовій формі та відповідати всім вимогам, встановленим Положенням про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів);
- > при визначенні предмету експортного контракту повинні бути враховані такі обмеження, як квотування та ліцензування експорту, визначені законодавством України.

Але ще до укладання експортного контракту сторони повинні дійти згоди щодо його основних положень.

У зовнішньоекономічні відносини партнери вступають, маючи, як правило, різні позиції з основних питань майбутньої угоди. Тому процес укладання угоди фактично складається з двох стадій:

- > викладення власної позиції та побажань партнеру, а також вивчення його пропозицій та умов;

- > пошук компромісу та оформлення його в тексті угоди.

Якщо ініціатива початку переговорів належить експортеру, то він заявляє про бажання укласти договір купівлі-продажу на визначених умовах шляхом розсилання ініціативних пропозицій (оферт).

Комерційна пропозиція може бути зроблена в різний спосіб залежно від предмету угоди, ступеня знайомства сторін та інших факторів.

По-перше, оферту можна оформити у вигляді ділового листа. Цей спосіб підготовки оферт широко використовується у зовнішньоторговельній практиці та є найбільш універсальним. Діловий лист може бути направлений як вже відомому партнеру, так і фірмі, з якою ділових відносин ще не було.

По-друге, оферта може бути підготовлена у вигляді комплексу документів, які складаються з комерційних та технічних умов угоди, що передбачається. Такі оферти частіше використовуються для передачі пропозицій на складні товари, які потребують детального технічного опису. При цьому технічні умови є додатком до комерційної частини оферти, яка оформлюється як звичайний діловий лист.

По-третє, оферту можна підготувати у формі проекту контракту, підписаного з боку експортера та такого, що містить всі основні умови угоди. Такий спосіб використовується, як правило, тільки з постійними партнерами,

При складанні тексту оферти слід враховувати ряд правил.

По-перше, текст повинен бути коротким, але в той же час чітким та ясным. Потрібно уникати можливості різного тлумачення тих або інших умов пропозиції, що в подальшому може призвести до непорозумінь між контрагентами. Крім того, неясності в оферті можуть викликати появу нових зустрічних запитів від контрагента, що неминуче веде до втрати часу, уповільнення всієї зовнішньоторговельної роботи та до зниження її ефективності. У зв'язку із цим слід добре продумувати аргументи, які передбачається викласти у тексті.

Звичайно в оферті вказуються всі комерційні умови угоди: найменування товару, кількісні та якісні характеристики, базисні умови поставки та ціна, термін поставки, умови платежу, порядок здачі-приймання товару, характер тари та упаковки, гарантії та санкції. Оферта також повинна обов'язково містити юридичну адресу та підписи з боку продавця.

Особливої уваги потребує питання про зазначення ціни в оферті, встановлення якої є складною та відповідальною справою. З одного боку, кожний експортер прагне отримати найвищий прибуток та зацікавлений у зазначенні максимальної ціни. З іншого боку, основні умови поставки, вказані в оферті, повинні приблизно відповідати звичайним ринковим умовам, так як товар, запропонований за завищеною ціною, не зацікавить покупця, а на товар, один раз вже проданий за порівняно низькою ціною, складно буде в подальшому підвищити ціни, якщо кон'юнктура ринку в цей час залишатиметься стабільною.

Ситуації, в яких експортер готує свою пропозицію, можуть бути різними. По-перше, експортер може підготувати та направити потенційному покупцю оферту за власною ініціативою. По-друге, оферта може готуватися у відповідь на запит покупця. В останньому випадку оферент по багатьох умовах зв'язаний умовами запиту покупця, і, отже, його дії та варіанти пропозицій

обмежені. В цьому випадку головне завдання експортера полягає в тому, щоб у якомога коротший термін направити оферту покупцю та, щоб вона найкращим чином відповідала вимогам його запиту.

Коли ж ініціатива пропозиції належить експортеру, то йому потрібно самостійно вирішувати всі питання, пов'язані із вибором всіх умов. Перш за все продавець повинен вирішити питання про те, яку оферту надіслати — тверду або вільну.

Тверда оферта представляє собою пропозицію, яка відправляється тільки одному можливому покупцю на дану партію товару з вказанням терміну, протягом якого продавець є зв'язаним своєю пропозицією та не може зробити аналогічну пропозицію іншому покупцю.

В тому випадку, якщо покупець згоден з усіма умовами оферти, він надсилає продавцю письмове підтвердження, яке містить його безумовний акцепт, та його отримання продавцем вважається моментом виникнення у сторін договірних зобов'язань.

Вільна оферта — це оферта, яка надсилається одночасно на одну й ту саму партію товару декільком можливим покупцям. Вона не встановлює терміну для відповіді і тому не зв'язує оферента.

В основі облікової вартості експортних товарів лежить їх фактична собівартість. Вона залежить від виду експортної операції.

Витрати на експорт товарів складаються з чотирьох основних елементів:

- витрати виробника товару (собівартість продукції, витрати на пакування та маркірування товару);
- витрати в країні експортера (навантаження товару на складі продавця, перевезення товару зі складу продавця до основного транспорту перевезення, розвантаження та навантаження на основний транспорт перевезення, перевезення товару до кордону експортера, страхування товару, інші витрати в країні експортера, оформлення товару на кордоні);
- витрати на основне перевезення (транспортування товару від пункту перевалки в країні експортера до пункту перевалки в країні імпортера, страхування товару при такому транспортуванні);
- витрати в країні імпортера (розвантаження товару з основного транспортного засобу в пункті перевалки вантажів, навантаження товару в пункті перевалки, перевезення товару від пункту перевалки до складу покупця, страхування товару в країні імпортера, розвантаження товару на складі покупця).

По експортних поставках відбувається сплата митного збору, мита, а по окремим видам експорту сплачується акцизний збір (хоча цей перелік товарів незначний) і ПДВ (в більшості випадків ПДВ по експорту нараховується за "нульовою" ставкою). Методика нарахування зазначених зборів і податків аналогічна до імпортних поставок. Сплата мита і митного збору відбувається до/або в момент митного оформлення товарів, що вивозяться з України.

2) Організація бухгалтерського обліку експортних операцій визначається рядом факторів, передусім, участю або неучастю в експорті посередницьких організацій, порядком передачі права власності на товари, що експортуються, іноземному покупцю та формою розрахунків з ним.

Основними завданнями обліку експортних операцій є:

- > формування достовірної інформації про реалізацію експортованих товарів;
- > своєчасне виявлення та правильне визначення фінансового результату від експортних операцій;
- > формування достовірної інформації про стан розрахунків з іноземними покупцями та посередниками;
- > формування достовірної інформації щодо курсових різниць.

Процес реформування економіки України істотно вплинув і на необхідність створення нової методології бухгалтерського обліку, зокрема, на облік експортних операцій. Важливе значення при цьому мають принципи, закладені в Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні":

- принцип превалювання сутності над формою, що визначає визнання доходів і відображення їх в обліку за методом нарахування, тобто з моменту виникнення права на них;
- принцип нарахування та відповідності доходів та витрат, відповідно до якого доходи та витрати відображаються в обліку і звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошей, а для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівнювати доходи звітного періоду з витратами, понесеними для одержання цих доходів.

Виходячи із зазначених принципів, формується концепція процесу реалізації і концепція визначення фінансових результатів за експортними операціями.

Концепція процесу реалізації визначає період, в якому має бути визнаний дохід, а також порядок визначення суми доходу від реалізації.

Концепція фінансових результатів полягає у порівнянні доходів та витрат за тими самими операціями.

В процесі визнання доходу від реалізації товарів на експорт існують певні особливості.

Реалізація товарів на експорт прямо залежить від базисних умов поставки товарів, які так чи інакше враховують транспортний чинник не лише у зовнішньоторговельній ціні, а й у відображенні моменту визнання доходу від реалізації товарів на експорт.

Характеризуючи обов'язки продавця залежно від базисних умов поставки, їх можна класифікувати в такий спосіб:

- > група Е - відпуск товару;
- > група F - передача основному перевізнику, основні витрати за перевезення не оплачені;
- > група С - передача основному перевізнику, основні витрати за перевезення оплачені;
- > група D - поставка товару.

Базисні умови експортних поставок за умовами групи Е передбачають визнання доходу в момент відпуску товарів за умов, що покупець має добру репутацію і експортер впевнений в одержанні платежу. Пов'язуючи цей аспект з формами розрахунків, що використовуються в зовнішньоекономічних операціях, таку впевненість може дати, наприклад, акредитивна форма розрахунків або авансовий платіж

Базисні умови поставок груп F, C і D передбачають визнання доходу в різні моменти, що залежать від аналізу економічної суті операцій з реалізації товарів або послуг на експорт.

Після переходу права власності від продавця до покупця в бухгалтерському обліку дохід від реалізації продукції, товарів, робіт та послуг відображається по дебету рахунку 362 "Розрахунки з іноземними покупцями" і кредиту рахунку 70 "Доходи від реалізації" з використанням відповідних субрахунків.

Після цієї операції можливе відображення витрат по експортній операції, а саме списання реалізованих на експорт товарів по дебету рахунку 90 "Собівартість реалізації" і кредиту рахунків 28 "Товари" або 26 "Готова продукція" за обліковою вартістю.

В процесі реалізації експортної продукції у підприємства виникають комерційні витрати, зокрема такі, як витрати на підготовку товарів до відвантаження, їх перевезення всередині країни та за кордоном, вантажно-розвантажувальні роботи, страхування та зберігання вантажів в дорозі, оплату зборів за митне оформлення вантажів тощо. Такі

витрати накопичуються на рахунку 93 "Витрати на збут" з подальшим перенесенням до складу фінансових результатів діяльності.

Оскільки експортні товари призначені для вивезення з метою реалізації за межами митного кордону України, то вони є експортними з моменту їх відвантаження на адресу іноземного одержувача. Підставою для обліку експортних товарів та їх руху є оформлені відповідним чином товаросупровідні, транспортні, експедиторські, страхові, складські, розрахункові, митні, претензійно-арбітражні, а також банківські документи.

При експорті підприємствами-виробниками підакцизних товарів (продукції) за іноземну валюту акцизний збір не сплачується за умови наявності підтвердженої митними органами вантажної митної декларації

У разі реалізації підакцизних товарів на експорт за іноземну валюту підприємствами, які придбали цей товар (продукцію) за цінами з акцизним збором, суми такого акцизного збору повертаються виходячи з митної вартості пропорційно до суми іноземної валюти, що фактично надійшла на рахунок підприємства, але не більше за суму акцизного збору, сплачену до бюджету виробником або постачальником підакцизного товару, якщо не закінчився річний строк з дня надходження відповідних сум податку до бюджету. Повернення проводиться фінансовими органами за висновками податкових органів після подання письмової заявки з підтверджуючими документами.

Облік розрахунків по ПДВ при експорті практично зводиться до обліку сум нарахованого податкового кредиту. Потім на підставі даних бухгалтерського обліку визначається сума експортного відшкодування, тобто сума ПДВ, сплачена грошовими коштами постачальнику у складі ціни товарно-матеріальних цінностей, які підприємство використало при виготовленні експортної продукції або безпосередньо експортувало.

Підставою для використання пільг по сплаті ПДВ є три документи:

- 1) зовнішньоторговельний контракт (його копія);
- 2) виписка банку, що підтверджує фактичне надходження експортної виручки в український банк;
- 3) вантажна митна декларація (її копія) з відміткою української митниці, що підтверджує вивезення.

Платник податку, що здійснює операції з вивезення (пересилання) товарів (робіт, послуг) за межі митної території України (експорт) і подає розрахунок експортного відшкодування за результатами податкового місяця, має право на отримання такого відшкодування протягом 30 календарних днів з дня подання такого розрахунку.

До зазначеного розрахунку слід додати такі документи:

- 1) митну декларацію, яка підтверджує факт вивезення товарів за межі митної території України;
- 2) копії платіжних доручень, засвідчених банком, про перерахування платником банку коштів на користь іншого платника податку в оплату придбаних товарів з урахуванням податків, включених у ціну такого придбання;
- 3) ввізну митну декларацію, що підтверджує факт митного оформлення товарів при вивезенні товарів, попередньо імпортованих таким платником податку.

Під час експорту товарів з підприємств-експортерів стягується ввізне мито та митні збори. Експортне мито стягується з підприємства-експортера незалежно від того, чи вироблені товари, що реалізуються, ним самим, чи вони закуплені у іншого українського підприємства.

1	Відвантажено товари на експорт	362	702
2	Списано купівельну вартість реалізованих товарів	902	281
3	Оплата транспортній організації за перевезення товару	93	631
4	Відображено суму ПДВ у вартості транспортних послуг	641	631
5	Нараховано та сплачено мито та митні збори	93	642
		642	311
6	Визначено курсову різницю по заборгованості покупців на останній день звітного періоду	362	714
		945	362

Аналітичний облік експортних операцій необхідно організовувати за трьома основними напрямками: за кожним покупцем, за кожним видом платежу, за валютою платежу.

3) Перелік послуг (робіт), які вважаються такими, що експортуються, включає:

- консультаційні, інформаційні та аудиторські послуги;
- медичні послуги;
- послуги та роботи, пов'язані з нерухомим майном, включаючи будівельно-монтажні та експлуатаційні роботи;
- надання послуг з передачі авторських прав, ліцензій, патентів, прав на використання торгових марок, інших юридичних та економічних знань;
- надання послуг з організації реклами і публічних зв'язків за межами України;
- забезпечення персоналом нерезидентів України, культурної, спортивної, освітньої діяльності за межами України.

Документом, який підтверджує факт виконання робіт (послуг) є акт виконаних робіт (наданих послуг), оформлений належним чином.

Порядок відображення в бухгалтерському обліку операцій, пов'язаних з експортом послуг нерезидентам, в цілому, аналогічний порядку обліку операцій з експорту готової продукції, за виключенням рахунку, на якому відображається собівартість виконаних робіт (наданих послуг) (Дт 903 – Кт 23).

Сума доходу від реалізації готової продукції (товарів, робіт, послуг), в оплату за які від покупців і замовників попередньо одержано аванс, визначається перерахунком вартості фактично реалізованих в рахунок авансу готової продукції (товарів, робіт, послуг) за валютним курсом на дату зарахування (отримання) попередньої оплати (авансу) в іноземній валюті.

Суми отриманих авансів в рахунок майбутнього відвантаження (надання) товарів (робіт, послуг) включатимуться до складу доходу звітного періоду, коли буде здійснене таке відвантаження (надання), не за курсом на момент відвантаження, а за курсом на момент отримання авансів.

Це означає, що доходи за виконані роботи, надані послуги визнаються на дату їх надання, а за готову продукцію – на дату відвантаження, але визначаються за курсом на дату попередньої оплати (одержання авансу), перерахунок на дату визнання доходу не відбувається, тобто перерахунок кредиторської заборгованості в іноземній валюті на дату визнання доходу не здійснюється.

Вартість реалізації, що перевищує суму попередньої оплати, визначається із застосуванням валютного курсу на дату визнання доходу від реалізації.

Якщо ж реалізовано готову продукцію на суму меншу, ніж попередньо одержаний аванс, і подальша реалізація цьому покупцеві не передбачається, а залишок авансу підлягає поверненню покупцю грошима, то зобов'язання в сумі залишку авансу підлягає перерахунку за валютним курсом на кожну дату балансу і на дату погашення зобов'язання.

У зв'язку з цим в обліку необхідно чітко розділяти суми в іноземній валюті, що надійшли від нерезидентів як погашення існуючої заборгованості, та суми авансів, що надходять. Для обліку останніх використовується субрахунок 681 "Розрахунки за авансами одержаними"

1	Зараховано на транзитний валютний рахунок аванс від покупця	314	681
2	Відвантажено на експорт товари	362	702
3	Списано купівельну вартість товарів	902	281
4	Нараховано та сплачено мито та митні платежі	93 642	642 311
5	Відображено суму авансу в залік дебіторської заборгованості	681	362

Тема 7. Облік зустрічної торгівлі та операцій з давальницькою сировиною (2 години)

План:

1. Зустрічна торгівля та її форми.
2. Облік компенсаційних операцій.
3. Поняття та облік бартерних операцій.
4. Поняття давальницької сировини та сутність операцій з нею.
5. Порядок обліку операцій з давальницькою сировиною.

1) **Зустрічна торгівля у ЗЕД** – це зовнішньоторговельні операції, при здійсненні яких в документах (угодах або контрактах) фіксуються тверді зобов'язання експортерів та імпортерів здійснити повний або частково збалансований обмін товарами. В останньому випадку різниця у вартості покривається грошовими платежами. Найпоширенішими формами зустрічної торгівлі є компенсаційні та бартерні операції.

Компенсаційні угоди – форма зустрічної торгівлі, відповідно до умов якої зарубіжний партнер поставляє машини, обладнання та технології в обмін на зустрічні поставки сировини та напівфабрикатів, що виготовлені на поставленому обладнанні.

Сторони при підписанні компенсаційних угод обмінюються товарами, що взаємно поставляються, із зазначенням їх кількості та цін, що додаються в якості невід'ємної частини до угоди. Компенсаційні угоди можуть передбачати часткову грошову оплату. Це зумовлює специфічність обліку таких операцій:

1) заборгованість по компенсаційній операції, що буде погашатися в іншій, ніж грошова, формі є статтею немонетарною, а тому курсова різниця по такій заборгованості не визначається;

2) заборгованість по компенсаційній операції, що буде погашатися грошовими коштами, є статтею монетарною і по ній необхідно перераховувати курсову різницю на кожну дату балансу та на дату надходження коштів в її погашення.

Січень 2017р.

1	Акцептовано рахунок-фактуру за обладнання, яке поставляється на умовах компенсаційної угоди	152	632
---	---	-----	-----

2	Нараховано та сплачено мито та митні збори	152 642	642 311
3	Нараховано та сплачено ПДВ	644 641	641 311
4	Передано в експлуатацію обладнання	104	152

Січень 2020р.

1	Оприбутковано на склад продукцію, виготовлену на імпортованому обладнанні	26	23
2	Відвантажено продукцію за компенсаційною угодою	362	701
3	Списано фактичну собівартість готової продукції	901	26
4	Проведено залік заборгованостей по компенсаційній угоді ¹	632	362
5	Включено до складу податкового кредиту сплачених при імпорті обладнання ПДВ	641	644

2) Найбільш поширеним в Україні видом зустрічної торгівлі є бартер (як всередині країни, так і за її межами).

Міжнародний бартер – це операція, що включає експорт та імпорт товарів без грошової оплати і участі банків у розрахунках.

Еквівалентність міжнародного бартеру досягається за рахунок рівності вартостей продуктів, що обмінюються за світовими цінами. Оцінка товарів, що обмінюються, в єдиній валюті (за законодавством України – дол. США) необхідна для: нарахування мита, податків та митних зборів, здійснення контролю, транспортного страхування, оцінки та виплати можливих збитків, нарахування та виплати штрафних санкцій.

Для здійснення зовнішньоекономічної бартерної операції необхідно укласти договір, в якому необхідно чітко визначити номенклатуру зустрічних поставок, а також збалансувати за вартістю експортну та імпортову частини угоди.

Сторони у бартерному контракті є одночасно і продавцем і покупцем.

Датою виникнення податкових зобов'язань під час здійснення бартерних (товарообмінних) операцій з нерезидентами вважається подія, що відбулася першою:

- дата оформлення вивізної (експортної) митної декларації, що засвідчує вивезення товарів платником податку, а для робіт (послуг) – дата оформлення документа, що засвідчує факт виконання робіт (надання послуг) (ПДВ за нульовою ставкою);
- дата оформлення ввізної (імпортованої) митної декларації, що засвідчує одержання товарів платником податку (ставка ПДВ – 20%)

Дата виникнення податкового кредиту визначається за датою здійснення заключної (балансуючої) операції.

Таким чином, якщо імпортована частина контракту передуватиме експортній, то право на податковий кредит виникає тільки за датою експортної поставки, а в разі відвантаження товару, що експортується, частинами – пропорційно кожному з експортних відвантажень.

У разі вивезення (експорту) матеріальних цінностей за межі митної території України шляхом бартерних операцій суми ПДВ, сплачені (нараховані) у зв'язку з придбанням сировини, матеріалів, сторнуються. Контроль за здійсненням товарообмінної (бартерної) операції здійснюють органи митної служби за місцем акредитації підприємства-резидента.

¹ Так як погашення заборгованості очікується в іншій, ніж грошова формі, курсова різниця по цій заборгованості не визначається.

В бухгалтерському обліку бартерні угоди відображаються як по експортних, так і по імпорتنих операціях. Після здійснення бартерної угоди здійснюється залік взаємних вимог суб'єктів бартерного контракту.

Бартерний обмін може відбуватися подібними та неподібними активами.

Про первісну вартість подібних та неподібних активів.

Датою виникнення податкових зобов'язань вважається дата події, що сталася раніше, а саме:

-або дата оформлення ввізної (експортної) вантажної митної декларації (ПДВ за нульовою ставкою);

-або дата оформлення ввізної (імпоротної) вантажної митної декларації (ставка ПДВ – 20 %)

Перша подія - імпорт

1	Сплачено мито та митні збори при імпорті обладнання	642	311
2	Нараховано та сплачено суму імпортного ПДВ	644 641	641 311
3	Оприбутковано обладнання	152	632
4	Включено суму мита та митних зборів до вартості обладнання	152	642

Друга подія - експорт

1	Сплачено мито та митні збори при експорті	642	311
2	Відвантажено товар в рахунок бартерного контракту	362	702
3	Нараховано мито та митні збори по експорту	93	642
4	Відсторновано суму ПДВ, сплаченого при придбанні товарів на території України	641	631
5	Включено суму від сторнованого ПДВ до купівельної вартості експортованих товарів	281	631
6	Списано первісну вартість експортованих товарів	902	281
7	Включено суму імпортованого ПДВ до складу податкового кредиту	641	644
8	Проведено залік заборгованості	632	362

У випадку, коли першою здійснюється експортна поставка, децю змінюється бухгалтерський облік розрахунків з ПДВ (є можливість використання податкового векселя)

Перша подія - експорт (див. вище другу подію)

Друга подія - імпорт

1	Сплачено мито та митні збори при імпорті обладнання	642	311
2	Оприбутковано обладнання	152	632
3	Включено суму мита та митних зборів до вартості обладнання	152	642
4	Видано податковий вексель органам митного контролю на суму податкового зобов'язання	643	621
5	Проведено залік заборгованості	632	362
6	Нараховано податкові зобов'язання, погашено податковий вексель	621	641
7	Включено в податковий кредит суму ПДВ за податковим	641	643

	векселем		
--	----------	--	--

3) Операції з давальницькою сировиною, що здійснюються за межами України, регулюються Законом України „Про операції з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічних відносинах”.

Давальницька сировина в зовнішньоекономічній діяльності – сировина, матеріали, напівфабрикати, комплектуючі вироби, енергоносії, ввезені на митну територію України іноземним замовником (чи закуплені іноз замовником за іноземну валюту в Україні) або вивезені за її межі українським замовником для використання у виробництві готової продукції з наступним поверненням продукції повністю або частково в країну власника (реалізації в країні виконавця замовником або за його дорученням виконавцем), або вивезення в третю країну.

При експорті давальницької сировини готова продукція, в залежності від умов ЗЕ контракту, може бути:

- ввезена на митну територію України в повному обсязі;
- ввезена на митну територію України, крім тієї її частини, яка була використана для проведення взаєморозрахунків між виконавцем і замовником;
- реалізована за межами митної території України.

При імпорті давальницької сировини – те саме, тільки вивезення або реалізація на митній території України.

Українським замовникам дозволяється вивозити давальницьку сировину за межі України для виготовлення продукції, при цьому система оподаткування імпортих товарів побудована таким чином, що готова продукція у випадку її ввезення на митну територію України не оподатковується митом.

Зовнішньоекономічний контракт є основним документом, що визначає права і обов’язки замовників при переробці давальницької сировини в готову продукцію. При виконанні операцій з переробки давальницької сировини зовнішньоекономічна операція ставиться на облік в державних органах, уповноважених законодавством здійснювати контроль за операціями з давальницькою сировиною.

Оприбуткування, зберігання та витрачання давальницької сировини здійснюється на підставі супровідних документів, до яких належать транспортні (морський коносамент, залізнична, автомобільна накладна та інші), сертифікат якості, страховий поліс, технічна документація на продукцію технічного призначення.

Давальницька сировина (крім тварин) вивозиться з України на підставі письмового зобов’язання про повернення в Україну готової продукції, виробленої з цієї сировини (або повернення валютної виручки від реалізації готової продукції не пізніше 90 днів з моменту оформлення вивізної вантажної декларації). При цьому контрактна вартість готової продукції, що підлягає ввезенню на територію України, повинна бути не менше митної вартості давальницької сировини.

При ввезенні давальницької сировини іноземного замовника на митну територію України сплата ввізного мита, податків і зборів проводиться українським виконавцем шляхом видачі простого векселя з терміном платежу, який дорівнює терміну здійснення операції з давальницькою сировиною, але не більше 90 днів.

Давальницька сировина, по якій не стягується мито, податки і збори, вивозиться на підставі подання органам митного контролю письмового зобов'язання щодо повернення в Україну готової продукції.

У разі своєчасного вивезення готової продукції в повному обсязі, передбаченому в контракті, за межі митної території України, вексель погашається і ввізне мито, податки і збори (крім митних зборів) не справляються.

Для погашення векселя (письмового зобов'язання) українському виконавцю-векселедавцю необхідно подати до податкових органів заявку із зазначенням дати прийняття на облік і облікового номера векселя з копією вантажної митної декларації.

Якщо давальницька сировина, що вивозиться для переробки, обкладається вивізним (експортним) митом, податками і зборами, то український замовник може сплатити їх (крім митних зборів) шляхом видачі простого векселя. При цьому відстрочення платежу здійснюється на термін переробки сировини, але не більше 90 календарних днів з дня оформлення вивізної вантажної митної декларації.

Готова продукція, виготовлена з давальницької сировини українського замовника, при ввезенні на митну територію України звільняється від обкладання митом і зборами (крім акцизного, митних зборів та ПДВ), які виникають при імпорті товарів.

Операції з давальницькою сировиною та виготовлення з неї готової продукції мають **особливості оподаткування** залежно від виду операції:

- 1) при ввезенні на митну територію України давальницької сировини іноземним замовником;
- 2) у разі вивезення готової продукції;
- 3) у випадку повернення нерезиденту отриманої давальницької сировини;
- 4) при вивезенні давальницької сировини з України з метою переробки її в готову продукцію.

1. При ввезенні на митну територію України давальницької сировини іноземним замовником.

Сплата податків (ПДВ та акцизних зборів) при ввезенні на митну територію України давальницької сировини іноземним замовником здійснюється українським виконавцем за давальницьку сировину, яка буде використана для проведення розрахунків за послуги з її переробки при проведенні митних процедур (аналогічно до проведення бартерних операцій), а за давальницьку сировину, яка буде використана для виробництва готової продукції, - шляхом видачі простого векселя з відстрочкою платежу на строк виконання операції з давальницькою сировиною, але не більше 90 календарних днів з моменту оформлення вантажної митної декларації.

2. У разі вивезення готової продукції.

Виходячи з норм чинного законодавства, нульова ставка податку на додану вартість може застосовуватися до готової продукції, яка вивозиться за межі митної території України, а - також до послуг, що надаються з переробки давальницької сировини нерезидента лише за умови, що виготовлена продукція перетинає митний кордон України.

Що стосується продажу сировини на території України за іноземну валюту нерезидента для подальшої її переробки, то такий продаж обкладається ПДВ за повною ставкою в розмірі 20 %.

Готова продукція, вироблена в Україні з давальницької сировини іноземного замовника, **при вивезенні не оподатковується вивізним (експортним) митом, іншими**

податками та зборами (крім митних зборів) і не підлягає режиму ліцензування та квотування.

Після того, як українським виконавцем здійснено переробку, при вивезенні готової продукції в повному обсязі, передбаченому контрактом у встановлені терміни, оформляються вивізні вантажна митна декларація. Копія такої вантажної митної декларації є підставою для погашення векселя. При цьому на лицьовому боці векселя робиться напис "Погашено", який засвідчується підписом начальника, а також печаткою державної податкової служби.

3. У випадку повернення нерезиденту отриманої давальницької сировини.

Закон України "Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах" не передбачає погашення векселя в разі повернення нерезиденту отриманої давальницької сировини (наприклад, якщо вона не відповідає якості, зазначеній у договорі). Тому вексель може бути погашений лише шляхом оплати вексельних сум або анульований за умови переоформлення вантажної митної декларації на ввезення продукції на територію України зі зміною характеру угоди на тимчасове ввезення давальницької сировини.

4. При вивезенні давальницької сировини з України з метою переробки її в готову продукцію.

З давальницької сировини в такому разі не стягується вивізне (експортне) мито, податок на додану вартість, збори (крім зборів за митне оформлення) і вивозиться з митної території України на підставі наданого письмового зобов'язання про повернення готової продукції або валютної виручки від її реалізації.

Право власності на цінності (давальницьку сировину), передані в переробку на сторону, належить замовнику, а тому така сировина у замовника обліковується на балансовому синтетичному рахунку 20 "Виробничі запаси".

Факт передачі давальницької сировини виконавцю оформлюється записом по дебету рахунку **206 "Матеріали, передані в переробку"** та кредиту рахунку **201 "Сировина й матеріали"**.

Витрати з оплати послуг сторонніх організацій по переробці давальницької сировини у замовника відображаються по дебету рахунку **28 "Товари"** та кредиту рахунку **63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"**. При отриманні продукції, виготовленої з давальницької сировини, замовник списує вартість давальницької сировини з кредиту рахунку **206 "Матеріали, передані в переробку"** в дебет рахунку **28 "Товари"**.

У виконавця давальницька сировина відображається поза балансом на рахунку **022 "Матеріали, прийняті для переробки"** за цінами, зазначеними в договорі. Готова продукція, виготовлена з давальницької сировини, також відображається на позабалансовому рахунку **023 "Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні"** підприємства-переробника, не є його власністю і не може розцінюватись як продукція власного виробництва. Сума витрат при переробці сировини у виконавця відображається на балансовому синтетичному рахунку **23 "Виробництво"**.

Облік давальницької сировини на складах, в цехах та на виробництві здійснюється в тому ж порядку, що й облік власних матеріалів. Аналітичний облік ведеться окремо за кожним власником матеріалів, за найменуваннями та цінами матеріалів, вказаними в договорі (в супровідних документах), а при відсутності цін — за цінами підприємства на аналогічні товари.

Розглянемо відображення в бухгалтерському обліку операцій з давальницькою сировиною у резидента-виконавця та резидента-замовника оплати послуг з переробки:

- а) грошовими коштами;
- б) частиною сировини;
- в) частиною виготовленої продукції.

1. Виконавець-резидент за послуги з переробки одержує оплату грошовими коштами.

При оформленні ввізної вантажної митної декларації на сировину український виконавець сплачує ввізне імпортерне мито, податки (у тому числі ПДВ) і збори (крім зборів за митне оформлення) шляхом надання органам митного контролю простого векселя на суму податкових зобов'язань.

Податкова накладна виписується на дату надходження коштів в оплату послуг або дату підписання акту.

Після переробки продукція відвантажується замовнику. При цьому необхідно пам'ятати про суми ПДВ, віднесені до податкового кредиту по матеріалах, що використовувалися для виробництва продукції. Такий ПДВ необхідно "відновити" у вартості використаних в процесі переробки матеріалів.

В момент митного оформлення вивізної вантажної митної декларації на готову продукцію, що вивозиться в повному обсязі (згідно договору) в установленний термін, вексель погашається і вивізне мито, податки (в тому числі ПДВ) і збори (крім збору за митне оформлення) не сплачуються.

Бухгалтерський облік у виконавця-резидента при здійсненні операцій з переробки сировини на давальницьких умовах з оплатою послуг з переробки грошовими коштами.

1.	20.08	Довідка бухгалтерії Нараховано митний збір за митне оформлення при ввезенні давальницької сировини на митну територію України	949	642
2.	20.08	Виписка банку Сплачено митний збір при ввезенні давальницької сировини на митну територію України	642	311
3.	20.08	Вексель Видано простий вексель на суму ПДВ та мита	05	
4.	20.08	Накладна Оприбутковано давальницьку сировину, яка отримана для переробки	022	
5.	10.09	Довідка бухгалтерії Виключено суму ПДВ, що відноситься до запасів, використаних в процесі виробництва методом "червоне сторно	641	644
6.	10.09	Довідка бухгалтерії Включено до складу собівартості суму ПДВ	23	644
7.	10.09	Довідка бухгалтерії Відображено витрати, пов'язані з переробкою давальницької сировини	23	20, 66, 65
8.	10.09	Довідка бухгалтерії Відображено контрактну вартість послуг з переробки	362	70
9.	10.09	Довідка бухгалтерії Списано витрати, пов'язані з переробкою давальницької сировини	903	23
10.	10.09	Довідка бухгалтерії Нараховано митний збір при вивезенні готової продукції	93	642
11.	10.09	Виписка банку Сплачено митний збір	642	311
12.	10.09	Довідка бухгалтерії Списано вартість переробленої давальницької сировини		022
13.	10.09	Вексель Погашено простий вексель при вивезенні готової продукції		05

14.	20.09	Виписка банку Одержано грошові кошти в оплату послуг з переробки давальницької сировини	314	362
15.	20.09	Довідка бухгалтерії Відображено курсову різницю по дебіторській заборгованості	362 945	714 362

2. Виконавець-резидент одержує оплату за послуги з переробки частиною сировини або частиною готової продукції.

Операції, при яких форма оплати відрізняється від грошової, необхідно розглядати як товарообмінні.

Давальницька сировина згідно з договором на переробку надходить на митну територію України. На частину сировини, яку згодом буде вивезено з митної території України у вигляді готової продукції, виконавець надає органам митного контролю простий вексель на суму податкових зобов'язань. За частину сировини, що надійшла як оплата послуг з переробки, виконавець сплачує ввізне (імпортне) мито, податки (в т ч ПДВ) і збори.

В момент оформлення ввізної вантажної митної декларації на сировину, що надходить в оплату послуг з переробки, виникають податкові зобов'язання з митного ПДВ, за ставкою 20% від контрактної вартості сировини, що надходить в оплату послуг. Крім цього у виконавця виникає зобов'язання з ПДВ, пов'язане з продажем (експортом) послуги. Таке зобов'язання визначається за нульовою відсотковою ставкою від контрактної вартості такої послуги.

Виникнення права на відшкодування ПДВ (податковий кредит) у виконавця припадає на дату проведення останньої (заключної) операції.

Операції з 1 по 13 з попереднього прикладу без змін

1.	Нараховано ввізне мито і митний збір на вартість сировини, отриманої в оплату послуг з переробки	201	642
2.	Сплачено ввізне мито та митний збір	642	311
3.	Нараховано ПДВ на вартість сировини, отриманої від нерезидента в оплату послуг	644	641
4.	Сплачено ПДВ	641	311
5.	Оприбутковано сировину, отриману в оплату послуг з переробки	201	632
6.	Зараховано суму ПДВ до податкового кредиту	641	644
7.	Закрито розрахунки	632	362

1. Замовник-резидент оплачує послуги виконавця з переробки сировини грошовими коштами.

Після здійсненої переробки давальницької сировини виникнення податкових зобов'язань з ПДВ у замовника при імпорті такої послуги буде припадати на дату списання коштів з поточного рахунку в оплату виконавцю або на дату підписання акту виконаних робіт залежно від того, яка подія відбулася раніше. Сплата ПДВ відбувається за ставкою 20% від контрактної вартості послуги, що імпортується.

Порядок відображення в бухгалтерському обліку замовника-резидента операцій з переробки давальницької сировини.

1.	12.09	Передано сировину в переробку	206	201
2.	12.09	Нараховано митний збір за митне оформлення давальницької сировини резидента при її вивезенні	206	642
3.	12.09	Сплачено митний збір	642	311
4.	19.09	Підписано акт приймання виконаних робіт з переробки давальницької сировини	281	632
5.	19.09	Нараховано ПДВ на вартість послуг	644	641
6.	19.09	Сплачено ПДВ	641	311
7.	19.09	Нараховано митний збір при ввезенні готової продукції на митну територію України	281	642
8.	19.09	Сплачено митний збір	642	311
9.	19.09	Списано вартість переробленої давальницької сировини й на виготовлену продукцію, що надійшла від виконавця	281	206
10.	19.09	До складу податкового кредиту включено суму сплаченого ПДВ	641	644
11.	25.09	Оплачено послуги з переробки давальницької сировини	632	312
12.	25.09	Визначено курсову різницю по кредиторській заборгованості	632	714
			945	632

2. *Замовник-резидент оплачує послуги виконавця-нерезидента частиною сировини.*

Український замовник відвантажує давальницьку сировину, в тому числі в оплату послуг виконавця-нерезидента. На цю частину сировини митниці на кожну частину сировини (що підлягає переробці і що призначена як оплата вартості послуг з переробки) доцільно оформити окрему вивізну вантажну митну декларацію.

Перша ввізна вантажна митна декларація буде оформлена на частину сировини, яку після переробки у вигляді продукції в повному обсязі буде повернуто в Україну за умовами договору. На неї оформлюється письмове зобов'язання.

Друга вивізна вантажна митна декларація оформлюється на частину сировини, що надходить виконавцю в оплату послуг з переробки. Податкові зобов'язання виникають в момент оформлення вивізної вантажної митної декларації на цю частину сировини за нульовою ставкою. Така подія є першою при здійсненні бартерної операції (продано сировину за послугу). Виписується податкова накладна на сировину, що надходить в оплату послуг.

ПДВ, що був сплачений раніше при купівлі замовником сировини, яка використовується як оплата послуг з переробки відноситься до податкового кредиту, його необхідно "відновити" у вартості сировини.

Після здійснення переробки на дату підписання акту приймання виконаних робіт у замовника виникають податкові зобов'язання щодо імпорту послуги, тому необхідно здійснити перерахування коштів по сплаті ПДВ за послугу, що імпортується.

При ввезенні в Україну повного обсягу продукції, виробленої з давальницької сировини, у встановлені терміни вексель (письмове зобов'язання) погашається.

На момент ввезення виникає необхідність сплати митного ПДВ.

Сплата цього податку відбувається шляхом перерахування грошових коштів на депозитний рахунок митниці за ставкою 20 %, виходячи з контрактної (не нижче митної) вартості продукції. Право на податковий кредит виникає на дату сплати податку за податковими зобов'язаннями.

Особливості обліку вивезення і переробки давальницької сировини українського замовника з оплатою за переробку сировиною

Операції 1-10 ідентичні з попереднього прикладу.

1	25.09	Нараховано митний збір за митне оформлення вивезеної в якості оплати за послуги з переробки сировини	93	642
2	25.09	Сплачено митний збір	642	311
3	25.09	Виключено з податкового кредиту суму ПДВ, яка виплачена постачальникам при придбанні сировини, що передається в оплату послуг з переробки (методом "сторно")	641	206
4	25.09	Відображено контрактну вартість частини сировини, переданої в оплату послуг з	362	712
5	25.09	Списано фактичну собівартість сировини, переданої в оплату послуг по переробці	943	201
7	25.09	Закрито рахунки для обліку розрахунків за переробку сировини	632	362

Тема 8. Звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (2 години)

План:

1. Бухгалтерська фінансова звітність.
2. Статистична звітність.
3. Інші форми звітності.

Тема 9. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності (4 години)

План:

1. Зміст, завдання та методи економічного аналізу в сфері зовнішньоекономічних зв'язків.
2. Аналіз та оцінка ефективності експортних операцій.
3. Аналіз та оцінка ефективності імпорتنих операцій.
4. Аналіз фінансового стану підприємства-контрагента.

Економічний аналіз у зовнішній торгівлі України направлений на вивчення результатів виробничо-комерційної та фінансово-господарської діяльності фірм і їх фінансового положення. Основними завданнями аналізу в зв'язку з цим являються:

1. Оцінка ступеню та якості виконання зобов'язань за експортними, реекспортними та імпортними операціями і характеристика досягнутих якісних та вартісних рівнів експорту, реекспорту та імпорту товарів.
2. Оцінка раціональності використання коштів у зовнішній торгівлі України.
3. Характеристика фінансових результатів комерційної діяльності підприємства і оцінка його фінансового положення.

4. Виявлення резервів і розробка заходів по поліпшенню фінансово-господарської діяльності підприємства і укріпленню його фінансового положення.

Аналіз господарської діяльності підприємства та його фірм здійснюється посередництвом різноманітних логічних, статистичних та математичних прийомів. До логічних прийомів економічного аналізу відносяться деталізація, порівняння, елімінування, узагальнення. Широко застосовуються в аналізі такі способи статистичної обробки цифрового матеріалу, як зведення, групування, середні величини, індекси, ряди динаміки. До математичних методів відносяться економічні, математичного програмування, математичного аналізу (інтегральний метод), математичної статистики та теорії ймовірності, економічної кібернетики, математичної теорії планування екстремальних експериментів, евристичні методи аналізу господарської ситуації, графічні методи.

Розглянемо сутність логічних методів, які використовуються у всіх видах економічного аналізу.

Деталізація представляє собою розподілення цілого на складові частини. Деталізація може проводитися за часом (наприклад, рік поділяється на квартали, а останні - на місяці і т.д.); за місцями виконання операцій (наприклад, товарні запаси розподіляються для зручності вивчення за місцем зберігання, а експорт - за країнами і т. д.); за складовими елементами (наприклад, витрати - за окремими елементами затрат і т. д.).

Порівняння полягає у співставленні показників звітного періоду з показниками минулого звітного періоду і т. д. Необхідною умовою використання цього методу є забезпечення співставленості показників, що досягається за рахунок використання однакових баз (порівняних) цін, перерахунку різних натуральних одиниць вимірювання кількості в умовні однакісні одиниці вимірювання та інші.

Елімінування (факторний аналіз) використовується при визначенні ступеню впливу змін величини окремих факторів на відповідний економічний показник, який являється результатом взаємодії таких факторів. Необхідна умова використання цього методу - наявність функціонального (а не кореляційного) зв'язку між факторами, які вивчаються. Наприклад, взаємодія факторів "ціна" і "кількість" визначає вартість товару.

Інший приклад. Величина витрат за зберігання товарів на складі залежить від трьох факторів: кількості товару; терміну його зберігання; ставки за зберігання. Зміна величини будь-якого з взаємодіючих факторів впливає на складські витрати. Елімінування - декілька прийомів, посередництвом будь-якого з яких послідовно виключається вплив фактора, що вивчається. До цих прийомів відносять метод ланцюгових підстановок, метод різниць, інтегральний метод і т. і. Наведемо приклад використання цих прийомів. Так, є дані про експорт товару в країну, наведені в наступній таблиці:

2019			2020		
Кількість т.	Ціна за т.	Вартість грн.	Кількість т.	Ціна за т.	Вартість грн.
2 000	250	500 000	2 400	300	720 000

Вартість експорту товару збільшилась на 220 000 грн., що явилось слідством зміни величини двох факторів: кількості і ціни. Виявимо вплив кожного фактору двома способами, що дозволить виявити різницю між ними.

1. Розрахунок шляхом ланцюгових підстановок. З таблиці видно, що вартість товару в 2019 р. представляє собою похідну якості і ціни: $2\,000 \times 250 = 500\,000$ грн. Робимо першу підстановку - змінимо кількість при незмінній ціні:

$$2\,400 \times 250 = 600\,000 \text{ грн.}$$

Порівнюючи отриману суму з попередньою, визначимо вплив фактору якості:

$$600\,000 \text{ грн.} - 500\,000 \text{ грн.} = +100\,000 \text{ грн.}$$

Проводимо іншу підстановку - міняємо ціну:

$$2\,400 \times 300 = 720\,000 \text{ грн.}$$

Порівнюючи отриману суму з попередньою, знайдемо вплив фактору ціни: $720\,000 \text{ грн.} - 600\,000 = +120\,000 \text{ грн.}$ Таким чином, зростання кількості збільшило вартість експорту товару на 100000 грн., а зростання ціни - на 120000 грн.

2. Розрахунок способом різниць полягає в тому, що відхилення по першому фактору перемножується на незмінну величину іншого фактора. Отриманий результат показує обсяг впливу першого фактора. Аналогічно визначається вплив наступного фактора. А саме, перша підстановка: $(+400) \times 250 = +100\,000$ грн., друга підстановка: $2\,400 \times (+50) = +120\,000$ грн.

Таким чином, немає принципової відмінності одного способу від іншого, але при першому способі розрахунки дещо спрощуються. Крім цього, міра впливу взаємодіючих факторів буде різною при різній послідовності підстановок. Тому в першу чергу змінюється вплив кількісних факторів, а потім - якісних. Так, з двох вище розглянутих факторів (якість та ціна) перший відноситься до якісних факторів, а інший - до кількісних.

Інтегральний метод оснований на використанні положення розділу вищої математики - диференціального та інтегрального обчислення. Використання цього методу визначається тією обставиною, що економічні показники в ряді випадків можуть бути математично представлені як функції багатьох змінних. При цьому в якості змінних чи аргументів використовуються фактори, які визначають величину показника.

Для аналізу господарської діяльності підприємства використовуються дані бухгалтерського і оперативного обліку та інші джерела інформації.

Матеріали, які застосовуються при аналізі, повинні бути перевірені (точність арифметичних підрахунків, взаємна співставленість показників звітності і достовірність облікових даних). В ряді випадків цифрові дані, які притягуються для аналізу, округляються для представлення в таблицях (якщо це не нанесе збитку точності дослідження).

Далі йде безпосереднє вивчення матеріалів. На цьому етапі застосовують різні прийоми аналізу і методи статистичної обробки матеріалів. При цьому вираховують різні аналітичні показники у вигляді абсолютних і відносних величин (проценти, вага, індекси і т.д.), середніх величин; розраховують вплив взаємодіючих факторів; установлюють схеми взаємозв'язку, будують ряди динаміки, діаграми і графіки; конструюють аналітичні таблиці.

На закінчення формують висновки і порівнюють необхідні пропозиції за результатами аналізу.

Основна частина безпосередньої аналітичної роботи з вивчення зовнішньоторгової діяльності підприємства зосереджена в його спеціалізованих фірмах і функціональних відділах (планово-економічний, кон'юнктурний, валютно-фінансовий, транспортний, бухгалтерія та ін.)

Результати аналізу показників квартальної і особливо річної звітності додаються в пояснювальних записках до бухгалтерської звітності.

Аналіз комерційної і фінансово-господарської діяльності зовнішньоторго-вельного підприємства здійснюється у такому порядку:

1. Виконання зобов'язань за зовнішньоторговельними операціями та їх динаміка.
2. Раціональність використання коштів при проведенні зовнішньоторговельних операцій.

3. Фінансова діяльність, фінансовий стан.

Головним джерелом інформації для аналізу господарської діяльності у зовнішній торгівлі є фінансова звітність підприємств, які здійснюють зовнішньоторговельні операції.

Найважливішими вимогами до звітності є порівнянність, своєчасність та достовірність.

Під порівнянністю звітності розуміють порівняння показників діяльності підприємств, які в ній приводяться, за звітний період з плановими показниками або даними за попередній період. Таке порівняння можливе тільки при однаковому економічному змісті порівняних показників.

Своєчасність звітності заключається в наданні звітів у встановлені терміни.

Достовірність звітності означає відповідність її показників операціям, які відбуваються в обліковому періоді, і фактичному стану засобів об'єднання на дату складання звітів. Вона досягається за допомогою правильної організації поточного звіту, а також здійснення у встановлені терміни інвентаризації матеріально-майнових цінностей об'єднання та перевірки розрахунків по операціям.

Звітність зовнішньоторговельних підприємств надається у вигляді вільних таблиць, які завершують поточний звіт і містять систему узагальнених показників по всім розділам та ділянкам діяльності підприємства. За часом складання розрізняють квартальну та річну звітність. Більше всього показників міститься у річному звіті. До звітів додаються пояснювальні записки, які містять аналітичну обробку інформації.

Аналіз виконання зобов'язань за зовнішньоторговельними контрактами

Інформацію для аналізу можна отримати з оперативних звітів про рух товарів. Звіт дозволяє з'ясувати такі питання:

1. В якому обсязі реалізовано товарний контингент угоди.
2. На яку суму виконані зобов'язання за контрактами.
3. Які контракти та на яку суму виявилися простроченими виконанням.

Обставини неповної реалізації угод та порушень термінів поставок товарів ретельно вивчаються. Для більш повної характеристики роботи підприємства доцільно розрахувати показники прострочення поставок товарів за звітний та попередній роки. Показники розраховуються за формулою:

$$П = \frac{Кп}{Ки} \quad , \quad \text{де:}$$

П - процент прострочення;

Кп - сума контрактів, термін виконання яких минув на протязі звітного періоду;

Ки - сума контрактів, які підлягають виконанню за цей рік.

Поставки експортних товарів на умовах комерційного кредиту.

У зовнішній торгівлі значне поширення отримала практика продажу товарів (головним чином, машин та устаткування) з відстрочкою платежів, тобто на умовах комерційного кредиту.

Відомості про такого роду експортні операції можна отримати з оперативного звіту про виконання плану експорту товарів, з бухгалтерського обліку про стан іноземної дебіторської та кредиторської заборгованості, а також з самих контрактів.

При аналізі за звітний період цієї ділянки експортної роботи фірм необхідно встановити та порівняти з попереднім періодом обсяг комерційного кредиту і його питому вагу в загальному експорті фірм та середні терміни кредиту в цілому, по окремих товарах.

Середній термін кредиту визначається за формулою середньої арифметичної зваженої. Наведемо приклад визначення середнього терміну кредиту за контрактом. Так товар І, вартість якого становила 1 000 000 грн., було продано на таких умовах:

- а) 40% вартості товару підлягало оплаті готівкою після його поставки;
- б) 60% - у кредит на три роки з погашенням кредиту на таких умовах:

Таблиця №4.

Частки кредиту (К), тис. грн.	Терміни погашення (t)	Kxt
200	Через один рік	200
200	Через два роки	400
200	Через два роки	600
600		1200

$$t = \frac{E(K \cdot T)}{EK};$$

$$\text{звідси середній термін кредиту} = \frac{1\ 200}{600} = 2 \text{ роки}$$

аналогічно визначаються середні терміни кредиту по країнам та товарам. Далі необхідно визначити стан заборгованості іноземних покупців по комерційним кредитам та перспективи її погашення.

Якість експортних та імпорتنих товарів

Якість товарів повинна відповідати технічним умовам контрактів. У противному разі іноземні покупці можуть пред'явити рекламачії, що наносять збиток авторитету фірми, як експортеру товарів, і знижують розмір виручки за товари на суму задоволених рекламачій. Аналіз даної ділянки роботи фірми за звітний період доцільно проводити в порівнянні з даною роботою за попередні періоди. В якості критерію при оцінці роботи фірм з якості товарів можна розрахувати показник процентного відношення суми задоволених рекламачій до вартості поставлених товарів.

Окрім аналізу динаміки рекламачій вивчаються і окремі рекламачії. При цьому з'ясовується, які міри приймалися фірмами для підвищення якості товарів і наскільки ці міри виявились ефективними.

Конкурентоспроможність товарів.

Під конкурентоспроможністю товарів та послуг розуміється їх спроможність витримати порівняння з аналогічними товарами і послугами інших виробників і продаватись у зв'язку з цим за цінами не нижче середньоринкових. Рівень конкурентоспроможності товарів та послуг визначається сукупністю різноманітних техніко-економічних факторів:

якість та собівартість, форми і методи торгівлі, ціни, умови і терміни поставки і транспортування, відповідність вимогам моди і умовам місцевого ринку, види і форми розрахунків і платежів з покупцями, престиж виробника і продавця ("ціна" фірми), престиж товару (товарний знак), ефективність реклами та інше.

Найбільш складним представляється встановлення конкурентоспроможності машин і устаткування. Основний фактор їх конкурентоспроможності - якість, яка визначається багатьма складовими, набір яких більш складний і різноманітний, ніж у товарів інших категорій. В поняття якості машин і устаткування входять продуктивність і універсальність, стандартизація і уніфікація моделей. При цьому продуктивність устаткування - не завжди головний фактор. Так, іноді віддається перевага низькопродуктивному устаткуванню, але більш дешевому та універсальному, простому, безпечному та зручному в користуванні (в побуті, в невеликих майстернях). Найважливішою характеристикою якості машин і устаткування являється їх технічна новизна і патентна частота - вимога, особливо необхідна в умовах науково-технічної революції. Велике значення мають надійність і довговічність роботи і термін служби до першого капітального ремонту, рівень технічного обслуговування і постачання запасними частинами. Рівень конкурентоспроможності машин і устаткування залежить від їх відповідності специфічним вимогам місцевого ринку (пристосованість для роботи в умовах тропічного і полярного клімату, на пісчаних, болотистих чи кам'янистих ґрунтах, для роботи на місцевій сировині; облік традицій, звичок та вподобань місцевого населення).

Аналіз фінансової звітності підприємства

Основним засобом надання інформації про фінансовий стан є фінансові звіти.

Для менеджера найбільш важливими є аналіз і оцінка ефективності господарських операцій, ресурсів, які при цьому використовуються, та отриманих результатів.

Власників і акціонерів в першу чергу цікавлять прибутковість вкладених ними капіталів та рівень ризику їх можливої втрати.

Для кредиторів найбільш важливими є оцінка перспектив повернення інвестованих засобів.

Для постачальників — можливість підприємства своєчасно оплачувати послуги і продукцію, яка постачається.

Однак існують певні причини, через які дані бухгалтерського обліку не в змозі дати повної картини стану справ у компанії:

- 1) фінансова звітність відбиває тільки ті події, що можуть бути подані в грошовому вираженні;
- 2) у фінансовій звітності відбиваються тільки ті події, що вже відбулися;
- 3) у балансі не показується ринкова вартість більшості засобів;
- 4) керівництво компанії, разом із її бухгалтерською службою, має деяку свободу вибору методу відображення подій по бухгалтерських рахунках (методи - ЛІФО, ФІФО або середньої собівартості);
- 5) багато розмірів у бухгалтерському обліку є оціночними.

Для того, щоб оцінити ефективність роботи компанії, необхідно використовувати один з трьох методів:

- історичний метод порівнює результати діяльності компанії з її результатами в минулому.

- зовнішній метод порівнює результати діяльності компанії з результатами аналогічної компанії або з середніми результатами по галузі.
- суб'єктивний метод порівнює результати діяльності компанії із суб'єктивно встановленим критерієм.

Фінансова звітність та додаток до інформації про прибутковість компанії містить інформацію про її ліквідність і платоспроможність.

Розглянемо основні з цих показників:

Аналіз ліквідності (Liquidity ratios) — характеризує можливість підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання із своїх поточних активів.

Підприємство вважається ліквідним, якщо його поточні активи перевищують поточні пасиви. Для більш конкретного обчислення ліквідності використовуються такі коефіцієнти:

$$K_{з.л.} = \Pi_a / \Pi_p, \quad \text{де}$$

$K_{з.л.}$ - коефіцієнт загальної ліквідності (Current ratios)

Π_a - поточні активи (Current Assets)

Π_p - поточні пасиви (Current Liabilities)

Якщо співвідношення менше, ніж 1:1, то це означає присутність високого фінансового ризику. Низький рівень ліквідності може свідчити про труднощі зі збутом продукції.

Співвідношення 2:1 теоретично вважається оптимальним, хоча для деяких сфер бізнесу воно може коливатися від 1,2 до 2,5.

Дуже висока ліквідність (3:1) теж не зовсім добра. Вона може означати, що підприємство має в своєму підпорядкуванні більше засобів, ніж воно може ефективно використати. А це свідчить про погіршення показників ефективності використання всіх видів активів.

$$K_{н.л.} = (\Pi_a - T_3) / \Pi_o, \quad \text{де}$$

$K_{н.л.}$ - коефіцієнт негайної ліквідності (Quick ratio)

Π_a - поточні активи (Current assets)

T_3 - товарні запаси (Inventories)

Π_o - поточні зобов'язання (Current Liabilities)

Цей показник характеризує здатність підприємства виконувати свої поточні обов'язки із швидколіквідних активів. Теоретично нормальним вважається співвідношення 1:1.

Іноді цей коефіцієнт розраховується таким чином:

$$K_{нл} = (\Gamma + ЦП) / \Pi_o, \quad \text{де}$$

Γ - гроші (Cash)

$ЦП$ - ЦІННИ ПАПЕРИ (MARKETABLE SECURITIES)

Π_o - поточні обов'язки (Current Liabilities)

Перша формула представляє більший інтерес для банків і фінансових установ, а друга — для постачальників.

$$СП_{д.з.} = ДЗ / (\Pi : 365), \quad \text{де}$$

$СП_{д.з.}$ - середній період отримання дебіторської заборгованості (Average collection)

$ДЗ$ - дебіторська заборгованість (Receivables)

П - продаж (Sales)

Цей коефіцієнт показує, скільки часу в середньому займає отримання дебіторської заборгованості, тобто за скільки днів receivables перетворюються в грошові засоби (середній строк комерційного кредиту, який надається підприємством своїм діловим партнерам). Низькі показники свідчать про швидке обертання та ефективне управління комерційними підприємствами.

Обертання матеріальних запасів в днях :

- відношення суми матеріальних запасів до одноденного обороту по реалізації:

$$\text{Обертання матеріальних запасів} = \frac{\text{Матеріальні запаси (Inventories)}}{\text{Продаж (Sales)} : 360}$$

Цей показник дає можливість вирахувати кількість днів, які припадають на 1 оборот матеріальних запасів. Низькі показники свідчать про хороший попит на дану продукцію підприємства. Високі показники можуть означати, що підприємство має більше матеріальних запасів, ніж йому необхідно, або переживає труднощі зі збутом своєї продукції.

Коефіцієнт маневреності - співвідношення між оборотним та власним капіталом. Як правило вимірюється у відсотках:

$$K_m = \text{Поточні активи (Current assets)} / \text{Власний капітал (Net worth)}$$

Аналіз платоспроможності

Платоспроможність підприємства — це здатність виконувати свої зовнішні обов'язки, використовуючи власні активи. Цей показник вимірює фінансовий ризик, тобто вірогідність банкрутства. Для обчислення рівня платоспроможності використовують спеціальний коефіцієнт, який показує частку власного (акціонерного) капіталу підприємства в його загальних обов'язках.

$$K_{\text{п}} = \frac{B_K}{Z_O}, \text{ де}$$

$K_{\text{п}}$ - коефіцієнт платоспроможності

B_K - власний капітал (Net Worth)

Z_O - Загальні зобов'язання (Total Liabilities)

Високий коефіцієнт платоспроможності означає низький фінансовий ризик і хороші можливості для залучення додаткових засобів зі сторони.

При аналізі платоспроможності підприємства використовуються також коефіцієнти співвідношення між власним капіталом і довгостроковими зобов'язаннями:

$$K_{\text{п}} = \frac{B_K}{D_3}, \text{ де}$$

B_K - власний капітал (Net Worth)

D_3 - довгострокові зобов'язання (Fixed Liabilities)

рівень повернення довгострокових зобов'язань:

$$K_{\text{п}} = \frac{\Pi_O}{B_B}, \text{ де}$$

Π_O - операційний прибуток (Operating Profit)

B_B – сплачувані відсотки (Interest Expense)

Аналіз прибутковості

Коефіцієнт прибутку, в який включаються відсоток і податки (Пвп), до довгострокового капіталу.

$$\mathbf{К_{пдк} = Пвп / Довгостроковий\ капітал}$$

Показник «прибуток на довгостроковий капітал» характеризує ефективність використання компанією свого капіталу, не беручи до уваги складові елементи довгострокового капіталу, позикового капіталу і власного капіталу.

Коефіцієнт оборотності довгострокового капіталу

$$\mathbf{О_{дк} = П_{р} / К_{д},\ де}$$

О_{дк} - оборотність довгострокового капіталу

П_р - прибуток від реалізації

К_д - довгостроковий капітал.

Коефіцієнт оборотності довгострокового капіталу показує який прибуток отриманий із кожного долара довгострокового капіталу

Компанія, що має низький рівень прибутку, в змозі забезпечити задовільний рівень прибутку на інвестований капітал за умови, що вона буде мати високу оборотність довгострокового капіталу.

Прибуток на загальні інвестиції:

Види прибутків, які відображаються у звіті про прибутки і збитки, є найбільш загальними показниками прибутковості підприємства. При аналізі прибутковості важливо знати, наскільки ефективно використовувались всі засоби для отримання прибутку.

Для комплексного вимірювання прибутковості використовують наступний коефіцієнт:

$$\mathbf{К = \frac{(П_{в.п.} + В_{в.})}{(Д_з + В_к)},\ де}$$

П_{в.п.} - прибуток до вирахування податку (Profit before tax)

В_{в.} – сплачувані відсотки (Interest expense)

Д_з - довгострокові зобов'язання (Fixed Liabilities)

В_к - власний капітал (Net worth)

цей показник характеризує ефективність управління інвестиційними фондами і безпосередньо — досвід і компетенцію керівництва.

Прибуток на власний капітал:

$$\mathbf{К = Чистий\ прибуток\ (Net\ Profit) / Власний\ капітал\ (Net\ Worth)}$$

цей показник особливо важливий для акціонерів, бо характеризує рівень ефективності використання вкладених ними коштів, а також слугує основним критерієм при оцінці рівня котировки на фондовій біржі акцій цього підприємства.

Прибуток на загальні активи:

$$\mathbf{К = Чистий\ прибуток\ (Net\ Profit) / Всього\ активів\ (Total\ Assets)}$$

Цей прибуток на 1 од. активів, тобто фондівдача. Якщо прибуток на загальні активи менший за відсоткову ставку з довгострокового кредиту, то ситуація повинна розцінюватись як несприятлива.

Валова (брутто) маржа (Gross margin):

$$K = (\Pi - C_{\Pi}) / \Pi, \quad \text{де}$$

Π - продаж (Sales)

C_{Π} - собівартість продажів (Cost of goods sold)

Цей коефіцієнт показує частку валового прибутку, який припадає на 1 грошову одиницю продажів. Це один з найбільш важливих показників для менеджерів підприємств. Ріст цього показника може бути наслідком зниження собівартості продукції, або свідчити про сприятливу ринкову кон'юнктуру.

Операційна маржа:

$$K = \text{Операційний прибуток (Operating profit)} / \text{Продаж (Sales)}$$

Показує розмір операційного прибутку, який припадає на 1 грошову одиницю продажів.

Прибуток на продаж:

$$K = \text{Чистий прибуток (Net Profit)} / \text{Продаж (Sales)}$$

Коефіцієнт чистого прибутку на одну акцію представляє собою частку від розподілу загального розміру чистого прибутку за даний період на кількість звичайних акцій в обігу.

Коефіцієнт «Ціна - Прибуток» визначають як частку від розподілу середньої ринкової ціни за одну акцію на розмір чистого прибутку на одну акцію.

Аналіз ефективності використання активів

Коефіцієнт співвідношення обсягу продажів до обсягу матеріальних запасів — кількість оборотів, які здійснюються матеріальними запасами на рік:

$$K = \text{Продаж (Sales)} / \text{Матеріальні запаси (Inventories)}$$

Нормальний коефіцієнт оборотності може коливатися для різних сфер бізнесу від 4 до 8.

Високий коефіцієнт вважається ознакою сприятливого фінансового стану. але, якщо коефіцієнт значно перевищує середньогалузеву норму, то це може свідчити про присутність ризику, пов'язаного з нестачею матеріальних запасів, що приведе до зниження обсягу продажів. надто висока оборотність може свідчити про нестачу вільних грошових засобів і про можливу неплатоспроможність підприємства.

Деякі аналітики віддають перевагу використанню в чисельнику формули показника собівартості продажів. При такому підході ця формула буде мати такий вигляд:

$$K = \text{Собівартість продажів (Cost of goods sold)} / \text{Матеріальні запаси (Inventories)}$$

Коефіцієнт оборотних капіталів (поточними активами) у %:

$$K = \text{Продаж (Sales)} / \text{Поточні активи (Current assets)}$$

Коефіцієнт співвідношення між продажами та чистим оборотним капіталом (%):

$$П / (П_A - П_З), \quad \text{де}$$

П - ПРОДАЖ (SALES)

П_A - поточні активи (Current assets)

П_З - поточні зобов'язання (Current liabilities)

Коефіцієнт співвідношення між продажами та нерухомим майном характеризує рівень ефективності використання основних засобів.

$$K = \text{Продаж (Sales)} / \text{Нерухоме майно (Fixed assets)}$$

Розмір цього коефіцієнту може коливатися від 100% до 700% в залежності від капіталомісткості виробництва.

коефіцієнт співвідношення між продажами та загальними активами характеризує рівень ефективності використання всіх активів підприємства (%):

$$K = \text{Продаж (Sales)} / \text{Всього активи (Total Assets)}$$

Аналіз використання акціонерного капіталу

У разі, якщо підприємство є корпорацією, важливого значення набуває аналіз показників, пов'язаних з капіталом, Існують різні показники, які вимірюють ефективність використання акціонерного капіталу.

Найбільш поширеними з них є:

Вартість однієї акції (Price per share):

$$Boa = \text{Акціонерний капітал, який емітовано} / \text{Кількість проданих акцій}$$

Прибуток на 1 акцію (Earning per share):

$$Π oa = \text{Чистий прибуток} / \text{Кількість проданих акцій}$$

Дивіденди на 1 акцію (Dividend per share):

$$Доa = \text{Сума оголошених дивідендів} / \text{Кількість проданих акцій}$$

Ціна — прибуток 1 акції (Price/Earning Ratio):

$$K = \text{Ринкова вартість 1 акції} / \text{Прибуток на 1 акцію}$$

Високі показники коефіцієнтів цієї групи означають вигідне розміщення акціонерами своїх коштів і хороші можливості залучення додаткового акціонерного капіталу.

Аналіз рівня прийняття рішень

Рівень прийняття рішень — один з показників діяльності підприємства.

Останнім часом в практиці провідних фірм і корпорацій відіграє все більшу роль аналіз ефективності роботи керівного персоналу.

Цей аналіз включає в себе як показники, які можна виміряти, так і показники, які не можуть мати матеріального відображення:

- Рівень освіти керівного персоналу.
- Ефективність кадрової структури.
- Налагодженість роботи колективу.

- Рівень мотивації (Motivation).

На основі фінансової звітності та історичного підходу проводиться аналіз ефективності прийняття інвестиційних рішень, рішень у сфері управління персоналом, стратегічних рішень.

Оскільки більшість з цих показників неможливо виміряти математично, то застосовується метод експертних оцінок, тобто суб'єктивна думка фахівця чи групи фахівців слугує мірилом ефективності менеджменту.

2. Плани практичних (семінарських) занять

Під час практичного заняття студенти закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни і набувають вмінь та навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань. Практичне заняття включає проведення контролю знань, вмінь та навичок, постановку загальної проблеми (завдання) та її обговорення за участю осіб, які навчаються, розв'язання задач з їх обговоренням, розв'язання контрольних завдань, їх перевірку та оцінювання. Оцінки, одержані за практичні заняття, є складовою семестрової підсумкової оцінки (до 10 балів за участь в обговореннях, до 30 балів за виконання контрольних завдань)

Критерії оцінювання:

- знання теоретичних положень та використання термінології дисципліни;
- практичні навички розв'язування задач та пояснення отриманих результатів;
- повнота відповіді;
- навички лаконічного, чіткого, логічного, послідовного та грамотного викладу матеріалу, формулювання висновків;
- уміння вести полеміку з теоретичних і практичних питань обліку міжнародних операцій, уміння проілюструвати теоретичні положення відповідними прикладами.

Тема 1. Загальнотеоретичні та специфічні основи дисципліни (1 година).

Робота в аудиторії:

1. Визначення предмету і задач курсу.
2. Визначення об'єктів обліку та аналізу зовнішньоекономічної діяльності.
3. Зв'язок обліку зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання з іншими науками.
4. Нормативна характеристика обліку зовнішньоекономічної діяльності.
5. Організація обліку зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві.
6. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Тема 2. Договірні відносини та їх відображення в бухгалтерському обліку (1 година).

Робота в аудиторії:

1. Опитування студентів і перевірка виконання домашнього завдання.
2. Визначення значення, зміст та структура зовнішньоекономічного контракту.
3. Особливості укладання та виконання договорів зовнішньоекономічної діяльності.
4. Відображення в обліку зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами.

Виконання практичних завдань:

Завдання 1

Необхідно користуючись реквізитами, наведеними у додатку А, скласти зовнішньоекономічний договір на здійснення операцій по придбанню товарів у фірми Ренк Ксерокс Лімітед (Великобританія).

Дані для виконання:

ТзОВ “Мрія” (покупець) 2-го лютого ц.р. уклало зовнішньоекономічний договір з фірмою Ренк Ксерокс Лімітед (постачальник) на поставку комплектуючих до копіювальної техніки XEROX 022 K 82890 (роллік фюзера) за ціною 70 долл. США за 1 шт.; XEROX 005 E 91370 (муфта) за ціною 15 долл. США за 1 шт. на умовах Інкотермс – 2000 – DDU (доставка з оплатою за оформлення митних формальностей, за виключенням мита). Митний склад в м. Харкові;

Юридична адреса фірми Ренк Ксерокс Лімітед: Паркуей Марлоу, Бекс SL7 IYL, Великобританія.

Завдання 2

Необхідно зазначити, які суттєві пункти контракту були пропущені сторонами при його укладенні.

Дані для виконання:

Контракт № 101-8/11, що був підписаний 15-го лютого ц.р. в м. Харкові між ТзОВ “Мрія”, м. Харків, Україна (продавець), в особі директора Астахова Анатолія Володимировича, що діє на підставі Статуту, з однієї сторони, та фірми “Vaskul”, Англія (покупець), в особі директора Кафанотиса Стівена, що діє на підставі Статуту. В контракті зазначені наступні пункти:

1. Предмет договору.
2. Кількість та якість товару.
3. Походження товару.
4. Строки поставки.
5. Умови приймання.
6. Претензії.
7. Арбітраж.
8. Юридичні адреса сторін.

Завдання 3

Необхідно зазначити, які помилки були допущені сторонами в пункті 10 контракту при його укладанні.

Дані для виконання:

Контракт № 14-1/98 був підписано 20-го лютого ц.р. в м. Харкові між ТзОВ “Мрія”, м. Харків, Україна (продавець), в особі директора Астахова Анатолія Володимировича, що діє на підставі Статуту, з однієї сторони, та фірмою “Інтеграл-С” (покупець, Бразилія) в особі генерального директора Раміроса Санчо. Предметом контракту є фарфоровий посуд.

1. Інші умови

Цей контракт вступає в силу після його підписання сторонами.

Цей контракт складений в 2-х примірниках на українській мові.

Цей контракт діє протягом календарного року з моменту його підписання сторонами.

Тема 3. Облік валютно-фінансових операцій (4 години)

Робота в аудиторії:

1. Опитування студентів і перевірка виконання домашнього завдання.
2. Вивчення поняття о валютних цінностях та операцій з ними.
3. Курсові різниці: поняття, порядок визначення та відображення в обліку.
4. Рахунки в банках в іноземній валюті: види, порядок відкриття, відображення операцій в бухгалтерському обліку.
5. Операції з готівкою іноземною валютою та відображення їх в бухгалтерському обліку.
6. Облік розрахунків з відрядження за кордон.

Виконання практичних завдань:

Завдання 1

Сформулювати зміст господарської операції та вказати первинні документи на підставі наведеної кореспонденції рахунків.

1 варіант			2 варіант		
№ п/п	Д-т	К-т	№ п/п	Д-т	К-т
1.	949	333	1.	602	744
2.	632	714	2.	334	314
3.	92	685	3.	945	362
4.	685	333	4.	333	719
5.	974	602	5.	312	314
6.	333	311	6.	942	334
7.	945	632	7.	945	302
8.	92	651	8.	312	302
9.	314	362	9.	312	333
10.	685	311	10.	372	302
11.	302	312	11.	302	714
12.	362	714	12.	303	685
13.	311	711	13.	651	333
14.	685	711	14.	314	714
15.	942	685	15.	302	372

Завдання 2

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених господарських операцій.

№ п/п	Зміст операції
1.	Зараховано на валютний рахунок придбану іноземну валюту
2.	Відображено втрати від купівлі валюти
3.	Нараховано комісійну винагороду банку за продаж іноземної валюти
4.	Відображено собівартість реалізованої продукції
5.	Одержано виручку від іноземного покупця на транзитний валютний рахунок
6.	Відображено дохід від реалізації валюти в обмінному пункті

7.	Визначено позитивну курсову різницю по заборгованості іноземних покупців
8.	Віднесено на витрати збір до Пенсійного фонду при купівлі валюти
9.	Зараховано 50% валютної виручки з транзитного на поточний валютний рахунок
10.	Одержано патент на торгівлю іноземною валютою з оплатою з поточного рахунку

Завдання 3

Необхідно скласти розрахунки бухгалтерії на визначення курсових різниць. Скласти журнал реєстрації господарських операцій ТзОВ “Мрія” за березень ц.р. Зазначити первинні документи, якими оформлюються наведені операції.

Дані для виконання:

Станом на 28-ме лютого ц.р. на балансі ТзОВ “Мрія” обліковується заборгованість перед іноземними постачальниками в сумі 5000 долл. США, погашення якої очікується в грошовій формі. 10-го березня ц.р. частина цієї заборгованості в сумі 2000 долл. США погашена коштами з поточного валютного рахунку. Залишок цієї заборгованості в сумі 3000 долл. США погашено 20-го березня ц.р.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс НБУ, грн./дол. США
28.02	25,27
10.03	25,30
20.03	25,26

Реєстр господарських операцій ТОВ “Мрія” за березень ц.р.

№ п/п	Дата	Зміст господарських операцій	Сума	
			Дол.	Грн.
1.	10.03	Визначено курсову різницю по кредиторській заборгованості на дату її часткового погашення	--	?
2.	10.03	Погашено з валютного рахунку частину заборгованості перед іноземними постачальниками	2000	?
3.	20.03	Визначено курсову різницю по кредиторській заборгованості на дату її остаточного погашення	--	?
4.	20.03	Погашено з валютного рахунку частину заборгованості перед іноземними постачальниками	3000	?
5.	31.03	Відображено курсові різниці у складі фінансових результатів	--	?

Завдання 4

Необхідно скласти розрахунки бухгалтерії на визначення курсових різниць. Скласти журнал реєстрації господарських операцій ТзОВ “Мрія” за березень ц.р. Зазначити первинні документи, якими оформлюються наведені операції.

Дані для виконання:

Станом на 31-е березня ц.р. на балансі ТзОВ “Мрія” є кредиторська заборгованість перед постачальником в сумі 1300 долл. США (по курсу НБУ 25,20 грн. / дол. США) і дебіторська заборгованість покупця в сумі 1900 долл. США (по курсу НБУ 25,26 грн. / дол. США). Курс НБУ 31-го березня ц.р. – 25,23 грн. / дол. США.

Завдання 5

Необхідно користуючись реквізитами підприємства, наведеними у додатку А, заповнити заяву на купівлю іноземної валюти. Скласти журнал реєстрації господарських операцій ТзОВ “Мрія” за березень цього року. Зазначити первинні документи якими оформлюються наведені операції. Здійснити необхідні розрахунки.

Дані для виконання:

Відповідно до контракту №32 з болгарською фірмою “Флора” від 2-го лютого ц.р. ТзОВ “Мрія” 10-го березня ц.р. необхідно придбати 10000 долл. США. для оплати одержаної по імпорту продукції. Згідно умов договору про розрахунково-касове обслуговування з ВАТ “Реал-банк” комісійна винагорода банку за операції купівлі валюти становить 1%, а біржі – 0,5% від суми угоди та сплачується в національній валюті одночасно с перерахуванням грошових коштів для придбання іноземної валюти.

Курси валют станом на 10-те березня ц.р.

Вид курсу	Величина курсу, грн./дол. США
НБУ	25,20
МВР	25,25

Завдання 6

Необхідно скласти журнал реєстрації господарських операцій ТзОВ "Мрія" за 27-ме березня цього року. Зазначити первинні документи якими оформлюються наведені операції. Здійснити необхідні розрахунки. Скласти реєстри проданої та купленої іноземної валюти за 27-е березня ц.р.

Дані для виконання:

ТзОВ "Мрія" уклало з ВАТ "Реал-банк" агентську угоду на відкриття пункту обміну валюти та здійснення операцій з купівлі-продажу готівкової валюти.

Пункт обміну розпочав свою діяльність 27-го березня ц.р. В цей день з банку одержано готівкою 10000 грн., 500 дол. США, та 200 Євро. Протягом дня реалізовано 400 долл. США, 200 Євро, а також придбано 1000 дол. США, та 400 Євро. Залишки готівки повернуто до банку. Відповідно до агентської угоди ТзОВ "Мрія" сплачено винагороду в сумі 1% від суми проведених операцій.

Курси валют станом на 27-е березня ц.р.

Вид курсу	Величина курсу	
	Грн./дол. США	Грн./Євро
НБУ	25,25	29,95
МВР (продаж)	25,30	30,00
МВР (купівля)	25,20	29,90

Тема 4. Загальні засади експортно-імпоротної діяльності (1 година).

Робота в аудиторії:

1. Опитування студентів і перевірка виконання домашнього завдання.
2. Митні процедури та порядок формування митної вартості.
3. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій.
4. Обмеження строків розрахунків за експортно-імпортними операціями

Тема 5. Облік імпорتنих операцій (2 години).

Робота в аудиторії:

1. Опитування студентів і перевірка виконання домашнього завдання.
2. Загальні засади здійснення імпорتنих операцій.
3. Бухгалтерський облік здійснення імпорتنих операцій за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.
4. Особливості обліку імпорту робіт, послуг.
5. Облік авансів, сплачених іноземному постачальнику.

Виконання практичних завдань:

Завдання 1

Сформулювати зміст господарської операції та вказати первинні документи на підставі наведеної кореспонденції рахунків.

1 варіант			2 варіант		
№ п/п	Д-т	К-т	№ п/п	Д-т	К-т
1.	281	632	1.	642	311
2.	93	632	2.	641	311
3.	945	632	3.	281	642
4.	632	312	4.	632	371
5.	371	312	5.	91	632
6.	281	685	6.	632	714
7.	644	641	7.	201	655
8.	201	641	8.	621	311
9.	641	311	9.	10	685
10.	621	641	10.	632	314

Завдання 2

Необхідно скласти журнал реєстрації господарських операцій ТзОВ “Мрія” за червень цього року. Зазначити первинні документи якими оформлюються наведені операції. Здійснити необхідні розрахунки.

Дані для виконання:

1-го червня ц.р. ТзОВ "Мрія" перерахувало німецькій фірмі "Шугарт" 6500 Євро, як передоплату за імпорتنий товар.

21- го червня ц.р. товар розмитнений та оприбуткований. При цьому на митниці сплачено мито – 2%, митні збори – 0,2% та ПДВ.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс НБУ, грн../Євро
01.06	30,10
21.06	30,14

Завдання 3

Необхідно скласти журнал реєстрації господарських операцій ТзОВ "Мрія" за червень цього року. Зазначити первинні документи якими оформлюються наведені операції. Здійснити необхідні розрахунки.

Дані для виконання:

Контрактом між ТЗОВ "Мрія" та болгарською фірмою "Флора" передбачено виконання нерезидентом робіт по оформленню готової продукції (посуду) на суму 3000 дол. США. Розрахунок здійснюється шляхом банківського переказу протягом 30 днів з дати підписання акта виконаних робіт, який підписано 5-го червня ц.р. Оплата проведена 30-го червня ц.р. За переказ коштів сплачено комісійну винагороду банку в розмірі 1% угоди.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс НБУ, грн./дол. США
05.06	25,23
30.06	25,26

Тема 6. Облік експортних операцій (2 години).

Робота в аудиторії:

1. Опитування студентів і перевірка виконання домашнього завдання.
2. Основні поняття експортних операцій.
3. Бухгалтерський облік операцій з експорту товарів (продукції) за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.
4. Облік операцій з експорту робіт, послуг.
5. Облік авансів, одержаних від іноземних покупців.

Виконання практичних завдань:

Завдання 1

Сформулювати зміст господарської операції та вказати первинні документи на підставі наведеної кореспонденції рахунків.

1 варіант			2 варіант		
№ п/п	Д-т	К-т	№ п/п	Д-т	К-т
1.	362	702	1.	93	642
2.	93	631	2.	791	902
3.	702	791	3.	314	362
4.	362	714	4.	945	362
5.	314	681	5.	702	641
6.	902	281	6.	362	703
7.	642	311	7.	312	314
8.	791	93	8.	948	64
9.	714	791	9.	791	945
10.	903	23	10.	681	362

Завдання 2

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених господарських операцій.

№ п/п	Зміст операції
1.	Відображено ПДВ по експорту
2.	Одержано на транзитний валютний рахунок виручку від іноземного замовника
3.	Відвантажено готову продукцію на експорт

4.	Сплачено мито при експорті товарів
5.	Відображено дохід від надання послуг іноземному замовнику
6.	Відображено курсову різницю по заборгованості покупців у зв'язку зі зменшенням курсу валют
7.	Сплачено митні збори при експорті готової продукції
8.	Одержано на поточний рахунок передплату по експортній угоді
9.	Відображено собівартість реалізованої на експорт готової продукції
10.	Сплачено до бюджету пеню за прострочення строків розрахунків

Завдання 3

Необхідно скласти журнал реєстрації господарських операцій ТзОВ "Мрія" за липень цього року. Зазначити первинні документи, якими оформлюються наведені операції. Здійснити необхідні розрахунки.

Дані для виконання:

ТзОВ "Мрія" уклало експортний договір купівлі-продажу з німецькою фірмою "Шугарт".

5-го липня ц.р. товар контрактною вартістю 40000 дол. США відвантажено фірмі "Шугарт", при чому була оформлена вантажна митна декларація. При цьому на митниці сплачено мито – 2% та митний збір – 0,2% митної вартості товару. Купівельна вартість відвантаженого товару – 150000грн.

Валютна виручка зарахована на валютний рахунок 20-го липня ц.р.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс НБУ, грн./дол. США
05.07	25,28
20.07	25,32

Тема 7. Облік зустрічної торгівлі та операцій з давальницькою сировиною (1 година)

Робота в аудиторії:

1. Опитування студентів і перевірка виконання домашнього завдання.
2. Зустрічна торгівля та її форми.
3. Облік компенсаційних операцій.
4. Поняття та облік бартерних операцій.
5. Поняття давальницької сировини та сутність операцій з нею.
6. Порядок обліку операцій з давальницькою сировиною.

Виконання практичних завдань:

Завдання 1

Сформулювати зміст господарської операції та вказати первинні документи на підставі наведеної кореспонденції рахунків.

1 варіант			2 варіант		
№ п/п	Д-т	К-т	№ п/п	Д-т	К-т
1.	15	632	1.	022	--
2.	10	15	2.	23	644
3.	901	26	3.	314	362

4.	791	93	4.	--	05
5.	642	311	5.	201	632
6.	281	631	6.	632	362
7.	702	643	7.	281	206
8.	641	631	8.	791	943
9.	641	644	9.	23	201
10.	903	23	10.	93	642

Завдання 2

Необхідно скласти журнал реєстрації господарських операцій ТзОВ "Мрія" за вересень цього року. Зазначити первинні документи, якими оформлюються наведені операції. Здійснити необхідні розрахунки.

Дані для виконання:

ТзОВ "Мрія" уклало з грецькою компанією "Афіни" бартерний контракт, згідно якого ТзОВ "Мрія" відвантажує компанії "Афіни" цукерки "Білочка" на суму 12000 дол. США, а компанія "Афіни" відвантажує ТзОВ "Мрія" шафи дубові на суму 12000 дол. США.

Варіант 1

Якщо ТзОВ "Мрія" отримує шафи дубові до 10.09 ц.р., а відвантажує цукерки "Білочка" до 20.09 ц.р.

Варіант 2

Якщо ТзОВ "Мрія" відвантажує 10.09 ц.р. цукерки "Білочка", а отримує шафи дубові 20.09 ц.р.

Мито при експорті та при імпорті складає 0,2% від митної вартості товарів, митні збори – 0,02%.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс НБУ, грн./дол. США
10.09	25,27
20.09	25,30

Тема 8. Звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (1 година)

Робота в аудиторії:

1. Бухгалтерська фінансова звітність.
2. Статистична звітність.
3. Інші форми звітності.

Тема 9. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності (2 години)

Робота в аудиторії

1. Опитування студентів і перевірка виконання домашнього завдання.
2. Зміст, завдання та методи економічного аналізу в сфері зовнішньоекономічних зв'язків.
3. Аналіз та оцінка ефективності експортних операцій.
4. Аналіз та оцінка ефективності імпорتنих операцій.
5. Аналіз фінансового стану підприємства-контрагента.

Виконання практичних завдань:

Завдання 1

Необхідно провести аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Визначити тенденцію розвитку експорту наведеної групи товарів за вартістю та структурою, міру впливу факторів кількості, ціни та структури на збільшення вартості експорту товарів. Розрахувати індекси вартості, цін, фізичного обсягу, індекс кількості та індекс структури.

Зробити відповідні висновки.

Дані для виконання:

По ТзОВ “Мрія” основні показники, що характеризують експорт продукції (товарів), наступні:

Продукція (товар)	Минулий рік			Звітний рік		
	Кіл-ть, шт	Ціна, грн..	Сума, тис. грн.	Кіл-ть, шт	Ціна, грн..	Сума, тис. грн.
Експорт сервізів столових "Мрія"	340	320	108,80	410	360	1147,60
Експорт сервізів чайних "Червоний мак"	520	105	54,60	480	120	57,60
Експорт сервізів кофейних "Північна красуня"	770	110	87,70	830	120	99,60
Експорт сервізів кофейних "Проліски"	790	90	71,10	805	89	70,84
Товари:						
- костюми жіночі	35	150	5,25	54	165	8,90
- костюми чоловічі	40	140	5,60	31	150	4,65
Разом:	X	X	330,05	X	X	389,19

Завдання 2

Необхідно провести аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства, зокрема аналіз непрямих витрат по експортних операціях підприємства. Використовуючи прийоми співставлення та порівняння, визначити зміни абсолютних та відносних рівнів непрямих витрат. Провести факторний аналіз, вказати зміни абсолютних та відносних рівнів непрямих витрат. Провести факторний аналіз, вказати зміни, яких факторів були позитивними, а які – негативними, перерахувати основні напрямки зниження рівня витрат.

Зробити відповідні висновки.

Дані для виконання:

По ТзОВ “Мрія” є наступні дані:

Показники	1 півріччя	2 півріччя	Відхилення	
			+/-	%
Витрати по перевезенню:	?	?	?	?
Маса вантажів, т	6200	6050	?	?
Діяльність перевезень, км	1200	1500	?	?
Тариф на перевезення, грн..	8,2	10,5	?	?

Витрати на зберігання:	?	?	?	?
Маса, т	6200	6050	?	?
Середній термін зберігання, днів	25	32	?	?
Середня ставка за зберігання за один тонно-день, грн..	3,0	4,1	?	?

Завдання 3

Необхідно провести аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Проаналізувати виконання зобов'язань по експортно-імпортним операціях. Визначити ступень виконання зобов'язань за контрактами.

Зробити відповідні висновки.

Дані для виконання:

По ТЗОВ "Мрія" є наступні дані:

Товарна група	Одиниця виміру	Прийнято зобов'язань			Виконано зобов'язань		
		К-ть, од.	Ціна за од., грн.	Сума, грн.	К-ть, од.	Ціна за од., грн.	Сума, грн.
Експорт							
001	тис. т	5	600	3000	5	550	2750
002	тис. т	4	500	2000	5	480	2400
Разом				5000			5150
Імпорт							
800	тис. од.	20	60	1200	20	65	1300
801	тис. од.	25	40	100	20	40	800
Разом				1300			2100

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Митний кодекс України [Текст]: закон України від 11.07.2002 р. № 92-IV зі змінами та доповненнями станом на 01.01.2020: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/92-15/page10>.

2. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [Текст]: закон України від 16. 07. 1999 р. № 996 — XIV зі змінами та доповненнями станом на 01.01.2020: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.

3. Про зовнішньоекономічну діяльність [Текст]: закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII зі змінами та доповненнями станом на 01.01.2020: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12/page>.

4. Про Митний тариф України [Текст]: закон України від 05.04.2001р. №2371-III зі змінами та доповненнями станом на 01.01.2020: [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2371-14>.

5. Податковий кодекс України [Текст]: закон України від 02.12.2010 р. № 27755-VI зі змінами та доповненнями станом на 01.01.2020: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page>.

6. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Текст]: [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: <http://prou4ot.info/index.php?section=browse&CatID=92>

7. *Бутинець Ф.Ф.* Облік та аналіз зовнішньоекономічної діяльності [Текст]: підручник / Ф.Ф. Бутинець, І.В. Жиглей, В.М. Пархоменко; За ред. проф. Ф.Ф.Бутинця, 2-е вид., доп. і перероб. — Житомир: ПП «Рута», 2001. — 544с.

8. *Волкова І.А.* Облік зовнішньоекономічної діяльності [Текст]: навч.посібник / І.А. Волкова, М.В. Реслер, О.Ю. Калініна. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 304с. — ISBN 978-611-01-0204-9.

9. *Голов, С. Ф.* Фінансовий та управлінський облік [Текст] / С.Ф. Голов, В.І. Єфіменко. — К.: Автоінтерсервіс, 1996. — 544 с. — Бібліогр.: с. 542-543.

Допоміжна література

1. *Голов, С. Ф.* Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами [Текст] : практ. посіб. / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко. — К.: Лібра, 2004. — 884 с. — Бібліогр.: с. 881. — 4000 прим. — ISBN 966-7035-68-9.

2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку [Текст] / Пер. з англ. за ред. С.Ф. Голова. — К.: ФПБАУ, 2000. — 1268 с. — ISBN 966-7432-00-9.

3. *Бутинець, Ф. Ф.* Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах [Текст] : навч. посіб. / Ф. Ф. Бутинець, Л. Л. Горецька; Житомирський інженерно-технологічний інститут. — Житомир: Рута, 2002. — 544 с. — Бібліогр.: с. 532-534. - ISBN 966-7570-84-3.

4. *Губачова, О. М.* Облік у зарубіжних країнах [Текст] : підручник / О. М. Губачова, С. І. Мельник; Полтавський університет споживчої кооперації. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 432 с. — Бібліогр.: с. 428-430. — 1000 прим. - ISBN 978-966-364-654-1.

5. *Голов, С. Ф.* Управлінський облік [Текст] : підручник / С. Ф. Голов. — 4-е вид. — К.: Лібра, 2008. - 704с. — Бібліогр.: с. 698-702. - ISBN 966-1035-53-0.

6. *Глен А. Велш.* Основи фінансового обліку [Текст] : навч. посіб. / Глен А. Велш, Деніел Г. Шорт; пер. з англ. О. Мінін, О. Ткач. — К.: Основи, 1999. — 943 с.

7. *Добровський В. М.* Управлінський облік [Текст] : навч.-метод. посіб. для самостійного вивч. дисципліни / В. М. Добровський, Л. В. Гнилицька, Р. С. Коршикова; Київський національний економічний університет. — К.: КНЕУ, 2003. — 235 с. — Бібліогр.: с. 234. - ISBN 966-574-549-2.

8. *Друри К.* Управленческий и производственный учет [Текст] : учеб. пособие / К. Друри; пер. с англ. — 6-е изд., перераб. и доп. — М.: Юити-Дана, 2007. — 1424 с. — 3000 прим. - ISBN 5-238-01060-5.

9. *Дюпай М.М.* Облік та аналіз діяльності підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин [Текст] : навч. посібник / М.М. Дюпай, П.Н.Денчук, С.В. Питель, П.Я. Хомин. — Тернопіль: Астон, 2003. — 200с. — ISBN 966-7995-X.

10. *Єфіменко В. І.* Облік у зарубіжних країнах [Текст] : навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисц. / В. І. Єфіменко, Л. І. Лук'яненко; Київський національний економічний університет. — К.: КНЕУ, 2005. — 211с. — Бібліогр.: с. 210. - ISBN 966-574-722-3.

11. *Кадуріна Л.О.* Облік зовнішньоекономічної діяльності на підприємствах України: теорія, практика, рекомендації [Текст] : навч. посібник / Л.О. Кадуріна, М.С. Стрельнікова. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 606с.

12. *Качалин В. В.* Финансовый учет и отчетность в соответствии со стандартами GAAP [Текст] : учеб. пособие / В. В. Качалин; Академия народного хозяйства при правительстве Российской Федерации. — 4-3 изд. — М.: Дело, 2000. — 432 с.

13. *Нидлз Б.* Принципы бухгалтерского учета [Текст] : учебник / Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Колдуэлл; пер. с англ.; под. ред. Я. В. Соколова. — 2-е изд., стереотип. - М.:

Финансы и статистика, 2004. — 496 с.: ил. — (Серия по бухгалтерському учету и аудиту). - ISBN 5-279-01851-1.

14. *Рязанова Н. С.* Фінансове рахівництво [Текст] : навч. посіб. / Н. С. Рязанова. — К.: Знання-Прес, 2002. - 246 с. - Бібліогр.: с. 242-243. - ISBN 966-7767-17-5.

15. *Соловьева О. В.* Зарубежные стандарты учета и отчетности [Текст] : учеб. пособие / О. В. Соловьева; Аудиторская фирма «ЦБЛ». — М.: Аналитика-Пресс, 1998. — 288 с. — (Профессиональная библиотека бухгалтера и аудитора). - ISBN 5-7916-0015-1.

16. *Стуков С. А.* Международная стандартизация и гармонизация учета и отчетности [Текст] : учеб. пособие / С. А. Стуков, Л. С. Стуков. — М.: Бухгалтерский учет, 1998. — 136 с. - ISBN 5-85428-058-2.

17. *Ткач В. И.* Международная система учета и отчетности [Текст] : учеб. пособие / В. И. Ткач, М. В. Ткач. — М.: Финансы и статистика, 1991. — 160 с. - Бібліогр.: с. 159.

18. *Фурса В.П.* Облік іноземних інвестицій як фактора економічного зростання [Текст] / В.П. Фурса // Збірник наукових праць ЧДТУ. — 2010. - № 21. — С. 141 – 147.

19. *Хорнгрен Ч. Т.* Бухгалтерский учет: управленческий аспект [Текст] : учеб. пособие / Ч. Т. Хорнгрен, Дж. Фостер; пер. с англ. — М.: Финансы и статистика, 2000. — 416 с. - Бібліогр.: с. 414-415. — (Серия по бухгалтерскому учету и аудиту). - ISBN 5-279-01212-2.

20. *Энтони Р.* Учет: ситуации и примеры [Текст] : учеб. пособие / Р. Энтони, Дж. Рис; пер. с англ.; под. ред. и с предисл. А. М. Петрачкова. — М.: Финансы и статистика, 1993. — 560 с.

3. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – діяльність студентів, яка полягає в самостійному визначенні мети, завдань, засобів їх досягнення на основі пізнавальних потреб та інтересів; виборі власного пізнавального шляху, спрямованого на створення творчого освітнього продукту; аналізі результату.

Самостійна робота реалізується:

1. Безпосередньо в процесі аудиторних занять – на лекціях, практичних і семінарських заняттях.

2. У контакті з викладачем поза рамками розкладу – на консультаціях з навчальних питань, у ході творчих контактів при виконанні індивідуальних завдань.

3. У бібліотеці, удома, у гуртожитку, на кафедрі при виконанні студентом навчальних і творчих завдань.

Таким чином, самостійною робота студентів може бути як в аудиторії, так і поза нею.

Самостійна робота включає відтворюючі і творчі процеси в діяльності студента.

Мета самостійної роботи – навчити студента осмислено і самостійно працювати спочатку з навчальним матеріалом, потім з науковою інформацією, закласти основи самоорганізації і самовиховання з тим, щоб прищепити вміння надалі безперервно підвищувати свою кваліфікацію.

Самостійна робота сприяє:

- поглибленню і розширенню знань;
- формуванню інтересу до пізнавальної діяльності;
- оволодінню прийомами процесу пізнання;
- розвитку пізнавальних здібностей.

Організація самостійної роботи студентів

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни «Облік та аудит у зарубіжних країнах» визначається навчальною та робочою навчальною програмою. Контроль

опрацювання навчального матеріалу, винесеного на самостійну роботу, проводиться викладачем на семінарських, практичних заняттях та під час поточного контролю. Для студентів проводяться консультації згідно графіка.

Орієнтовна методика відпрацювання теми лекційного заняття:

- 1) вивчити програму навчальної дисципліни та робочу навчальну програму;
- 2) визначити місце теми цієї лекції в структурі навчальної дисципліни за тематичним планом;
- 3) з'ясувати всі питання, які необхідно вивчити;
- 4) вивчити навчальний матеріал, який є в конспекті, уточнити обсяг відсутнього матеріалу на основі контрольних питань, завдань для контрольної роботи і питань, винесених на екзамен;
- 5) визначити літературу, в якій є необхідний навчальний матеріал, та послідовність його засвоєння.

При підготовці до практичного заняття студент має ознайомитися з планом заняття, рекомендованою літературою. Якщо з цієї теми прочитано лекцію, то корисно також ретельно опрацювати її конспект. Лише після цього розпочинається самостійна робота над вивченням першоджерел.

Підготовка до виступу полягає в тому, щоб до кожного питання скласти план та тези виступу. Бути готовим вести дискусію з означених проблем.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Загальнотеоретичні та специфічні основи дисципліни (4 години).

Самостійна робота:

1. На підставі вивченого матеріалу по темі “Загальнотеоретичні та специфічні основи дисципліни” необхідно:

- 1) скласти Статут підприємства, передбачивши можливість ведення зовнішньоекономічної діяльності;
- 2) скласти Наказ про облікову політику підприємства, передбачивши субрахунки для відображення зовнішньоекономічних операцій;
- 3) відобразити в бухгалтерському обліку операцій з оголошенням статутного капіталу та здійснення внесків засновників.

2. Теми для рефератів:

- Зовнішньоекономічна діяльність та її форми.
- Види посередників у зовнішньоекономічної діяльності.
- Органи валютного регулювання в Україні та за її мережами.
- Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Тема 2. Договірні відносини та їх відображення в бухгалтерському обліку (4 години)

Самостійна робота:

1. На підставі вивченого матеріалу по темі “Договірні відносини та їх відображення в бухгалтерському обліку” на створеному Вами підприємстві (див. самостійне завдання по темі 1) необхідно:

- укласти договір з іноземною фірмою на імпорту товару (робіт, послуг), передбачивши здійснення передоплати;
- укласти договір з іноземною фірмою на експорт власної продукції (робіт, послуг), передбачивши одержання наступної оплати.

2. Теми для рефератів:

- Зміст та значення базисних умов поставок відповідно до правил “Інкотермс”.
- Порядок відображення договірних зобов’язань в бухгалтерському обліку.

Тема 3. Облік валютно-фінансових операцій (6 годин).

Самостійна робота:

1. На підставі вивченого матеріалу по темі “Облік валютних операцій” на створеному Вами підприємстві (див. самостійне завдання по темі 1) необхідно:

- укласти договір з банком на здійснення розрахунково –касового обслуговування;
- скласти заявку на купівлю валюти;
- відобразити в бухгалтерському обліку придбання іноземної валюти відповідно до укладеного з нерезидентом імпортного договору (див. самостійне завдання по темі 2) та нарахування комісійної винагороди банку відповідно до договору на здійснення розрахунково-касового обслуговування.

Завдання 2

Необхідно розрахувати суму авансу на відрядження до США працівника ТзОВ “Мрія”. Скласти авансовий звіт. Скласти журнал реєстрації господарських операцій ТзОВ “Мрія” за серпень цього року. Зазначити первинні документи якими оформлюються наведені операції.

Дані для виконання:

Директор ТзОВ “Мрія” Астахов А. В. 3-го ц.р. відбув у відрядження до міста Вашингтон (США). Час на дорогу складає 2 дні. Термін перебування у США – 5 днів. За умовами запрошення сторона, яка приймає, в останній день перебування в США відрядженого працівника забезпечує його триразовим харчуванням та відшкодовує витрати на наймання житлового приміщення. Квитками до міста відрядження і назад забезпечено окремо.

Авансовий звіт, до якого додаються три рахунки про оплату вартості проживання у готелях, подано 12-го серпня ц.р.

В першому рахунку вказана оплата за наймання номера у готелі за перший день – 135 долл. США.

В другому:

- оплата за проживання за другий день – 136 долл. США;
- вартість одноразового харчування – 13 долл. США;
- вартість побутових послуг – 8 долл. США.

В третьому – оплата за проживання за третій та четвертий дні – в тому числі:

- вартість дворазового харчування за третій день – 21,1 долл. США;
- вартість триразового харчування за четвертий день – 25 долл. США;
- вартість побутових послуг – 10 долл.США.

Надані квитки на проїзд за місцем відрядження на загальну суму 650 долл.США.

Розрахунки з працівником по закордонному відрядженню проведені 12-го серпня ц.р.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс НБУ, грн./долл. США
03.08	25,20
09.08	72523
12.08	25,25

Завдання 3

Необхідно користуючись реквізитами підприємства, наведеними у додатку А, заповнити заяву на продаж іноземної валюти. Скласти журнал реєстрації господарських операцій ТзОВ “Мрія” за березень цього року. Зазначити первинні документи якими оформлюються наведені операції. Здійснити необхідні розрахунки.

Дані для виконання:

У зв’язку з браком коштів на поточному рахунку підприємства керівництво ТзОВ “Мрія” 18-го березня ц.р. прийняло рішення про реалізацію 1000 Євро, що знаходяться на поточному валютному рахунку.

Комісійна винагорода банку становить 1% від суми угоди та сплачується з поточного рахунку після зарахування іноземної валюти.

Курси валют станом на 18-те березня ц.р.

Вид курсу	Величина курсу, грн./долл. США
НБУ	25,15
МВР	25,10

4. Теми для рефератів:

- Поняття та відображення в обліку курсових різниць відповідно до національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.
- Види валютних рахунків та порядок їх використання.
- Особливості здійснення торгівлі готівковою валютою в обмінних пунктах.
- Особливості бухгалтерського обліку закордонних відряджень.

Тема 4. Загальні засади експортно-імпоротної діяльності (3 години).

Самостійна робота:

1. Теми для рефератів:

- Митні платежі: види, порядок нарахування та відображення в обліку.
- Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій.

Тема 5. Облік імпорتنних операцій (4 години).

Самостійна робота:

1. На підставі вивченого матеріалу по темі “Облік імпорتنних операцій” на створеному Вами підприємстві (див. самостійне завдання по темі 1) необхідно:

1) Здійснити наступні господарські операції:

- Оприбуткувати імпорتنний товар (роботи, послуги) відповідно до договору (див. самостійне завдання по темі 2);

- Розрахуватись з бюджетом по ПДВ та акцизному збору (у разі необхідності);
- Розрахуватись з митницею за мито та митні збори;
- Закрити розрахунки по авансах.

2) Скласти наступні документи:

- Вантажну митну декларацію;
- Рахунок - фактуру (інвойс).

Завдання 1

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених господарських операцій.

№ п/п	Зміст операції
1.	Сплачено мито при імпорті сировини.
2.	Відано простий вексель на суму ПДВ при імпорті.
3.	Сплачено с поточного валютного рахунку аванс іноземному постачальнику.
4.	Нараховано акцизний збір на імпортні товари.
5.	Нараховано АТП за перевезення імпортного товару.
6.	Плачено податковий вексель з поточного рахунку.
7.	Закрито розрахунки по сплачених авансах.
8.	Оприбутковано імпортні товари від іноземного постачальника.
9.	Нараховано страховій компанії за страхування імпортної сировини.
10.	Включено до складу податкового кредиту суму сплаченого при імпорті ПДВ.

Завдання 2

Необхідно скласти журнал реєстрації господарських операцій ТзОВ “Мрія” за другий та третій квартал цього року. Зазначити первинні документи якими оформлюються наведені операції. Здійснити необхідні розрахунки.

Дані для виконання:

ТзОВ “Мрія” уклала договір з угорською фірмою “Мікаб” на поставку імпортної сировини на суму 10000 долл. США. Сировина надійшла 15 – го червня ц.р., курс НБУ на цю дату – 7,20 грн./ долл. США. На митниці було сплачено мито – 5%, митні збори – 0,2%. На суму ПДВ було видано податковий вексель, який був погашений 15-го липня ц.р.

Реєстр господарських операцій ТзОВ “Мрія” за другий квартал ц.р.

№ п/п	Дата	Зміст господарських операцій	Сума	
			Дол.	Грн.
1.	15.06	Сплачено ввізне мито та митні збори	--	?
2.	15.06	Видано податковий вексель на суму ПДВ	--	?
3.	15.06	Оприбутковано імпортні товари за митною вартістю	10000	?
4.	15.06	Включено до вартості товарів суми ввізного мита та митних зборів	--	?

Реєстр господарських операцій ТзОВ “Мрія” за третій квартал ц.р.

№ п/п	Дата	Зміст господарських операцій	Сума	
			Дол.	Грн.
1.	15.07	Включено суму векселя до складу податкових зобов'язань	--	?
2.	15.08	Включено до податкового кредиту суму ПДВ	--	?

3. Теми для рефератів:

- Особливості нарахування та сплати ПДВ при імпорті, порядок відображення в бухгалтерському обліку.

- Особливості митного оформлення та сплати митних платежів при імпорті з країн СНД.

Тема 6. Облік експортних операцій (4 години).

Самостійна робота:

1. На підставі вивченого матеріалу по темі «Облік експортних операцій» на створеному Вами підприємстві (див. самостійне завдання по темі 1) необхідно:

1) Здійснити наступні господарські операції:

• Відвантажити на експорт продукцію власного виробництва відповідно договору (див. самостійне завдання по темі 2);

- Розрахуватись з митницею за мито та митні збори;
- Отримати кошти в оплату цієї продукції у відповідності до укладеного договору.
- Відобразити обв'язковий продаж валюти.

2) Скласти наступні первинні документи:

- Вантажну митну декларацію;
- Рахунок - фактуру (інвойс);
- Заявку на продаж валюти.

Завдання 2

Необхідно скласти журнал реєстрації господарських операцій ТзОВ «Мрія» за другий та третій квартал цього року. Зазначити первинні документи, якими оформлюються наведені операції. Здійснити необхідні розрахунки.

Дані для виконання:

ТзОВ «Мрія» 10-го квітня ц.р. відвантажило на експорт словацькій фірмі «Фіко» готову продукцію за контрактною вартістю 2000 дол. США. На митниці було сплачено мито – 2% та митний збір – 0,2% митної вартості. Собівартість реалізованої продукції – 8000 грн.

Експортна виручка надійшла на валютний рахунок 14-го липня ц.р. з 5-денним перевищенням 90-денного строку.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс НБУ, грн../дол. США
10.04	25,30
30.04	25,26
31.05	25,28
30.06	25,31
14.07	25,24

Реєстр господарських операцій ТзОВ «Мрія» за другий квартал ц.р.

№ п/п	Дата	Зміст господарських операцій	Сума	
			Дол.	Грн.
1.	10.04	Відвантажено готову продукцію за контрактною вартістю	2000	?
2.	10.04	Нараховано ПДВ	--	?
3.	10.04	Списано облікову вартість готової продукції	--	?
4.	10.04	Нараховано та сплачено мито та митні збори	--	?

5.	10.04	Відображено у складі фінансового результату: - дохід від реалізації; - собівартість реалізованої продукції; - витрати на збут.	--	?
6.	30.04	Нараховано та відображено у складі фінансових результатів курсову різницю по дебіторській заборгованості на кінець звітного періоду	--	?
7.	31.05	Нараховано та відображено у складі фінансових результатів курсову різницю по дебіторській заборгованості на кінець звітного періоду	--	?
8.	30.06	Нараховано та відображено у складі фінансових результатів курсову різницю по дебіторській заборгованості на кінець звітного періоду	--	?

Реєстр господарських операцій ТЗОВ “Мрія” за третій квартал ц.р.

№ п/п	Дата	Зміст господарських операцій	Сума	
			Дол.	Грн.
1.	14.07	Нараховано та відображено у складі фінансових результатів курсову різницю по дебіторській заборгованості на дату її погашення	--	?
2.	14.07	Одержано виручку від фірми “Фіко” за реалізований товар	2000	?
3.	14.07	Відображено пеню, яка підлягає сплаті за несвоєчасне повернення валютної виручки	--	?
4.	14.07	Сплачено пеню з поточного рахунку	--	?
5.	14.07	Відображено у складі фінансових результатів: - курсову різницю; - пеню	-- --	? ?

Завдання 3

Необхідно скласти журнал реєстрації господарських операцій ТЗОВ “Мрія” за липень цього року. Зазначити первинні документи, якими оформлюються наведені операції. Здійснити необхідні розрахунки.

Дані для виконання:

15-го липня ТЗОВ “Мрія” підписало акт наданих іноземному постачальнику послуг, контрактна вартість яких – 3500 дол. США, собівартість – 6000 грн.

Оплата була здійснена в формі документарного акредитиву і надійшла на рахунок ТЗОВ “Мрія” 25-го липня ц.р. В цей же день 50% валютної виручки було реалізовано на МВР за курсом 25,35 грн. / дол.. США. Комісійна винагорода банку – 1%.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс НБУ, грн./долл. США
15.07	25,30
25.07	25,33

4.Теми для рефератів:

- Документальне оформлення експортних операцій.

- Порядок митного оформлення експортних поставок та їх відображення в бухгалтерському обліку.

Тема 7. Облік зустрічної торгівлі та операцій з давальницькою сировиною (2 години).

Самостійна робота:

Завдання 1

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених господарських операцій.

№ п/п	Зміст операції
1.	Відвантажено іноземному покупцю продукцію в рахунок бартерного контракту
2.	Включено до складу податкового кредиту сплачений при імпорті ПДВ
3.	Нараховано пеню за несвоєчасне одержання імпортової частини бартерного контракту
4.	Оприбутковано імпортовані товари за умови бартерного контракту
5.	Оплачено витрати по встановленню та монтажу обладнання, одержаного на умовах компенсаційної угоди
6.	Відображено матеріальні витрати, пов'язані з переробкою давальницької сировини
7.	Оприбутковано готову продукцію в оплату послуг з переробки давальницької сировини
8.	Відображено контрактну вартість послуг з переробки давальницької сировини
9.	Одержано грошові кошти від іноземного замовника в оплату послуг з переробки давальницької сировини
10.	Оприбутковано сировину в оплату послуг з переробки

Завдання 2

Необхідно скласти журнал реєстрації господарських операцій ТЗОВ «Мрія» за вересень цього року. Зазначити первинні документи, якими оформлюються наведені операції. Здійснити необхідні розрахунки.

Дані для виконання:

За контрактом фірми ТЗОВ «Мрія» (український замовник) з німецькою фірмою «Рейн» (іноземний виконавець) ТЗОВ «Мрія» відвантажило давальницьку сировину (дошки соснові) для переробки фірмою «Рейн» в готову продукцію (паркет сосновий). Вартість переробки давальницької сировини – 1250 дол. США. В рахунок плати за переробку ТЗОВ «Мрія» передає фірмі «Рейн» давальницьку сировину на суму – 750 дол. США та готову продукцію на суму 500 дол. США.

Давальницька сировина загальною вартістю 8300 дол. США вивезена за межі митної території України 10-го жовтня ц.р., при чому ТЗОВ «Мрія» сплатило митні збори в сумі 50 грн.

При ввезенні на митну територію України готової продукції 20-го жовтня ц.р. сплачено митні збори в сумі 80 грн. та ПДВ.

Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс НБУ, грн./долл. США
10.10	25,22
20.10	25,25

30.10	25,20
-------	-------

3. На підставі вивченого матеріалу по темі «Облік зустрічної торгівлі та операцій з давальницькою сировиною» на створеному Вами підприємстві (див. самостійне завдання по темі 1) необхідно:

- 1) Укласти договір з іноземним партнером на здійснення бартерної операції;
- 2) Відобразити в бухгалтерському обліку:
 - Здійснення експортної частини бартерної угоди;
 - Здійснення імпортової частини угоди;
- 3) Скласти наступні документи:
 - Специфікацію;
 - Залізничну накладну.

4. Теми для рефератів:

- Бартерні договори: поняття, різновиди, вимоги до оформлення.
- Зовнішньоекономічний бартер і курсові різниці: порядок відображення в бухгалтерському обліку.
- Обмеження на здійснення переробки давальницької сировини.
- Операції з давальницькою сировиною в українського виконавця: порядок здійснення та відображення в бухгалтерському обліку.
- Операції з давальницькою сировиною в українського замовника: порядок здійснення та відображення в бухгалтерському обліку.

Тема 8. Звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (4 години).

Самостійна робота:

1. Теми для рефератів:
 - Особливості складання фінансової звітності представництв іноземних підприємств.
 - Статистична та податкова звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності – юридичних осіб.
 - Основні принципи та порядок складання консолідованої фінансової звітності зарубіжних підрозділів.

Тема 9. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності (4 години).

Самостійна робота:

1. На підставі вивченого матеріалу по темі "Аналіз зовнішньоекономічної діяльності" на створеному Вами підприємстві (див. самостійне завдання по темі 1) необхідно:
 - 1) провести аналіз зовнішньоекономічної діяльності, а саме:
 - Визначити структуру зовнішньоекономічної діяльності, виявити структурні зрушення та їх причини;
 - Проаналізувати ефективність експортно-імпортних операцій підприємства;
 - 2) Оцінити фінансовий стан підприємства, розрахувати відповідні показники та коефіцієнти.
2. Теми для рефератів:
 - Методика проведення фінансового аналізу на українських та закордонних підприємствах.

- Методика аналізу економічного потенціалу підприємства.
- Організація та інформаційне забезпечення економічного аналізу конкурентоспроможності фірми та конкурентоспроможності продукції.

4. Комплект контрольних завдань

4.1. Контрольна робота (індивідуальне науково-дослідне завдання).

Відповідно до навчального курсу студенти виконують контрольну роботу – індивідуальне науково-дослідне завдання, при підготовці до написання якого вони оволодівають навиками самостійного аналізу всіх ключових розділів теорії економіки, організації та ефективної діяльності суб'єктів ЗЕД, засвоюють методику аналізу суб'єктів ЗЕД, вчать підбирати необхідний матеріал з статистичних джерел, систематизувати його та робити відповідні висновки. Отож, призначення індивідуального завдання – закріпити необхідну сукупність теоретичних і практичних знань обліку та аналізу зовнішньоекономічної діяльності.

Працюючи над індивідуальним завданням, треба пам'ятати, що його цінність значною мірою залежить від висновків, які студент зробить самостійно на основі обробки теоретичних матеріалів.

Індивідуальне науково-дослідне завдання повинне бути подане на перевірку не пізніше ніж за десять днів до початку екзамену. Після рецензування викладачем, якщо робота має окремі недоліки, вона мусить бути перероблена. Робота повертається студенту для виправлення помилок і додаткової проробки матеріалу, що вивчається в письмовому вигляді, після чого вона вдруге подається викладачу на перевірку.

З дисципліни "Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності" виконується індивідуальне завдання, яке складається з теоретичної і практичної частин.

Роботу має бути виконано із застосуванням комп'ютерної техніки, а підсумок подано на паперовому носії інформації (аркуш формату А4 – інтервал – 1,5, шрифт – Times New Roman 14). У роботі обов'язково повинні міститися посилання на використану літературу, чинне законодавство України, наприкінці контрольної роботи необхідно привести перелік використаної літератури.

Максимальна кількість балів за виконання контрольної роботи – 20 балів.

Кожне індивідуальне науково-дослідне завдання - контрольна робота повинне містити: титульну сторінку, зміст, розділи згідно зі змістом, список використаних джерел. Загальний обсяг контрольної роботи – до 20 сторінок.

Теоретична частина складається з одного питання. Практична частина з рішення задачі в повному обсязі, тобто необхідно чітко виконати всі поставлені завдання.

Вибір варіанту здійснюється по номеру в списку групи.

Тематика теоретичних питань

Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність як об'єкт бухгалтерського обліку

1. Суть, форми зовнішньоекономічної діяльності
2. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності
3. Мета і задачі бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності
4. Нормативно-правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Тема 2. Облік валютних коштів у касі

1. Суть та призначення каси
2. Законодавча база ведення касових операцій
3. Облік надходження та видачі валютних коштів з каси

4. Порядок складання звітності по касі

Тема 3. Облік операцій на валютному та інших рахунках у банку

1. Суть, задачі і призначення валютного та інших рахунків у банку
2. Порядок відкриття рахунків у банку
3. Облік операцій на валютному та інших рахунках у банку
4. Порядок закриття валютного та інших рахунків у банку

Тема 4. Облік давальницької сировини в зовнішньоекономічних операціях

1. Суть, задачі обліку давальницької сировини в зовнішньоекономічних операціях
2. Законодавча база з обліку давальницької сировини
3. Облік операцій з давальницької сировини

Тема 5. Облік відвантаження продукції на експорт

1. Загальні поняття та задачі відвантаження продукції та послуг на експорт
2. Законодавча база відвантаження продукції, товарів та надання послуг
3. Облік операцій щодо відвантаження продукції, товарів та надання послуг
4. Особливості обліку ПДВ та акцизів при відвантаженні продукції товарів та надання послуг на експорт

Тема 6. Облік грошових коштів та цінних паперів

1. Задачі обліку грошових коштів та цінних паперів
2. Законодавча база облік грошових коштів та цінних паперів
3. Облік курсових різниць
4. Облік цінних паперів

Тема 7. Облік розрахунків з імпорту продукції (робіт, послуг)

1. Суть, задачі обліку розрахунків з імпорту продукції і законодавча база з імпорту продукції (робіт, послуг)
2. Послідовність проведення операцій з імпорту продукції (робіт, послуг)
3. Облік розрахунків з імпорту продукції (робіт, послуг)

Тема 8. Облік розрахунків з експорту продукції (робіт, послуг)

1. Суть, задачі обліку розрахунків з експорту продукції (робіт, послуг)
2. Законодавча база з розрахунків з експорту продукції (робіт, послуг).
3. Послідовність проведення експортних операцій і облік розрахунків з експорту операцій (робіт, послуг).

Тема 9. Облік кредитних операцій

1. Суть, задачі кредитування підприємств, які здійснюють ЗЕД
2. Законодавча база кредитування
3. Види кредитування та їх характеристика
4. Облік кредитних операцій

Тема 10. Облік бартерних (товарообмінних) операцій

1. Суть, задачі обліку бартерних (товарообмінних) операцій
2. Особливості обліку бартерних (товарообмінних) операцій
3. Облік ПДВ при бартерних (товарообмінних) операціях

Тема 11. Базисні умови поставки за зовнішньоторговими договорами

1. Суть, задачі базисних умов поставки
2. Законодавча база базисних умов поставки за зовнішньоторговими договорами
3. Використання правил Інкотермс (E, F, C, D) і які умови належать до кожної з груп у обліку

Тема 14. Облік розрахунків з підзвітними особами і касі в іноземній валюті

1. Облік розрахунків з підзвітними особами
2. Облік розрахунків щодо закордонних відряджень
3. Облік розрахункових і касових операцій в іноземній валюті

Тема 15. Податковий облік зовнішньоекономічних операцій

1. Розрахунок податку на прибуток, відображення його у бухгалтерському обліку підприємства
2. Особливості обліку валових доходів і видатків при проведенні підприємством зовнішньоекономічних операцій
3. Особливості нарахування ПДВ при експорті та імпорті товару
4. Податкові векселі та зобов'язання

Тема 16. Облік операцій в іноземній валюті та цінних паперів

1. Купівля і продаж іноземної валюти
2. Документальне оформлення й облік розрахунків із підзвітними особами.
3. Облік курсових різниць
4. Поняття цінні папери та їх облік

Тема 17. Облік розрахунків у іноземній валюті

1. Організація розрахунків у іноземній валюті і завдання бухгалтерського обліку
2. Характеристика форм розрахунків у іноземній валюті
3. Облік розрахунків за акредитивною формою і облік розрахунків векселями

Тема 18. Облік операцій з експорту товарів та іншого майна

1. Завдання бухгалтерського обліку експортних операцій
2. Синтетичний та аналітичний облік експортних операцій
3. Особливості обліку експортних операцій, здійснених через посередників

Тема 19. Облік операцій з імпорту товарів, обладнання та іншого майна

1. Завдання бухгалтерського обліку імпортних операцій
2. Особливості документального оформлення імпортних операцій
3. Синтетичний та аналітичний облік операцій з імпорту товарів, матеріалів і обладнання, імпорт здійснений через посередників

Тема 20. Облік зовнішньоекономічних операцій з давальницькою сировиною, реекспортних, бартерних і компенсаційних операцій

1. Облік зовнішньоекономічних операцій з давальницькою сировиною.
2. Документальне оформлення та облік бартерних операцій.
3. Облік реекспортних операцій та облік компенсаційних операцій.

Тема 21. Облік кредитних операцій у валюті та оренди імпортного обладнання

1. Завдання бухгалтерського обліку й облік кредитних операцій у валюті
2. Законодавча база лізингових операцій
3. Облік лізингових операцій

Тема 22. Облік процесу формування витрат і фінансових результатів у сфері зовнішньоекономічної діяльності

1. Завдання обліку процесів формування витрат і фінансових результатів
2. Класифікація витрат у сфері зовнішньоекономічної діяльності
3. Склад витрат виробництва (обігу) експортної продукції та їх облік
4. Облік реалізації готової продукції, обладнання та іншого майна, а також робіт, послуг і фінансових результатів

Тема 23. Облік операцій з експорту робіт (надання послуг)

1. Облік операцій з будівництва об'єктів за кордоном
2. Облік операцій з надання технічної допомоги за кордоном
3. Облік будівництва об'єктів на території України за

Тема 24. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності

1. Зміст, завдання та методи економічного аналізу в сфері зовнішньоекономічних зв'язків.
2. Аналіз та оцінка ефективності експортних та імпорتنих операцій.
3. Аналіз фінансового стану підприємства-контрагента.

Індивідуальні практичні завдання

Задача № 1

Предприятие «Аватар» подписало контракт на импорт товаров на сумму 30 000 EUR на условиях 20% предоплаты. Страхование груза до таможни 1000 EUR, транспортные расходы 36 000грн., в том числе НДС (транспорт до границы Украины - 24000грн.) Пошлина - 11%, таможенный сбор - 0,2%, акцизный сбор – 3%.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Аватар» имеет:
- дебиторскую задолженность английской фирмы на сумму 38 000 EUR. Курс НБУ – 28,65 грн.

02.03.202_г. получена оплата от покупателей 28 000 EUR по курсу НБУ 28,72 грн.

06.03.202_г. перечислена предоплата иностранному поставщику по курсу НБУ 28,78грн.

15.03.202_г. получен товар от иностранного поставщика. Курс НБУ - 28,75 грн.

18.03.202_г. перечислена задолженность по страхованию груза по курсу НБУ 28,72грн.

30.03.202_г. для погашения задолженности за товар в банке получен краткосрочный кредит на сумму 25 000 EUR по курсу 28,85 грн. Срок погашения кредита 30.04.202_г., под 18% годовых.

31.03.202_г. курс НБУ 28,90 грн.

01.04.202_г. перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 28,95 грн.

15.04.202_г. получена предоплата от иностранных покупателей 100 000EUR по курсу 29,00грн.

30.04.202_г. курс НБУ 29,05 грн.

Задача № 2

Предприятие «Секрет» подписало контракт на импорт оборудования на сумму 50000 EUR на условиях 15% предоплаты. Страхование груза до таможни 2000 \$, брокерские услуги 2000 грн. Пошлина - 9%, таможенный сбор - 0,2%, акцизный сбор – 5%. Затраты по доставке оборудования от таможни на склад предприятия – 24 000 грн., в том числе НДС.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Секрет» имеет:
- дебиторскую задолженность английской фирмы на сумму 40 000 EUR;
- на валютном счете – 5 000 EUR. Курс НБУ – 28,71 грн.
- на валютном счете – 2500 \$. Курс НБУ – 25,90грн.
- на текущем счете в национальной валюте – 700 000 грн.

02.03.202_г. получена оплата от покупателей 12 000 EUR по курсу НБУ 28,80 грн.

06.03.202_г. перечислена предоплата иностранному поставщику по курсу НБУ 28,84грн.

15.03.202_г. получено оборудование от иностранного поставщика. Курс НБУ по EUR -28,90 грн., по \$ - 25,95 грн.

18.03.202_г. перечислена задолженность по страхованию груза по курсу НБУ 25,92грн.

31.03.202_г. курс НБУ 28,95 грн.
05.04.202_г. получена окончательная задолженность от иностранных покупателей по курсу 29,05 грн.
10.04.202_г. для погашения задолженности за оборудование в банк подана заявка на покупку валюты по договорному курсу 29,30грн. Комиссионное вознаграждение банку 0,3%.
11.04.202_г. зачислена приобретенная валюта в банке по курсу НБУ 29,10 грн.
15.04.202_г. перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 29,08 грн.
30.04.202_г. курс НБУ 29,12 грн.

Задача № 3

Предприятие «Луноход» подписало контракт на реализацию на экспорт товаров в количестве 1500 ед. по контрактной стоимости 35 EUR на условиях 50% предоплаты.

Для реализации контракта на территории Украины приобретены товары в количестве 1600 ед. по 360 грн. за 1 ед., в том числе НДС. Расчеты с отечественным поставщиком произведены полностью.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Восход» имеет:

- кредиторскую задолженность перед немецкой фирмой на сумму 9 000 EUR;
- на валютном счете – 5 000 EUR. Курс НБУ – 28,86 грн.;
- на текущем счете в национальной валюте – 950 000 грн.

02.03.202_г. получена предоплата от покупателей по курсу НБУ 28,90 грн.

06.03.202_г. перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 28,84грн.

10.03.202_г. отгружен товар иностранному покупателю в количестве 600 шт. Затраты по доставке товаров до таможни составили 16200 грн., в том числе НДС. Пошлина – 7%, таможенный сбор – 0,1%.

31.03.202_г. курс НБУ 28,90 грн.

03.04.202_г. получена оплата за 400 ед. товара от иностранного покупателя по курсу НБУ 28,95грн.

07.04.202_г. отгружен товар в количестве 200ед. по курсу 28,87 грн.

12.04.202_г. подана заявка в банк на продажу 4 000 EUR по договорному курсу 29,35 грн. Курс НБУ – 29,19 грн. Комиссия банку – 0,3%.

30.04.202_г. Курс НБУ - 29,02грн.

Задача № 4

Предприятие «Смарт» подписало контракт на импорт оборудования на сумму 40 000 EUR на условиях 10% предоплаты. Страхование груза до таможни 3000 \$, брокерские услуги 3000 грн. Пошлина - 8%, таможенный сбор - 0,2%, акцизный сбор – 6%. Затраты по доставке оборудования от таможни на склад предприятия – 15 000 грн., в том числе НДС.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Секрет» имеет:

- дебиторскую задолженность английской фирмы на сумму 55 000 EUR;
- на валютном счете – 5 000 EUR. Курс НБУ – 28,75 грн.
- на валютном счете – 4000 \$. Курс НБУ – 25,10грн.
- на текущем счете в национальной валюте – 1500 000 грн.

02.03.202_г. получена оплата от покупателей 30 000 EUR по курсу НБУ 28,80 грн.

06.03.202_г. перечислена предоплата иностранному поставщику по курсу НБУ 28,70грн.

15.03.202_г. получено оборудование от иностранного поставщика. Курс НБУ по EUR - 28,85 грн., по \$ - 25,05 грн.

18.03.202_г. перечислена задолженность по страхованию груза по курсу НБУ 24,95грн.

31.03.202_г. курс НБУ EUR - 28,90 грн., по \$ - 25,15 грн.

05.04.202_г. получена окончательная задолженность от иностранных покупателей по курсу 28,95 грн.

10.04.202_г. для погашения задолженности за оборудование в банк подана заявка на покупку валюты по договорному курсу 29,15грн. Комиссионное вознаграждение банку 0,3%.

11.04.202_г. зачислена приобретенная валюта в банке по курсу НБУ 29,05 грн.

15.04.202_г. перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 29,00 грн.

30.04.202_г. курс НБУ EUR - 29,10 грн.; по \$ - 25,20 грн.

Задача № 5

По состоянию на 01.02.202_г. предприятие «Конус» имеет:

- кредиторскую задолженность перед немецкой фирмой на сумму 150 000 EUR;
- дебиторскую задолженность французской фирмы на сумму 380 000 EUR;
- на валютном счете – 90 000 EUR. Курс НБУ – 28,86 грн.

Для осуществления расчетов по кредиторской задолженности подписан кредитный договор с немецким банком на сумму 65 000 EUR, сроком на 2 месяца под 12% годовых. Согласно подписанного договора предприятие обязано выплачивать % в конце каждого месяца.

01.02.202_г. получен кредит от немецкого банка по курсу НБУ 28,80 грн.

03.02.202_г. перечислена задолженность немецкой фирме по курсу НБУ 28,75 грн.

09.02.202_г. получена частичная оплата от французской фирмы 120 000 EUR по курсу НБУ 28,83 грн.

28.02.202_г. курс НБУ 28,88 грн.

05.03.202_г. получена частичная оплата от французской фирмы 200 000 EUR по курсу НБУ 28,92 грн.

10.03.202_г. предприятие перечислило на продажу 2 000 EUR по курсу НБУ 29,06 грн. Договорной курс продажи 29,20грн. Комиссия банку составила 0,3%.

25.03.202_г. получена частичная оплата от французской фирмы 40 000 EUR по курсу НБУ 29,00 грн.

31.03.202_г. курс НБУ – 29,16 грн. Погашена задолженность банку по кредиту.

Задача № 6

По состоянию на 01.02.202_г. предприятие «Звезда» имеет:

- на валютном счете – 31 000\$. Курс НБУ – 25,92 грн.;
- на текущем счете в национальной валюте – 420 000 грн.

02.02.202_г. предприятие «Звезда» перечислило канадской фирме «Сирена» аванс за товар на сумму 30 000 \$ по курсу НБУ 26,05грн.

05.02.202_г. получена предоплата от чешской фирмы «Аринур» за товар в сумме 20 000\$ по курсу 25,98грн.

07.02.202_г. поступили товары от канадской фирмы «Сирена» на сумму 40 000\$ по курсу 25,93грн. Затраты до границы Украины составили 10000 грн. Пошлина – 8%, таможенный сбор – 0,15%.

15.02.202_г. подана заявка в банк на продажу 10 000\$ по договорному курсу 26,25 грн. Комиссия банку 0,3%. Курс НБУ на дату продажи 26,16 грн.

28.02.202_г. курс НБУ – 26,13 грн.

04.03.202_г. поступили товары от немецкой фирмы «Виста» по контрактной стоимости 45000\$ по курсу НБУ 26,08 грн. Пошлина – 4%, таможенный сбор – 0,1%.

10.03.202_г. подана заявка в банк на покупку 35 000\$ по договорному курсу 26,20 грн. Комиссия банка 0,2%. Курс НБУ на дату зачисления валюты – 26,10 грн.

16.03.202_г. перечислена задолженность немецкой фирме «Виста» по курсу НБУ 26,15 грн.

31.03.202_г. курс НБУ 26,12 грн.

Задача № 7

Предприятие «Весна» приобрело на территории Украины товары 3000 ед. по 180 грн. за 1 ед. в том числе НДС. Расчеты с отечественным поставщиком произведены в полном объеме.

Подписан внешнеэкономический контракт на экспорт товаров в количестве 2500 ед. по контрактной стоимости 30 EUR за 1 ед. на условиях 20% предоплаты.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Весна» имеет:

- кредиторскую задолженность перед польской фирмой на сумму 4000 EUR по курсу НБУ 27,90грн.;
- на текущем счете в национальной валюте – 960 000 грн.

04.03.202_г. получен аванс от нерезидента по курсу НБУ 28,20грн.

05.03.202_г. подана в банк заявка на продажу 2 000 EUR по договорному курсу 28,42 грн. Комиссия банка – 0,5%. Курс НБУ – 28,35 грн.

14.03.202_г. Отгружен товар на экспорт в количестве 800 ед. Курс НБУ 28,50 грн. Пошлина 4%, таможенный сбор 0,1%. Транспортные расходы до границы Украины 18000 грн., в том числе НДС.

31.03.202_г. Курс НБУ по EUR - 28,55 грн.

10.04.202_г. Отгружен товар на экспорт в полном объеме по контракту по курсу НБУ 28,65грн. Затраты до границы Украины составили 14400 грн., в том числе НДС.

15.04.202_г. Получена оплата за 1200 ед. товара по курсу НБУ 28,75 грн.

21.04.202_г. Перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 28,85 грн.

30.04.202_г. Курс НБУ 28,80 грн.

Задача № 8

Предприятие «ХХ» подписало контракт на импорт оборудования на сумму 60 000 EUR на условиях 20% предоплаты. Страхование груза до таможни 4000 \$, брокерские услуги 2000 грн. Пошлина - 9%, таможенный сбор - 0,2%, акцизный сбор – 5%. Затраты по доставке оборудования от таможни на склад предприятия – 36 000 грн., в том числе НДС.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Секрет» имеет:

- дебиторскую задолженность английской фирмы на сумму 40 000 EUR;
- на валютном счете – 10 000 EUR. Курс НБУ – 28,71 грн.
- на валютном счете – 6000 \$. Курс НБУ – 25,90грн.
- на текущем счете в национальной валюте – 1200 000 грн.

02.03.202_г. получена оплата от покупателей 12 000 EUR по курсу НБУ 28,80 грн.

06.03.202_г. перечислена предоплата иностранному поставщику по курсу НБУ 28,84грн.

15.03.202_г. получено оборудование от иностранного поставщика. Курс НБУ по EUR -28,90 грн., по \$ - 25,95 грн.

18.03.202_г. перечислена задолженность по страхованию груза по курсу НБУ 25,92грн.

31.03.202_г. курс НБУ по EUR - 28,95 грн., по \$ - 25,85 грн.

05.04.202_г. получена окончательная задолженность от иностранных покупателей по курсу 29,05 грн.

10.04.202_г. для погашения задолженности за оборудование в банк подана заявка на покупку валюты по договорному курсу 29,20грн. Комиссионное вознаграждение банку 0,3%.

11.04.202_г. зачислена приобретенная валюта в банке по курсу НБУ 29,14 грн.

15.04.202_г. перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 29,08 грн.

30.04.202_г. курс НБУ по EUR - 29,12 грн., по \$ - 25,90 грн.

Задача № 9

Предприятие «Крона» подписало контракт на реализацию на экспорт товаров в количестве 1500 ед. по контрактной стоимости 50 EUR на условиях 40% предоплаты.

Для реализации контракта на территории Украины приобретены товары в количестве 1800 ед. по 360 грн. за 1 ед., в том числе НДС. Расчеты с отечественным поставщиком произведены полностью.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Восход» имеет:

- кредиторскую задолженность перед немецкой фирмой на сумму 6 000 EUR;
- на валютном счете – 5 000 EUR. Курс НБУ – 28,66 грн.;
- на текущем счете в национальной валюте – 1050 000 грн.

02.03.202_г. получена предоплата от покупателей по курсу НБУ 28,78 грн.

06.03.202_г. перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 28,74грн.

10.03.202_г. отгружен товар иностранному покупателю в количестве 500 шт. Затраты по доставке товаров до таможни составили 18000 грн., в том числе НДС. Пошлина – 5%, таможенный сбор – 0,1%.

31.03.202_г. курс НБУ 28,62 грн.

03.04.202_г. получена оплата за 300 ед. товара от иностранного покупателя по курсу НБУ 28,75грн.

07.04.202_г. отгружен товар в количестве 400ед. по курсу 28,80 грн.

12.04.202_г. подана заявка в банк на продажу 10 000 EUR по договорному курсу 29,05 грн. Курс НБУ – 28,95 грн. Комиссия банку – 0,3%.

30.04.202_г. Курс НБУ - 28,90грн.

Задача № 10

По состоянию на 01.02.202_г. предприятие «Мечта» имеет:

- кредиторскую задолженность перед немецкой фирмой на сумму 90 000 EUR;
- дебиторскую задолженность французской фирмы на сумму 210 000 EUR;
- на валютном счете – 50 000 EUR. Курс НБУ – 28,26 грн.

Для осуществления расчетов по кредиторской задолженности подписан кредитный договор с немецким банком на сумму 45 000 EUR, сроком на 2 месяца под 15% годовых. Согласно подписанного договора предприятие обязано выплачивать % в конце каждого месяца.

01.02.202_г. получен кредит от немецкого банка по курсу НБУ 28,33 грн.

03.02.202_г. перечислена задолженность немецкой фирме по курсу НБУ 28,38 грн.

09.02.202_г. получена частичная оплата от французской фирмы 80 000 EUR по курсу НБУ 28,48 грн.

28.02.202_г. курс НБУ 28,40 грн.

05.03.202_г. получена частичная оплата от французской фирмы 80 000 EUR по курсу НБУ 28,52 грн.

10.03.202_г. предприятие перечислило на продажу 2 000 EUR по курсу НБУ 28,60 грн. Договорной курс продажи 28,80грн. Комиссия банку составила 0,3%.

25.03.202_г. получена частичная оплата от французской фирмы 40 000 EUR по курсу НБУ 28,56 грн.

31.03.202_г. курс НБУ – 28,62 грн. Погашена задолженность банку по кредиту.

Задача № 11

Предприятие «Здоровье» подписало контракт с французской косметической фирмой о предоставлении рекламных услуг на территории Украины. Контрактная стоимость услуг резидента составляет 20 000 EUR. Договором предусматривается предоплата в размере 50%, за счет которой резидент обязан осуществить расчеты с рекламным агентством за предоставленную выставочную площадь.

По состоянию на 01.02.202_г. предприятие «Здоровье» имеет:

- кредиторскую задолженность перед немецкой фирмой на сумму 5000 EUR по курсу НБУ 28,45грн.;
- на текущем счете в национальной валюте – 950 000 грн.
 - 04.02.202_г. получен аванс от нерезидента по курсу НБУ 28,51грн.
 - 05.02.202_г. подана в банк заявка на продажу 2 000 EUR по договорному курсу 28,70грн. Комиссия банка – 0,3%. Курс НБУ – 28,54грн.
 - 28.02.202_г. Курс НБУ по EUR - 28,65 грн.
 - 06.03.202_г. для погашения кредиторской задолженности в банк подана заявка на покупку валюты по договорному курсу 28,75грн. Комиссионное вознаграждение банку 0,3%. Курс НБУ при зачислении приобретенной валюты 28,65 грн.
 - 10.03.202_г. перечислена кредиторская задолженность по курсу НБУ – 28,55грн.
- Расходы предприятия «Здоровье» по предоставлению услуг по рекламе косметической продукции составили: аренда выставочной площади – 120000 грн., в том числе НДС; зарплата сотрудников – 70000 грн.; отчисления в фонды соц.страхования – 22%.
- 15.03.202_г. были проведены расчеты с отечественным поставщиком за выставочное помещение.
- 18.03.202_г. была проведена рекламная выставка и подписан акт предоставленных услуг с американской фирмой по курсу НБУ 28,52грн.
- 31.03.202_г. курс НБУ 28,59грн.

Задача № 12

Предприятие «Удача» подписало контракт на импорт промышленного оборудования на сумму 90 000 EUR на условиях 20% предоплаты. Страхование груза до таможни 3000 EUR, брокерские услуги 5000 грн. Пошлина - 12%, таможенный сбор - 0,2%, акцизный сбор – 7%. Затраты по доставке оборудования от таможни на склад предприятия – 30 000 грн., в том числе НДС.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Удача» имеет:

- дебиторскую задолженность английской фирмы на сумму 75 000 EUR;
- на валютном счете – 8 000 EUR. Курс НБУ – 28,05 грн.
- на текущем счете в национальной валюте – 900 000 грн.
 - 02.03.202_г. получена оплата от покупателей 60 000 EUR по курсу НБУ 28,18 грн.
 - 06.03.202_г. перечислена предоплата иностранному поставщику по курсу НБУ 28,25грн.
 - 15.03.202_г. получено оборудование от иностранного поставщика. Курс НБУ - 28,37 грн.
 - 18.03.202_г. перечислена задолженность по страхованию груза по курсу НБУ 28,34грн.
 - 31.03.202_г. курс НБУ 28,42 грн.
 - 05.04.202_г. получена окончательная задолженность от иностранных покупателей по курсу 28,47 грн.
 - 10.04.202_г. для погашения задолженности за оборудование в банк подана заявка на покупку валюты по договорному курсу 28,65грн. Комиссионное вознаграждение банку 0,3%.
 - 11.04.202_г. зачислена приобретенная валюта в банке по курсу НБУ 28,58 грн.
 - 15.04.202_г. перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 28,67 грн.
 - 30.04.202_г. курс НБУ 28,62 грн.

Задача № 13

Предприятие «Ресурс» подписало контракт на импорт оборудования на сумму 45 000 EUR на условиях 20% предоплаты. Страхование груза до таможни 3000 \$, брокерские услуги

4000 грн. Пошлина - 10%, таможенный сбор - 0,2%, акцизный сбор – 5%. Затраты по доставке оборудования от таможни на склад предприятия – 18 000 грн., в том числе НДС.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Ресурс» имеет:

- дебиторскую задолженность английской фирмы на сумму 50 000 EUR;
- на валютном счете – 10 000 EUR. Курс НБУ – 28,71 грн.
- на валютном счете – 5000 \$. Курс НБУ – 25,95 грн.
- на текущем счете в национальной валюте – 950 000 грн.

02.03.202_г. получена оплата от покупателей 12 000 EUR по курсу НБУ 28,80 грн.

06.03.202_г. перечислена предоплата иностранному поставщику по курсу НБУ 28,84грн.

15.03.202_г. получено оборудование от иностранного поставщика. Курс НБУ по EUR -28,90 грн., по \$ - 25,92 грн.

18.03.202_г. перечислена задолженность по страхованию груза по курсу НБУ 26,00 грн.

31.03.202_г. курс НБУ по EUR - 28,95 грн., по \$ - 26,05 грн.

05.04.202_г. получена окончательная задолженность от иностранных покупателей по курсу 29,05 грн.

10.04.202_г. для погашения задолженности за оборудование в банк подана заявка на покупку валюты по договорному курсу 29,20грн. Комиссионное вознаграждение банку 0,3%.

11.04.202_г. зачислена приобретенная валюта в банке по курсу НБУ 29,12 грн.

15.04.202_г. перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 29,08 грн.

30.04.202_г. курс НБУ по EUR - 29,16 грн., по \$ - 26,10 грн.

Задача № 14

Предприятие «Лето» приобрело на территории Украины товары 3200 ед. по 390 грн. за 1 ед. в том числе НДС. Расчеты с отечественным поставщиком произведены в полном объеме.

Подписан внешнеэкономический контракт на экспорт товаров в количестве 2800 ед. по контрактной стоимости 40 EUR за 1 ед. на условиях 30% предоплаты.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Лето» имеет:

- кредиторскую задолженность перед польской фирмой на сумму 8000 EUR по курсу НБУ 28,90грн.;
- на текущем счете в национальной валюте – 1 160 000 грн.

04.03.202_г. получен аванс от нерезидента по курсу НБУ 29,10грн.

05.03.202_г. подана в банк заявка на продажу 5 000 EUR по договорному курсу 29,25 грн. Комиссия банка – 0,5%. Курс НБУ – 29,05 грн.

14.03.202_г. Отгружен товар на экспорт в количестве 1000 ед. Курс НБУ 28,90 грн. Пошлина 4%, таможенный сбор 0,1%. Транспортные расходы до границы Украины 18000 грн., в том числе НДС.

31.03.202_г. Курс НБУ 29,00 грн.

10.04.202_г. Отгружен товар на экспорт в полном объеме по контракту по курсу НБУ 29,05грн. Затраты до границы Украины составили 24000 грн., в том числе НДС.

15.04.202_г. Получена оплата за 1200 ед. товара по курсу НБУ 29,09 грн.

21.04.202_г. Перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 29,15 грн.

30.04.202_г. Курс НБУ 29,20 грн.

Задача № 15

Предприятие «Дружба» подписало контракт на импорт товаров на сумму 45 000 EUR на условиях 20% предоплаты. Страхование груза до таможни 1000 EUR, транспортные расходы 19 000грн., в том числе НДС (транспорт до границы Украины - 10000грн.) Пошлина - 10%, таможенный сбор - 0,2%, акцизный сбор – 3%.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Дружба» имеет:

- дебиторскую задолженность английской фирмы на сумму 50 000 EUR. Курс НБУ – 28,77 грн.
- 02.03.202_г. получена оплата от покупателей 30 000 EUR по курсу НБУ 28,85 грн.
- 06.03.202_г. перечислена предоплата иностранному поставщику по курсу НБУ 28,80грн.
- 15.03.202_г. получен товар от иностранного поставщика. Курс НБУ - 28,90 грн.
- 18.03.202_г. перечислена задолженность по страхованию груза по курсу НБУ 28,95грн.
- 30.03.202_г. для погашения задолженности за товар в банке получен краткосрочный кредит на сумму 38 000 EUR по курсу 29,03 грн. Срок погашения кредита 30.04.202_г., под 18% годовых.
- 31.03.202_г. курс НБУ 29,10 грн.
- 01.04.202_г. перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 29,02 грн.
- 15.04.202_г. получена предоплата от иностранных покупателей 125000 EUR по курсу 29,08грн.
- 30.04.202_г. курс НБУ 29,15 грн.

Задача № 16

Предприятие «Успех» подписало контракт на импорт товаров на сумму 30 000 EUR на условиях 20% предоплаты. Страхование груза до таможни 1000 EUR, транспортные расходы 36 000грн., в том числе НДС (транспорт до границы Украины - 24000грн.) Пошлина - 11%, таможенный сбор - 0,2%, акцизный сбор – 3%.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Успех» имеет:

- дебиторскую задолженность английской фирмы на сумму 38 000 EUR. Курс НБУ – 28,97 грн.
- 02.03.202_г. получена оплата от покупателей 28 000 EUR по курсу НБУ 29,02 грн.
- 06.03.202_г. перечислена предоплата иностранному поставщику по курсу НБУ 28,95грн.
- 15.03.202_г. получен товар от иностранного поставщика. Курс НБУ - 28,90 грн.
- 18.03.202_г. перечислена задолженность по страхованию груза по курсу НБУ 29,04грн.
- 30.03.202_г. для погашения задолженности за товар в банке получен краткосрочный кредит на сумму 25 000 EUR по курсу 29,08 грн. Срок погашения кредита 30.04.202_г., под 18% годовых.
- 31.03.202_г. курс НБУ 29,15 грн.
- 01.04.202_г. перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 29,10 грн.
- 15.04.202_г. получена предоплата от иностранных покупателей 100 000EUR по курсу 29,14грн.
- 30.04.202_г. курс НБУ 29,19 грн.

Задача № 17

Предприятие «Мастер» подписало контракт на импорт оборудования на сумму 40 000 EUR на условиях 20% предоплаты. Страхование груза до таможни 2000 \$, брокерские услуги 3000 грн. Пошлина - 8%, таможенный сбор - 0,2%, акцизный сбор – 6%. Затраты по доставке оборудования от таможни на склад предприятия – 18 000 грн., в том числе НДС.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Мастер» имеет:

- дебиторскую задолженность английской фирмы на сумму 40 000 EUR;
- на валютном счете – 8 000 EUR. Курс НБУ – 28,71 грн.
- на валютном счете – 3000 \$. Курс НБУ – 25,90грн.
- на текущем счете в национальной валюте – 800 000 грн.
- 02.03.202_г. получена оплата от покупателей 12 000 EUR по курсу НБУ 28,80 грн.
- 06.03.202_г. перечислена предоплата иностранному поставщику по курсу НБУ 28,84грн.

15.03.202_г. получено оборудование от иностранного поставщика. Курс НБУ по EUR -28,90 грн., по \$ - 25,95 грн.
18.03.202_г. перечислена задолженность по страхованию груза по курсу НБУ 25,92грн.
31.03.202_г. курс НБУ EUR -28,95 грн., по \$ - 25,98 грн.
05.04.202_г. получена окончательная задолженность от иностранных покупателей по курсу 29,05 грн.
10.04.202_г. для погашения задолженности за оборудование в банк подана заявка на покупку валюты по договорному курсу 29,25грн. Комиссионное вознаграждение банку 0,3%.
11.04.202_г. зачислена приобретенная валюта в банке по курсу НБУ 29,10 грн.
15.04.202_г. перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 29,14 грн.
30.04.202_г. курс НБУ 29,12 грн.

Задача № 18

Предприятие «Восход» подписало контракт на реализацию на экспорт товаров в количестве 1400 ед. по контрактной стоимости 40 EUR на условиях 50% предоплаты.

Для реализации контракта на территории Украины приобретены товары в количестве 1200 ед. по 320 грн. за 1 ед., в том числе НДС. Расчеты с отечественным поставщиком произведены полностью.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Восход» имеет:

- кредиторскую задолженность перед немецкой фирмой на сумму 10 000 EUR;
- на валютном счете – 3 000 EUR. Курс НБУ – 28,86 грн.;
- на текущем счете в национальной валюте – 1 050 000 грн.

02.03.202_г. получена предоплата от покупателей по курсу НБУ 28,91 грн.

06.03.202_г. перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 28,95грн.

10.03.202_г. отгружен товар иностранному покупателю в количестве 500 шт. Затраты по доставке товаров до таможни составили 9600 грн., в том числе НДС. Пошлина – 5%, таможенный сбор – 0,1%.

31.03.202_г. курс НБУ 28,92 грн.

03.04.202_г. получена оплата за 300 ед. товара от иностранного покупателя по курсу НБУ 29,05грн.

07.04.202_г. отгружен товар в количестве 400ед. по курсу 29,10 грн.

12.04.202_г. подана заявка в банк на продажу 9 000 EUR по договорному курсу 29,25 грн. Курс НБУ – 29,17 грн. Комиссия банку – 0,3%.

30.04.202_г. Курс НБУ - 29,02грн.

Задача № 19

Предприятие «Сюрприз» подписало контракт с американской косметической фирмой о предоставлении рекламных услуг на территории Украины. Контрактная стоимость услуг резидента составляет 25 000\$. Договором предусматривается предоплата в размере 60%, за счет которой резидент обязан осуществить расчеты с рекламным агентством за предоставленную выставочную площадь.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Сюрприз» имеет:

- кредиторскую задолженность перед немецкой фирмой на сумму 5000 EUR по курсу НБУ 28,65грн.;
- на текущем счете в национальной валюте – 850 000 грн.

04.03.202_г. получен аванс от нерезидента по курсу НБУ 25,71грн.

05.03.202_г. подана в банк заявка на продажу 4 000\$ по договорному курсу 26,05грн. Комиссия банка – 0,3%. Курс НБУ – 25,88грн.

31.03.202_г. Курс НБУ по EUR -28,70 грн., по \$ - 25,75 грн.

06.04.202_г. для погашения кредиторской задолженности в банк подана заявка на покупку валюты по договорному курсу 29,1грн. Комиссионное вознаграждение банку 0,4%. Курс НБУ при зачислении приобретенной валюты 28,85 грн.

08.04.202_г. перечислена кредиторская задолженность по курсу НБУ – 28,80грн.

Расходы предприятия «Сюрприз» по предоставлению услуг по рекламе косметической продукции составили: аренда выставочной площади – 150000 грн., в том числе НДС; зарплата сотрудников – 80000 грн.; отчисления в фонды соц.страхования – 22%.

10.04.202_г. были проведены расчеты с отечественным поставщиком за выставочное помещение.

15.04.202_г. была проведена рекламная выставка и подписан акт предоставленных услуг с американской фирмой по курсу НБУ 25,90грн.

30.04.202_г. курс НБУ 26,05грн.

Задача № 20

Предприятие «Аватар» подписало контракт на импорт товаров на сумму 30 000 EUR на условиях 20% предоплаты. Страхование груза до таможни 1000 EUR, транспортные расходы 36 000грн., в том числе НДС (транспорт до границы Украины - 24000грн.) Пошлина - 11%, таможенный сбор - 0,2%, акцизный сбор – 3%.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Аватар» имеет:

- дебиторскую задолженность английской фирмы на сумму 38 000 EUR. Курс НБУ – 28,65 грн.

02.03.202_г. получена оплата от покупателей 28 000 EUR по курсу НБУ 28,72 грн.

06.03.202_г. перечислена предоплата иностранному поставщику по курсу НБУ 28,78грн.

15.03.202_г. получен товар от иностранного поставщика. Курс НБУ - 28,75 грн.

18.03.202_г. перечислена задолженность по страхованию груза по курсу НБУ 28,72грн.

30.03.202_г. для погашения задолженности за товар в банке получен краткосрочный кредит на сумму 25 000 EUR по курсу 28,85 грн. Срок погашения кредита 30.04.202_г., под 18% годовых.

31.03.202_г. курс НБУ 28,90 грн.

01.04.202_г. перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 28,95 грн.

15.04.202_г. получена предоплата от иностранных покупателей 100 000EUR по курсу 29,00грн.

30.04.202_г. курс НБУ 29,05 грн.

Задача № 21

Предприятие «Успех» подписало контракт на импорт товаров на сумму 30 000 EUR на условиях 20% предоплаты. Страхование груза до таможни 1000 EUR, транспортные расходы 36 000грн., в том числе НДС (транспорт до границы Украины - 24000грн.) Пошлина - 11%, таможенный сбор - 0,2%, акцизный сбор – 3%.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Успех» имеет:

- дебиторскую задолженность английской фирмы на сумму 38 000 EUR. Курс НБУ – 27,97 грн.

02.03.202_г. получена оплата от покупателей 28 000 EUR по курсу НБУ 28,02 грн.

06.03.202_г. перечислена предоплата иностранному поставщику по курсу НБУ 27,95грн.

15.03.202_г. получен товар от иностранного поставщика. Курс НБУ - 27,90 грн.

18.03.202_г. перечислена задолженность по страхованию груза по курсу НБУ 27,84грн.

30.03.202_г. для погашения задолженности за товар в банке получен краткосрочный кредит на сумму 25 000 EUR по курсу 28,05 грн. Срок погашения кредита 30.04.202_г., под 18% годовых.

31.03.202_г. курс НБУ 28,16 грн.

01.04.202_г. перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 28,08 грн.

15.04.202_г. получена предоплата от иностранных покупателей 100 000EUR по курсу 28,10грн.

30.04.202_г. курс НБУ 28,15 грн.

Задача № 22

Предприятие «Мираж» подписало контракт на реализацию на экспорт товаров в количестве 1600 ед. по контрактной стоимости 40 EUR на условиях 50% предоплаты.

Для реализации контракта на территории Украины приобретены товары в количестве 1500 ед. по 320 грн. за 1 ед., в том числе НДС. Расчеты с отечественным поставщиком произведены полностью.

По состоянию на 01.03.202_г. предприятие «Мираж» имеет:

- кредиторскую задолженность перед немецкой фирмой на сумму 7 000 EUR;
- на валютном счете – 5 000 EUR. Курс НБУ – 28,86 грн.;
- на текущем счете в национальной валюте – 950 000 грн.

02.03.202_г. получена предоплата от покупателей по курсу НБУ 28,91 грн.

06.03.202_г. перечислена задолженность иностранному поставщику по курсу НБУ 28,95грн.

10.03.202_г. отгружен товар иностранному покупателю в количестве 500 шт. Затраты по доставке товаров до таможни составили 12600 грн., в том числе НДС. Пошлина – 5%, таможенный сбор – 0,1%.

31.03.202_г. курс НБУ 28,92 грн.

03.04.202_г. получена оплата за 300 ед. товара от иностранного покупателя по курсу НБУ 29,05грн.

07.04.202_г. отгружен товар в количестве 400ед. по курсу 29,10 грн.

12.04.202_г. подана заявка в банк на продажу 9 000 EUR по договорному курсу 29,25 грн. Курс НБУ – 29,12 грн. Комиссия банку – 0,3%.

30.04.202_г. Курс НБУ - 29,15 грн.

4.2. Приклад поточного контролю

ВАРІАНТ № 1

Частина 1 (1 бал)

Правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 0,2 бала.

Умови виконання завдання: визначте, чи правильними є твердження

1.	Законодавством України передбачені обмеження щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності	так	ні
2.	Поняття «операції з валютними цінностями» за своїм значенням ширше поняття «валютні операції»	так	ні
3.	До заходів валютного регулювання належать ліцензування і квотування	так	ні
4.	Курсова різниця визначається за всіма рахунками, які відображаються в балансі	так	ні
5.	Поняття «курсова різниця» визначено Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	так	ні

Частина 2 (1,5 бала)

Правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 0,3 бала.

Умови виконання завдання: виберіть правильний варіант відповіді:

№	Питання	Відповідь
1.	Класифікатор іноземних валют передбачає поділ валют на: А) 2 групи; Б) 3 групи; В) 5 груп.	
2.	Структура зовнішньоекономічного договору повинна відповідати: А) ЗУ "Про зовнішньоекономічну діяльність"; Б) Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів); В) конвенції "Про договори міжнародної купівлі - продажу товарів".	
3.	Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції в іноземній валюті визначає: А) П (С) БО 6; Б) П (С) БО 19; В) П (С) БО 21.	
4.	Валютні рахунки, які вважаються необов'язковими і відкриваються за домовленістю з банком, - це: А) депозитні і кредитні; Б) транзитні і гарантійні; В) поточні і депозитні.	
5.	Монетарна стаття - це: А) отриманий аванс від покупців; Б) отримана заборгованість від покупців; В) перерахований аванс нерезиденту.	

Частина 3 (3,3 бала)

Правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 0,3 бала.

Умови виконання: знайдіть відповідність показників з групи А показниками групи Б:

Група А		Група Б	
А	Операції з валютними цінностями	1.	Національна валюта, яка функціонує в межах країни і служить засобом платежу за товари, роботи (послуги), якщо це обумовлено договором
Б	Зовнішньоторговельна операція	2.	Комплекс дій контрагентів різних країн, які спрямовані на здійснення торгового обміну, забезпечують такий обмін і є ланками системи зовнішньоекономічних зв'язків
В	Вільноконвертована валюта	3.	Грошові кошти у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет і в інших формах, що перебувають в обігу і є законним засобом платежу на території України
Г	Форс-мажорні обставини	4.	Діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, яка побудована на взаємовідносинах між ними і є сукупністю виробничо-господарських, організаційно-економічних і комерційних функцій, які забезпечують обмін продукцією в матеріально-речовій формі, і має місце, як на території України, так і за її межами
Д	Угода	5.	Грошова одиниця України
Е	Валюта України	6.	Господарські операції, вартість яких виражена в іноземній валюті або господарські операції, які вимагають розрахунків в іноземній валюті
Ж	Валюта з обмеженою	7.	Національна валюта, яка вільно і необмежено

	конвертацією		обмінюється на інші іноземні валюти
З	Зовнішньоекономічні зв'язки	8.	Операції об'єктом, яких виступає іноземна валюта у вигляді американського долара, євро, японської ієни і т.д.
И	Валюта звітності	9.	Сукупність усіх зв'язків між країнами в сфері економіки
К	Операції в іноземній валюті	10.	Комплексне (інтегроване) поняття, яке включає в себе і угоду про виникнення договірних зобов'язань, і форму, яку воно приймає, і, нарешті, саме договірне зобов'язання до моменту його закінчення
Л	Зовнішньоекономічна діяльність	11.	Непередбачені і непередбачені події, які несуть за собою порушення договірних зобов'язань (стихійні лиха, воєнні дії, страйки тощо)

Частина 4 (4 бала)

1. На підставі поданих проводок складіть господарські операції (2 бали)

№ п/п	Кореспонденція рахунків	Зміст господарської операції
1.	Дт 602 Кт 312	
2.	Дт 312 Кт 362	
3.	Дт 632 Кт 714	
4.	Дт 312 Кт 333	

2. Складіть кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями: (2 бали)

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Віднесено на витрати збір до Пенсійного фонду при купівлі валюти		
2.	Нараховано комісійну винагороду банку за продаж іноземної валюти		
3.	Відображено позитивна курсова різниця по заборгованості іноземних покупців		
4.	Отримані гроші в касу з валютного рахунку		
5.	Зарахована гривня по договірному курсу від продажу валюти		

Частина 5 (10,2 балів)

1. Вирішити задачу: На початок місяця на сч.312 числиться залишок 4000 EUR і за рах. 632 - 6000EUR. 15.02.201 р. перерахована заборгованість постачальнику 2000 EUR.

16.02.202 р. підприємство отримало передоплату за товар 20000 EUR.

02.03.202 р. проведена відвантажило товар іноземному покупцеві в кількості 600 шт. за контрактною вартістю 40 EUR за 1 шт.

10.03.202_р. в банк подана заявка на продажам 3000 EUR за договірним курсом 29,40 грн. Комісія банку склала 0,5%.

15.03.202_р. перерахована заборгованість постачальнику.

Курс НБУ на 01.02.202_р. – 28,90грн.; 15.02.202_р. – 28,84 грн.; 16.02.202_р. – 28,86 грн.; 28.02.202_р. – 28,82 грн.; 02.03.202_р. – 28,87 грн.; 10.03.202_р. – 28,89 грн.; 15.03.202_р. – 28,96 грн.; 31.03.202_р. – 28,85 грн.

Операції відобразити в бухгалтерському обліку підприємства.

№ п/п.	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума

4.3. Питання до іспиту по курсу "Облік і аналіз ЗЕД"

1. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та порядок їх реєстрації.
2. Форми зовнішньоекономічної діяльності підприємств.
3. Основні види зовнішньоторговельних операцій
4. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
5. Принципи зовнішньоекономічної діяльності.
6. Зміст та структура зовнішньоекономічного договору (контракту).
7. Основні функції зовнішньоекономічного Договору (контракту).
8. Порядок реєстрації зовнішньоекономічних договорів (контрактів).
9. Відображення зобов'язань за договорами в бухгалтерському обліку.
10. Особливості використання правил «Інкотермс» при укладанні зовнішньоекономічних договорів (контрактів).
11. Класифікація валют Національним банком України.
12. Визначення та відображення в обліку курсових різниць.
13. Види та порядок відкриття рахунків в банках в іноземній валюті.
14. Бухгалтерський облік операцій на рахунках в банках в іноземній валюті
15. Бухгалтерський облік купівлі іноземної валюти.
16. Бухгалтерський облік продажу іноземної валюти.
17. Відображення в обліку операцій з готівковою іноземною валютою.
18. Особливості обліку в обмінних пунктах.
19. Основні види та форми міжнародних розрахунків
20. Відображення в обліку розрахунків за допомогою банківського переказу.
21. Порядок розрахунків документарним акредитивом.
22. Облік кредитних операцій в іноземній валюті.
23. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій.
24. Порядок формування митної вартості товарів.
25. Основні види мита та митних платежів при переміщенні товарів через митний кордон.
26. Поняття імпортних операцій.
27. Способи обмеження на здійснення імпорту.
28. Бухгалтерський облік здійснення імпортних операцій.
29. Оподаткування імпортних операцій.

30. Особливості обліку імпорту робіт, послуг.
31. Облік авансів сплачених іноземному постачальнику.
32. Основні види експортних операцій.
33. Документальне забезпечення митного оформлення експортних операцій.
34. Бухгалтерський облік та оподаткування операцій з експорту товарів (продукції).
35. Бухгалтерський облік операцій з експорту робіт, послуг.
36. Бухгалтерський облік авансів, одержаних від іноземних покупців.
37. Особливості обліку консигнаційних та комісійних операцій.
38. Бухгалтерський облік надання та отримання технічної та гуманітарної допомоги.
39. Бухгалтерський облік валютних операцій, пов'язаних з формуванням та рухом статутного капіталу.
40. Бухгалтерський облік розрахунків з відрядження за кордон.
41. Поняття та облік компенсаційних операцій.
42. Поняття та облік бартерних операцій.
43. Митне оформлення та оподаткування операцій з давальницькою сировиною.
44. Бухгалтерський облік операцій з давальницькою сировиною.
45. Звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

4.4. Приклад екзаменаційного білету

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна
 Факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
 Спеціальність: 292: «Міжнародні економічні відносини»
 Семестр 6
 Форма навчання: денна
 Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): перший (бакалаврський)
 Навчальна дисципліна: **Облік і аналіз ЗЕД**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1. *Скласти бухгалтерські проводки. Оцінюється у 5 балів. Правильна відповідь за кожне питання оцінюється в 1 бал*

№	Содержание операции	Проводка	
		Дебет	Кредит
1.	Зараховано на валютний рахунок придбану іноземну валюту		
2.	Нараховано суму страхової компанії за страхування імпортової сировини		
3.	Сплачено митні збори при експорті готової продукції		
4.	Відображено витрати з купівлі іноземної валюти		
5.	Відображено курсову різницю по касі в зв'язку зі збільшенням курсу		

Завдання 2. *На підставі кореспонденції рахунків визначити зміст господарської операції. Оцінюється у 5 балів. Правильна відповідь за кожне питання оцінюється в 1 бал*

Д-т 66 К-т 302	
Д-т 79 К-т 945	
Д-т 93 К-т 631	

Дт 371 Кт 312	
Д-т 98 К-т 641	

Завдання 3. Розв'язати задачу. Оцінюється у 15 балів.

Відвантажено готову продукцію нерезиденту на 9 000 EUR за курсом 28,98 грн. Мито - 8%, митні збори - 0,2%. Страхування вантажу 900 грн., Транспортні витрати 4800 грн., В т.ч. ПДВ 20%. Фактична собівартість готової продукції 68000 грн.

Отримано оплату від покупця 8 000 EUR за курсом 29,15 грн.

У банку подано заявку на продаж 1000 EUR за договірним курсом - 29,25 грн., Курс НБУ на дату продажу 29,19 грн. Комісійна винагорода банку склала 0,2%.

Перераховано передоплату іноземному постачальнику 800 EUR за курсом 28,97 грн.

Визначити залишки на кінець місяця, якщо курс склав 29,04 грн. Операції відобразити в бухгалтерському обліку підприємства.

№ п/п.	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.

Завдання 4. Визначте, чи правильно наведене нижче твердження. Оцінюється у 2 бали. За кожну правильну відповідь 0,2 бала.

5.	Поняття «курсова різниця» визначено Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	так	ні
6.	До заходів валютного регулювання належать ліцензування і квотування	так	ні
7.	Документом, який підтверджує факт виконання робіт, і їх прийом іноземним замовником є вантажна митна декларація	так	ні
8.	Генеральна ліцензія - це відкритий дозвіл на експортні операції по конкретному товару (товарів) або з певною країною (групою країн) протягом періоду дії режиму ліцензування по даному товару	так	ні
9.	У бухгалтерському обліку розмір статутного капіталу підлягає переоцінці в подальшому в зв'язку зі зміною курсу іноземних валют	так	ні
10.	Чи не дозволяється відправляти за кордон у відрядження працівника, який не видавши йому аванс	так	ні
11.	При здійсненні консигнаційної операції право власності на товар до його продажу залишається за постачальником товару	так	ні
12.	Поняття «операції з валютними цінностями» за своїм значенням ширше поняття «валютні операції»	так	ні
13.	Моментом вивезення (експорту) вважається день оформлення вантажної митної декларації або день перетину кордону України	так	ні
14.	Базою оподаткування імпортованих товарів є договірна вартість, але не менша митної вартості	так	ні

Завдання 5. Визначте правильну відповідь. Оцінюється у 6 балів. За кожну правильну відповідь 0,3 бала.

№	Питання	Відповідь
6.	Під час перерахунку суми курсової різниці перерахунку не підлягають такі	

	активи: А) кошти в дорозі; Б) цінні папери; В) залишок цільового фінансування; Г) нематеріальні активи.	
7.	Невикористана іноземна валюта, придбана на МВРУ для цільового призначення, повинна бути продана через уповноважений банк: А) протягом 5 календарних днів; Б) протягом 5 банківських днів; В) протягом 3 календарних днів.	
8.	Заборонені законодавством такі види експортних операцій: А) експорт промислової продукції, якщо порушені умови виробництва; Б) експорт інтелектуальної власності; В) експорт історичних цінностей і національної спадщини; Г) всі відповіді правильні.	
9.	Транзитний рахунок застосовується підприємством: А) для зарахування валютної виручки; Б) для зарахування кредитів; В) для здійснення розрахунків.	
10.	Для обліку курсових різниць необхідно визначити: А) кількість іноземної валюти; Б) мета, для чого вона перераховується; В) об'єкт обліку.	
11.	Експортна виручка обкладається ПДВ: А) за ставкою 20%; Б) за ставкою 0%; В) не обкладається податками.	
12.	Заклучна бартерна операція в бухгалтерському обліку відображається: А) за валютним курсом на момент її здійснення; Б) за валютним курсом на момент здійснення першої операції; В) за валютним курсом, зазначеним у контракті; Г) за валютним курсом, вказаним в ВМД.	
13.	Сумою для нарахування збору до Пенсійного фонду є: А) сума гривень для придбання валюти і комісійну винагороду банку; Б) сума гривень для придбання валюти за курсом НБУ на дату придбання; В) сума гривень за договірним курсом, зазначеним у заявці на покупку	
14.	Іноземна валюта на транзитному рахунку може бути власником: А) використана на закордонні відрядження; Б) перерахована на поточний рахунок; В) перерахована постачальнику.	
15.	Переоцінці при складанні бухгалтерського балансу підлягають статті: А) грошові кошти в іноземній валюті; Б) заборгованість за авансами, отриманими в іноземній валюті; В) прибуток.	
16.	Реекспорт - це: А) продаж іноземному контрагенту товару з вивезенням його за кордон; Б) продаж перш імпортованого без доробки товару за кордон; В) придбання у іноземного контрагента товару з вивезенням його з-за кордону; Г) придбання перш експортованого без доробки товару з вивезенням його з-за кордону.	
17.	Наиболее простой и быстрый способ приобретения импортных товаров это:	

	А) самостоятельный импорт; Б) приобретение товаров у отечественных посредников; В) приобретение товаров у иностранных посредников.	
18.	Максимальна кількість перебування днів у відрядженні за кордоном: А) 20 календарних днів; Б) 60 календарних днів; В) 30 календарних днів.	
19.	Структура зовнішньоекономічного договору повинна відповідати: А) ЗУ "Про зовнішньоекономічну діяльність"; Б) Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів); В) конвенції "Про договори міжнародної купівлі - продажу товарів".	
20.	Контроль за зовнішньоекономічною діяльністю здійснює: А) Верховна Рада; Б) НБУ; В) Державний митний комітет; Г) всі відповіді.	
21.	Дохід від неопераційної курсової різниці відображається на рахунок: А) 711; Б) 744; В) 714.	
22.	Дохід від бартерної операції не визначається: А) при обміні подібними активами; Б) при обміні неподібними активами; В) визначається в будь-якому випадку.	
23.	Під час перерахунку кредиторської заборгованості, за операціями в іноземній валюті, що виникає курсова різниця у зв'язку з підвищенням курсу НБУ: А) відноситься до складу доходів підприємства; Б) відноситься до складу витрат підприємства; В) не викликає ніяких змін в обліку.	
24.	Сума мита та митних зборів, сплачених на митниці при експорті продукції, відносяться: А) до собівартості реалізованої продукції; Б) до витрат на збут; В) до інших операційних витрат.	
25.	Первісна вартість товарів, придбаних по імпорту, включає: А) відсотки за користування позикою, отриманим для розрахунків за такі товари; Б) суму сплаченого мита і митного збору; В) ПДВ.	

Завдання 6. Знайдіть відповідність показників з групи А показниками з групи Б. Оцінюється у 7 балів. За кожну правильну відповідь 0,5 бала.

Група А		Група Б	
А	Митна вартість імпортного товару	1	Ціни великих комерційних угод, які підписуються в головних центрах світової торгівлі, які передбачають окремі, не пов'язані експортні та імпортні операції
Б	Світові ціни	2	Комплекс дій контрагентів різних країн, які спрямовані на здійснення торгового обміну, забезпечують такий обмін і є ланками системи зовнішньоекономічних зв'язків

В	Валюта звітності	3	Продажна вартість експортних товарів у валюті контракту відповідно до базисних умов поставки
Г	Митна територія	4	Територія, на яку поширюється юрисдикція митних органів у сфері регулювання митних справ
Д	Форс-мажорні обставини	5	Непередбачені і непередбачені події, які несуть за собою порушення договірних зобов'язань (стихійні лиха, воєнні дії, страйки тощо)
Е	Операції з валютними цінностями	6	Грошова одиниця України
Ж	Зустрічна торгівля	7	Вартість, яка складається з фактурної вартості, витрат в іноземній валюті по доставці товарів, оплачених митних зборів, мита та акцизного збору
З	Операції в іноземній валюті	8	Грошові кошти у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет і в інших формах, що перебувають в обігу і є законним засобом платежу на території України
И	Зовнішньоторговельна операція	9	Операції об'єктом, яких виступає іноземна валюта у вигляді американського долара, євро, японської ієни і т.д.
К	Розрахунки в міжнародній торгівлі	10	Зовнішньоторговельні операції, при здійсненні яких в документах (угодах або контрактах) фіксуються тверді зобов'язання експортерів і імпортерів здійснити повний або частково збалансований обмін товарами. В останньому випадку різниця у вартості погашається грошовими коштами
Л	Валюта України	11	Господарські операції, вартість яких виражена в іноземній валюті або господарські операції, які вимагають розрахунків в іноземній валюті
М	Облікова вартість імпортного товару	12	Система регулювання платежів за грошовими зобов'язаннями та вимогами, які виникають між країнами, юридичними особами та громадянами різних країн на підставі економічних, політичних, науково-технічних, культурних та інших відносин
Н	Фактурна вартість	13	Фактурна вартість товару, певна в національній валюті шляхом перерахунку суми іноземної валюти за курсом НБУ на дату імпорту
О	Контрактна вартість	14	Вартість, визначена в супровідних документах

А		З	
Б		И	
В		К	
Г		Л	
Д		М	
Е		Н	
Ж		О	

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

5.1. Критерії оцінювання усної відповіді

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та виступів на семінарських та практичних заняттях.

Критерії оцінки усної відповіді, виходячи з максимальної кількості балів, передбачених за даний тип контролю:

Всі бали, передбачені для відповідного завдання, ставляться за наступних умов:

- повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується вірними прикладами;

- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння та орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;

- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається.

2/3 балів, передбачених для відповідного завдання, ставиться за наступних умов:

- студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з незначною допомогою викладача чи колег;

- при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача;

- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

1/2 балів, передбачених для відповідного завдання, ставиться за наступних умов:

- студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача;

- відповіді на запитання дає не одразу, з затримкою, при чому відповіді нечіткі;

- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

- допускає грубі помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;

- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;

- викладає матеріал недостатньо зв'язно і послідовно.

від ¼ до 1/10 балів у цілих числах ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;

- 0 балів, передбачених для відповідного завдання, ставиться, коли студент не виконав завдання або виконав його повністю неправильно.

5. 2. Критерії оцінювання поточних контрольних робіт

Під час семінарських, практичних занять можливе проведення поточних контрольних робіт, завданням яких є перевірка рівня засвоєння студентами окремих складних тем, групи тем чи окремого розділу навчальної дисципліни.

Критерії оцінки завдання поточної контрольної роботи (крім тестової), виходячи з максимальної кількості балів, передбачених за її виконання:

всі бали, передбачені для відповідного завдання, ставляться, якщо:

- дано правильні відповіді на всі запитання;

- у відповідях видно повне розуміння суті проблеми;

- виклад термінологічно правильний, вся робота виконана акуратно.

2/3 балів, передбачених для відповідного завдання, ставиться, якщо:

- відповіді на питання правильні, але виклад не достатньо чіткий;

- є відповіді на всі питання, але допущено незначні недоліки.
1/2 балів, передбачених для відповідного завдання, ставиться, якщо:
- виклад показує розуміння питання, але він нечіткий, з недоліками; пояснення в цілому передають зміст відповіді на питання, але подані хаотично, без помітної логіки відповіді;
- надана відповідь на більшість питань або на всі питання, але є суттєві недоліки.
від ¼ до 1/10 балів у цілих числах ставиться, якщо:
- не розкрито поставлених питань;
- при відповіді на питання є грубі помилки, які свідчать про незнання і нерозуміння матеріалу, який винесено на контрольну роботу.
- 0 балів, передбачених для відповідного завдання, ставиться, коли студент не виконав завдання або виконав його повністю неправильно.

5. 3. Критерії оцінювання екзамену

Екзамен складається письмово, з використанням відповідним чином розроблених та затверджених екзаменаційних білетів і оцінюється максимально у 40 балів (*денна форма навчання*). Екзаменаційний білет складається з 6 різнопланових завдань (Завдання 1 - 5 балів; Завдання 2 - 5 балів; Завдання 3 - 15 балів; Завдання 4 - 2 бали; Завдання 5 - 6 балів; Завдання 6 - 7 балів).

Критерії оцінювання завдань (питань) екзаменаційної роботи. Всі бали, передбачені для відповідного завдання (відмінно), студент одержує, якщо відповідь повна та правильна, що вказує на те, що студент впевнено володіє теоретичним та фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, вміє виявити тенденції, визначити перспективи.

Оцінка підсумкового контролю виставляється за національною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, набраних при складанні семестрового екзамену.

Максимальна сума балів, які може набрати здобувач вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни, складає 100. Оцінка виставляється за такою системою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	чотирьох рівнева шкала оцінювання	двох рівнева шкала оцінювання
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано